❀ ملحمه ❀

وكان ذلك باذن ورخصة صدرت من جانب المعارف الروسية الكائنة
فى بلدة پيتربورغ من الاماكن الشهيرة فى ١٥ نچى اييون من سنة ١٨٩٠

اوشبو ملحمه كتابى شهر قزانده وېچيسلاف ننك طبع خانه سنده آرچه
كوبيص قريهٔ ماماش ننك محمد يوسف على اكبر ايمانقولى ننك
خراجاتيله تاريخ هجرى ننك منك اوچ يوز سكزنچى سنه سنده
رمضان شريفى ننك اواسطنده اوّل كره طبعينه شروع
ايدلدى ١٨٩١ نچى يلده ❀

بسم الله الرحمن الرحيم

چو بسم الله پس الله اکبر ... دیاسن قالمیا هر ایشونک ابتر

قچان الله ایله بشلنسه هر دم ... تمام ایدن کیرو الله اولور هم

اونکی الله اولیچق صونکی الله ... اول اوشده قالمیا هیچ درلو اکرا

کل ایمدی او کلوم اول پادشاهی ... که اولدور قامونک پشت وپناهی

تعالی الله زهی سلطان اعظم ... که فعلی معتبردور قول محکم

آنونک کنهون عقل ایتمز تصور ... آنونک قولینه هیچ ایرمز تفکر

جمیع عالمه سلطاندور اول خان ... که درکاهنده چه طوپراق چه سلطان

کهی سلطان ایدر طوپراق مطلق ... کهی قیلور کیرو سلطان طوپراق

اولارکیم کندوزین سلطان صنورلار ... کیرو طوپراق اولیچق اوتنورلا

بس آنکا یراشور سلطانلق ایمدی ... مقرردورکه نه آغدی نه ایندی

صبا بربرکی دپرتمز قضاسون ... وزیری یوق خدادور کتخداسون

اشینه کمسنه هرکز قرلماز ... یولینه کندو امر نسوز وارلماز

قمو عالملرونک علمین بیلاندور ... قمو درتلولره درمان قیلاندر

علیم اولدور که علام الغیوبدور ... رحیم اولدور که ستار العیوبدور

قدیـ

قدیم اولدور علیم اولدور حکیم اول — سمیع اولدور مجیب اولدور رحیم اول
نه حکمت دور که اوّلدور آخر — نه رحمت در که باطندور ظاهر
زهی اوّلکه اُلکینونک اونکی یوق — زهی آخرکه ملکینوک صونکی یوق
زهی ظاهرکه کوزلردن دولنماز — زهی باطنکه قنده دور بیلنماز
کوکده اوچان قوش یر التنده هوام — ذکرونکا مشغول خاص کر عوام
یارلغاریسنک بو قموا عالمی — مختلف جن ملائک آدمی
رحمتنک بر ذره اکسلمایه هیچ — عفو اوزره جرایم جنّه هیچ
ای بومعنینک بیر آز سرین دویان — عقلونکی جمع ایت کوزنک آچ بر بوران
تا بلاسنکیم ندور بو قیل وقال — بی زوال اولدور آنکا یوق انتقال
کمسنه دانشمز ایشلر اول ایشی — اورتاغی یوق مثلی یوق هم بگدشی
یاغیس یوق کم آنونکله ایده جنک — غصه ییمزکیم کونکلده دوته زنک
موءمنه وکافره بول نعمتی — هم کناهلولر ایچوندور رحمتی
قوری طوپراقدن قولینه قوت ایدر — بر پرا طاشی قزیل یاقوت ایدر
اولکه هیبتلو عظیم آقان دینکز — دوداغی دپسرمش آغرمش بنکیز
قطره لر کیم برنظر ایستر همین — کیم چیقارا صدفدن در ثمین
کوکده بولوطلردن اود یغدران اول — یرده فرعونی صویه بوغدران اول
بر او ازه نمرودی قهر ایلادور — دونیا دیر لیکن آنکا زهر ایلادور
بر قولن کوکا چقرور فضل ایدوب — بر قولن کوکدن براغر عزل ایدوب
نه آنکا حاجت معاون نه چری — یرلر وکوکلر دلودور لشکری
خالق العباد جهانک جانیدور — ایکی عالم شاهی نوک سلطانیدور
وارایدر یوقدن یوق ایدر واری هم — کیمی کی اُحقر کیمیس محترم
کیمه کیم بر ذره انعام ایلیا — یرده کوکده آنی سلطان ایلیا
کیمه کیم بر ذره ضم ایلیا هم — زهر اولا ایچی طش کوزلاری نم

اولیا وانبیا حیران اولوب
هم ملائك جمله سرگردان اولوب

حكمتن طنكلار ایریشمز بریسی
علم بحرینه کیرشمز بریسی

✿ قال الله تعالی کنت کنزا مخفیا ✿

کنت کنزا آشکار اولسون دیو
جمله عالم کندوی بلسون دیو

بر گوهر یاراتدی شفاف یختلو
بر نظر قیلدی آنکا آی بختلو

هیبتندن صو اولوبن قاینادی
جوشه کلوب موج اوروبن اوینادی

یری یاراتدی کوپوکندان آنونك
کوکی یاراتدی بغونندن آنونك

کوکلری قالدوردی سیوان ایلدی
دوشهدی یرلری میدان ایلدی

هر کوکه ویردی خلایق باشنه
یرلره قیلدی طبایع آشنه

طوپراغی اودی صوی قردی یله
کورنه حکمت کوسترور دردی ایله

قدرت الیله یوغوردی اول خبیر
یاندی بالچق شیله قرق یل چون خمیر

برنفس اوردی آدینی جان قودی
دورت عناصر ملکنه سلطان قودی

آدم اولدی دوردی چون آنکا طپر
اثنی وسبعین ملك آندن قوپار

کر بو معنیدن مدلل سویلایم
یتمش ایکی ملتی شرح ایلایم

سوزاوزار سنکین اولور آلده کتاب
قوربزی مقصودمزدن بی حساب

✿ فی بیان انبیا ✿

انبیالردن آنکر سم هم روا
باری فی الجمله آدمدور دوا

جاهل وعالم قمو ای خوش نفس
اول ایکیسندن وجوده کلدی بس

صد هزار اربع عشرین هزار
آرتق اکسوك حق بلور قچدور بولار

اوچ یوز اون اوچ مرسلی قیلدی کزین
نیچه کز صوردونك مفسردن سوزین

کیم صحف اوقور کیمه ایندی کتاب
کیم سوءال ایلر نیچه اولدی خطاب

کیم کورور روشن کیمه الهام اولور
کیمنه علم الیقین الهام اولور

سن بلورسن خودنه حاجت بن دیمك
هر برینوك قصه سن شرح ایلامك

لیك

لیك واجبدور بزه ای ماه تاب
بر قچینونك ذره سن از آفتاب

کیم بو صنعتلر نه‌دور آنکلایاسن
تنکرینك حکمتلرین طنکلایاسن

چون یرادلدی ایشتدونك آدمی
اوجمغه کیردی نچه سوردی دمی

هم نچه چقدی بلورسن خود قمو
جمله انسانه آتادور ای عمو

رمل علمن خوش بلوردی دانیال
ویردی ادریسه نجوم بی قیل وقال

اولدی هم دیرلدی کیردی اوجمغا
شمدی آنده دور حوریلر قوچمغا

نوح بیلورسنکه یاپمشدور کمی
کم‌صوده قورتاردی بونچه آدمی

هم خلیله اودی بستان ایلدی
کعبه یاپدوردی دستان ایلدی

خیرله آدی جهانده چون قالور
اون ایکی بنك انبیا آندن کلور

قانی اول اسحاق ملاحتلو صبیح
قانی اسماعیل که حقیقتدور ذبیح

هم بومعنیده چوق‌اولدی قال وقیل
بعضیلر اسحاق دیرلر بللو بیل

پیر کنعانك آدی یعقوبیدی
اون ایکی پیغمبر آنك اوغلیدی

یوسفونك مشهور دکولمی اشلاری
قورت‌یدی دیدی آنی قرداشلری

کورك ایچنده ماه تابانیدی اول
حسنه باشدن باشاسلطانیدی اول

پادشاه ایدی | سکندر هم نبی
دنیایی دوتدی تمامت ای ابی

چون مجال اولماز اولمدن هرکشی
نیچه کز اولدوردیلر خود جرجسی

یونسی یوتدی بالیق هم بیکمان
دوردی قرق‌کون‌صنکره چقدی شادمان

قانی هارون یا خضر ای با حیا
بس شعیبیدی خطیب الانبیا

اول زمانك نجمنه اول ماه ایدی
قانی موسی کیم کلیم الله ایدی

صاحب التوریة معجز روزکار
کیم یدی بیضا کورندی آشکار

آژدها اولور النده کی عصا
که عصا اولور النده اژدها

اشد ایوبه نچه ایش دوشدی دیر
اون‌ایکی‌بنك‌قورت‌تنینه دوشدی دیر

داودی یراتدی موم ایتدی دمور
یرده سلطان‌ایتدی هم‌ویردی زبور

هم سلیمانی ایشد ای بو الوفا ‏ دوتلدی دنیایی تمام قفدن قفا
درلو مخلوقات دیلنچه سویلدی ‏ انس جنی یلی فرمان ایلدی
چون زکریانی آغاچلن بچدیلر ‏ جازودور بو دیو قانن ایچدیلر
آدی یحیا کالدی آندن بر صبی ‏ هیچ کناه ایلامدوکدور اول نبی
نه گناه قصد ایدب قیلدی کوچی ‏ فوچ بکی بوغزلادیلر صونك اوجی
کور عزیری کیم کیداردی یلوارو ‏ اولدی یوز یل یاتدی دیرلدی کیرو
عیسایی یاراتدی صاحب معجزات ‏ اولو دیرلدی دخی چوق بینات
حکمن انجیلونك ایلتدی ایلرو ‏ آخر اولمدی کوکه چقدی کیرو
آخرت باقی خدادر جاودان ‏ آیروغی فانی نه تخصیص این وآن
آنلاره قالمادی دنیا پایدار ‏ سنکاهی قاله نه قالدور بی قرار
چون بولر کالدی وکچدی بی ریا ‏ دنکله ایمدی کلدی ختم الانبیا

❁ فی بیان صفت محمد صلی الله علیه وسلم ❁

اول رسول الله محمد مصطفی ‏ کوز آچق کندو نور کونکل صفا
ساچلری واللیل والشمس یوزی ‏ سینه سی والطور والنجم کوزی
نسل اسماعیل خلیلونك ملتی ‏ آخرت شاهی جهانونك رحمتی
اول محمد در که حق لولاك دیر ‏ اولماز ایدی بیر وکوك افلاك دیر

❁ لولاك لما خلقت الافلاك ❁

یدی قت بیر آلت اوستی یعنی فرش ‏ یدی قات کوکدن یوقار وتا بعرش
جمله نوری دور آنونك شعله اورن ‏ کوردوکی اول نورله دور هرکورن
حق بیلوردی رحمة للعالمین ‏ هم دو عالمده شفیع المذنبین
کوله کمسی دوقنمدی هرکیز یره ‏ بول وغایطدن نشان خودکم ویره
بر یودار دی هر نه کم آندن دوشه ‏ کورمدی برکمسه خبث آندن حشا
وار ایدی اوّل دخی واردور اول ‏ دوکلی دنیایه پیغمبردور اول

اولدرور منت جهانك بختنه
اولدرور سلطان نبوت تختنه

جمله پیغمبر نجوم اول ماهدور
انبیا صدری حبیب الله دور

زینی اجماعنك جمالی دوری‌نك
جمله آنك ذره سیدور نورینك

تنکرینك دوستی امیدی عالمك
عالمنك فخری شفیعی آدمونك

صاحب الآیات صاحب المعجزات
کیم قورو طاشده بترمشدر نبات

جنی دعوت قیلور بوشر دیوه
چون دعا قیلدی سزه کلدی دوه

دوغدغی کیچه آننك دنیاده هم
سجده‌یه واردی نه کیم واردور صنم

سویلر آنکا آغلو پیشمش حمل
خرمه‌لر پشوردی هم فوق الحمل

عالم عاقل چون ایشتدی سوزین
بلدیکم حقدور قول ایتدی کندوزین

بر اشارت قیلدی کون اولدی قرا
بر مغنیدن اولدی آی ایکی پرا

صیمش ایدی لشکری اول نور عین
بر اوچ طوپراغیله یوم الحنین

چون تمام آلدی چلبدن حصه سین
سن ایشتدونك خود مغاره قصه‌سین

اژدها آغول آنده کیردوکن
عنکبوت تیز چك کلوب آغ کردوکن

تیز یوا یاپدی یومرتلر او کیك
یعنی کیمسه کورمدی اوتلر کیك

بوبکر خوف ایتدوکن بلدی اتفاق
برکمی کوستردی حاضر دیدی باق

چون قپودن کره‌لر حس ایلدوز
تیز بوفلکایه بنوبن کیده وز

جبرائیل هر لحظه آیت کتررور
تنکری کندوسی صلوات کتورور

بو قمو پیغمبره روح الامین
دوکلنه ایندی اوچ بنك کز همین

مصطفی‌یه یالنکوز ای مرد تام
ایندی یکرمی یدی بنك کز تمام

معجزاتی هر نبی نوك آشکار
ایکیدی یا اوچیدی یا چهار

دورت بنك ایدی جمله‌سی اول سیدنك
اول گناه‌لولر امیدی احمدونك

❀ در بیان معراج النبی صلی الله علیه و سلم ❀

علم آنکا حله سخاوت تاجیدور
مالك ابن صعصعادندور خبر
بر کیچه کلدی آنکا روح الامین
بر قزل آلتون لکن بر طاس اولو
یودیلر آنده رسولونك قلبینی
کیرو یرونده قودی اول روح پاك
دیدی جبرائیل کتوردوم اوش براق
حضرته وارغل سنی دعوت قیلور
یدی قت کوك اهلی ارواح ملك
کیم یوزونك کوره قمو بولا صفا
بردم ایراق ایت یوزونکدن آدمی
بیزادی اوجماعی رضوان مو بهو
دون استردور براق فوق الحمار
کوز اوجی قنده ایررسه همین
بندی اول تنکری حبیبی بوالوفا
قدسه کونلدی عظیم کی سهمناك
زهی سوکوسی محبت زهی خوست
زهی پیغمبر زی آدم زهی قول
مسجدی اقصایه چونکم واردیلر
آچ دیدی جبریل چون فتح اولدی باب
کوردیلر آدم آتا دوتمش قیام
چون سلامن رد ایدب بلدی صفا
معجزاتندن بری معراجیدور
کیم صحابیدور مقرب معتبر
یاردی کوکسندن چقاردی یوراکین
علمیله ایمانیدی ایچی طولو
یعنی صافی قیلدی آلدی قلبینی
بایغی اولدی ینه اول شق چاك
یا رسول الله دورو کل قیل یراق
نیچه‌لاره بو کیچه رحمت قیلور
طوپطلو دوتدی جهانی تا فلك
زیره نورنك دولودور قفدن قفا
نورنکه غرق ایله بو جمله عالمی
حوریلر دونندی یاپلدی دامو
جنی‌دور یا ملکدور چون کیدار
آنده باصاردی آیاغن اول امین
اول رسول الله محمد مصطفی
بیله یانیچه کیدار جبریل پاك
کیم بورسه قیغرا دوستنی دوست
قنغی پیغمبر بورسه واردی یول
دنیا کوکنه شولو قدم ایردیلر
پرده‌لر کوترولدی رفع اولدی حجاب
بس سلام ویردی آنکا بدر الانام
مرحبا دیدی ای اوغلم مصطفی

چون

چون ایکنچی کوکده بونلر کردیلر   عیسی یحیانی آنده کوردیلر

چون اوچونچی قاته کردیلر کیرو   یوسفنی کوردیلر آنده ایچرو

ادریس دوردنچیده اول نور بول   کوردی هارونی بشنچیده رسول

موسی‌نی آلتنچی قات کوکده کورور   بس یدنچی کوکده ابراهیم درور

هر برینه بونلرنك ویردی سلام   مرحبا قرداش دیدیلر شاد کام

جمله روح الانبیا هب صف صاف   کوکیله بیر دولمشیدی تا بقاف

قوتلولادی جمله معراجن آنونك   کورنه عزتلو شفیعنك وار سنونك

آنده ایردی سدره‌یه قلمادی پاك   آنده دوردی جبرائیل اول روح پاك

کلدی آنده دیر دیان صاحب مقال   بر چنق سوجی بری سود بری بال

آلدی سودی خمری هم بالی قودی   سوز حقیقتدور نبی شویله دیدی

بس حقا ایردی رسول معتبر   قاب قوسین اولدی اوْ اَدْنی مقر

باقیسین کیم نه بلور نیلادیلر   بر برینه نچه سوز سویلادیلر

بیت معموره چون ایروردی نفس   آنك دورت ایرمق کوروبن صوردی بس

بس کیرو آنلر بیلور ای عقل چین   عاشق ومعشوق نه سویلشدی اچین

بن بولاره افترا ایلامزم   چون معین بلمدوم سویلامزم

نه که بولندی مصابحده همان   هم مشارق قولی بودور بی گمان

فرض اولندی کونده ایللی وقت نماز   موسایه کلدی عیان ایلدی راز

دیدی موسی هر ایشنك واردی ایلرو   لیك امت قیدنی واربی کیرو

سندن اونکدین کوردم جماعت بن دخی   قیلمزلر چوقدرور ایللی اخی

کیرو حضرتا واردی کلدی ندا   اوننی باغشلدیلر احمدا

کلدی کیرو چونکه بلدوردی کلام   دیدی موسی تیز کیرو وار ای امام

شول قدر واردی رسول حقدن ینکا   کونده بش وقت ایلدی فرض سنکا

کمسه بو معراجنی شرح ایلامدی   سویلیانلر ذره سن سویلامدی

آلتمش اوچ یل دنیاده عمری یدی   چون نصایح ویردی ایشتدی دیدی
چون نبوت کوردی اویدی خاص عام   دعوت ایلدی یکرمی اوچ یل تمام
آخر الله قاتنه واردی کیرو   زبره دعوت قیلماغه کلدی برو
دنیاده بلدونك نچادور حالنی   دنکله ایمدی آخرت احوالنی
چون قیامت قوپه اوّل بر کونه تك   ایللی بنك یلدور تمامت دوتمه شك
نه قدر جانلو یاراتدیسه خدا   جمله دیریلسه کرك ای کتخدا
اول قوپه اوّل یرندن بللو بیل   حقدور آمنا وصدقنا دیکل
جمله مخلوقات کله چون بر یره   بنك آیاق بر آیاق اوستنده دوره
کونش اسیسی خلایق اودی هم   توبه قیغوسی تحسر اودی هم
مالکونك خشمی دامونك هیبتی   تنکری قورقوسی دوکالندن قتی
اسروك اوله کلما یا کندویه ار   بلمیه عورتمیدور کندو یا ار
جمله پیغمبر قمو نفسی دیه   امتینونك بس نچه قیلدین بیه
جمله سرکردان اولا بیچاره لار   دیریلوب آدم قتنه واره لار
آغلشوبن دییه بونلر آه وآه   سنی اوز قدرت الیله پادشاه
کندوزی دوزدی هم سنکا سویلدی   هم فرشته لر سنکا سجده ایلدی
آتامزسن حقه یلوار ایله خوش   نه کرکسه ایلسون دورمیشز اوش
آدم ایده بن صیدم امرین آنونك   کندو قیغومدور غمی یوق کمسه ننك
نوحه وارونك اولدرور اوّل رسول   جمله سی نوحه کلالر شاه وقول
یلوارالر هم بونکا آندن بیتر   نوح دیه بنوم جرمم بانکا یتر
وارونك ابراهیمه که اولدور خلیل   دوست ایدنمشدور آنی رب الجلیل
سوزنی سیمز حق آنونك کل حال   جمله آنده کله اول جمع رجال
سویلیالر دنکلایه آنی خلیل   ایده عصیانم بنی قیلدی ذلیل
کلمز الومدن دلامك بن سزی   موسایه وارنك که اول سویلر سزی

چونکه

چونکه موسی قاتنه کله قامو
ایشدا موسی دییه بیمنك املك
چوق گناه ایتدوم بوکوندور بنکا باك
تیز عیسا یدك دروبن واره‌لار
دییه عیسی بنده دور قیغو اودی
سنمی دیدنك دیو سورسه مطلقا
الّا تیز دورونك ایرشونك احمده
بس بوکز احمد قتینا وارالار
دییه لر ای مصطفی فخری جهان
ایکی عالمده چو سنسین جانمز
دوراچق ساعت دکلدور دور اورو
راضیوز بز ویره اوجمق یا دامو
دنکلایا چون بوسوزی فخری جهان
دییه ای جبار عالم بی نیاز
بن فدا قیلدم بنی هم امتی
رحمت ایله عفو قیل قوللرونکا
زی مروّت زی سخاوت زی کرم
کندو اهلینه قیار هم کندویه
بر اون اولا حق جلبدن یارسول
ایو خلقی یاوز بن ساغشلدوم
اول کونونك چون آدیدور یوم الحساب
چون واره مالك داموی آچماغا
اولا کیرا اونك آنك آردنچه قمو

یالوارالار چوق بو رسمه ای عمو
کامز الومدن سزی بن دیلامك
عیسایه وارونك اولدور روح پاك
جمع اولوب آنکا دخی یلوارالار
سن اشتدونکز که کفار نه دیدی
نه جوابم وار نه دییام بن حقا
کر اولا سزه شفاعت اول ایده
زاری قیلوب آغلشوب یلوارالار
سندن اومرلار شفاعت انس وجان
بز سنکا قول سن بزوم سلطانمز
وارغیل الله غه بزومچون یلوارو
کندوزمزدن بیزار اولدوق قمو
سجده‌یه‌واره شولوق ساعت روان
قادر وصانع کریم وکار ساز
تك خلایقدن کوتر بو شدتی
بو ضعیف بیچاره بوخسوللارونکا
کیم شفیع اولب دوریشر بیرو غم
جمله مخلوقنك تمام قیدین بیه
باشونکی قالدور دعانك اولدی قبول
امتونکی هب سنکا باغشلادوم
بس کیمه راحت دکه کیمه عذاب
تنکری خاصلری کیرالار اوجماغا
دوکلی کیرا نبیلر ای عمو

امتی کیره کرو بللو بیان
جمله امتدن ایلرو بی کمان

دینکله نوردن منابر در بهشت
چیقه اول مشك کلاب عنبر سرشت

منبر اوستنده معانی سویلیا
دورت کتابنك مشکلن حل ایلیا

جبرائیل اولا موءذن مقر هم
داود اولا زی سعادت زهی دم

انبیالر سویلیا سید سوزین
اولیالر یاوەقیله کندوزین

ای جلابم فضل قیل داد ایلمه
اول جماعتدن بزی یاد ایلمه

در بیان ابو بکر الصدیق رضی الله عنه

ایشت ایمدی کدیچك ای پر اصول
آنیکم قومشدور ییرنده رسول

چون ابو بکر حقیقت یاری دور
ثانی اثنین اذهما فی الغار دور

جمله مخلوقدن مبین متقی
هم منابر اوزره فاروق التقی

قطب عالم شهری معمور اولان اول
صاحب الحوضیله مشهور اولان اول

عالم زاهد محقق صدق اری
عاقل کامل ولی دین سروری

معدنی اخلاص محقق صدر دین
هم عتیق الله من النار دور یقین

آنده کیم بوبکر اوله جاین دکول
آندن آیروغه امامت دیر رسول

هم کرو موذی حقنده دیدی
اوچمق اهلندن کهولنك سیدی

چون سیندن دوره اوّل مصطفی
آنونك آردنچه ابو بکر ای صفا

اوّل ایمان اول کتوردی احمده
ایکی ییل سوردی خلافت دنیاده

آلتمش اوچ یاشنده کیتدی اول دخی
کورکمه دیکدی خلافت ای سخی

در بیان عمر الفاروق رضی الله عنه

حاکمی مطلق دور روی زمین
بس عمر قوپدی امیر الموءمنین

دین چراغی زاهد علم اسی هم
متقی صهر النبی حلم اسی هم

عالمونك قطبی جهانونك رونقی
آدی منبرلارده فاروق التقی

عدل دادی دنیایه دولدران اول
کند اوغلن حد اوروب اولدوران اول

کرنبیدن صنکره پیغمبر دخی
آنونکیله بولدی عزت دینمز
جنی وشیطان انسان جمله غول
حکم ایدم بن اوچمغی آچا دیدی
اون ییل اوتردی خلافتده تمام

اولسدی اولیدی عمر ای اخی
اول آلیوردی عدودن کینمز
کور بیچك قورقر عمردن دیر رسول
هم صراطی اوّل اول کاچه دیدی
آلتمش اوچ یاشنده کیتدی اول امام

❀ فی بیان عثمان ابن عفان رضی الله عنه ❀

بس اوچونجی یاری هم عثمان درور
اهل تفسیر معانی دین سروری
یوزی سویندن ملائك اوتنور
کویکوهم صاحب الجورینیدی
مالنی خرج ایتدی رحمان یولینه
عالم وعاقل مطیع صاحب جمال
جیش عسرنده ایشتدنك نیلدی
چون خلافت دیکدی بلدی خاص وعام
مصحف اوستنده شهید ایلادیلر

نور مطلق جامع القرآن درور
یوسفی ثانی ایرنلر سروری
سوزی شکر قولی محکم یوزی نور
بس لقب دللرده زی النورینیدی
عمرنی صرف ایتدی قرآن یولینه
برق اورور یوزنده نوری ذوالجلال
یوکلو اوچ یوز دوبی صرف ایلدی
اون ایکی ییل سوردی اول بدری تمام
پادشاه چون سودوکن ایلدیلر

❀ فی بیان علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه ❀

هم علی دور سوکلو دوردنچی یار
عاقل وکامل محقق قطب دین
اول خلافت معدن صاحب مقال
عالمونك فخری جهانونك سیدی
هم کیرو بیله بیورمش طاپوسی
آدی کوکارده سخی کان الرضا
شیر یزداندور تمام صاحب عقول

خواجهء کونین صاحب ذوالفقار
ساقیی کوثر سعادتلو امین
اول سخاوت منبع تاج الرجال
بن علیدنون علی بندن دیدی
شهری بن علمونك علیدور قاپوسی
هم منابرده علی المرتضی
مصطفی ننك یاری هم زوج البتول

ابن عمی دور رسولونك هم رفیق | كبر وكین بلمز كریم مردی شفیق
آلتمش اوچ ییل یمدی هر كز ازاق | آلتی یل سوردی خلافت بی خلاف

❀ فی بیان الحسن والحسین رضی الله عنهما ❀

اول حسن ایله حسین ای محترم | جمله‌ء سید بولاردن كلدی هم
آل واتباع اشیاع ذریتی | آرتادورور تا قیا مت امتی
بونلرونك یوزی صوینه ای غنی | دنكلایانلری باغشله هم بنی

❀ در بیان تصنیف این كتاب ومصنف حال ❀

چون نیاز ایتدم جلابی برلدم | كونكلمه یازدوم تمام ازبرلدم
مصطفی مدحین هم ای مرد تام | عقلوم ایردوكنچه سویلدوم تمام
هم خلافت صدرنی دورت یار چون | اول عمر عثمان علی یارغار اوچون
آنی كیم بلمردی تنكری سویلدوم | جان كونكلدن كیرو نظم ایلدوم
سویلابن وصف حالدن بر خبر | دنكله عشقیله ایا صادب هنر
اول قصاب اوغلی علی بیك پاك دین | ساده. كونكلو سخاوتلو امین
كامل جومرد عاقل بی بجی | صحبت اهلی وایشیدوب دیبجی
تنكرینونك خاص ایرنلر سروری | كونكلی دولونور بیكار جوهری
اللهه صالمشیدی چون هر ایشی | خوش دوتار ایدی بنی اول ایر كشی
نه بكیدم بن نه بللو قولیدوم | نه دیسم نه سویلاسام مقبول ایدم
اوتوز آلتی ییل سوزمدن چقمدی | قصدیله كونكلمی بر كون یقمدی
بندخی خدمتنده تقصیر ایتمدوم | كیچه وكوندوز قتندن كتمدوم
خوش یاوز هر نیچه كچدی زمان | بیله كچردوك ملالت شاذمان
چونكه بودنیا دكل دار البقا | باطلی ترك ایلدی كتدی حقا
جنتین ارزانی قیلسون پادشاه | صونكنی پاینده دوتسون سال وماه
آندن ایرو دوشه‌لی شاد اولمدم | دایما مشغول فراغت بولمدوم

كونكلم

کونکلم اکلایومدم کم شاد اولام
عاقبت عقلیله دانشق ایلدوم
بونلره دیدم نه تدبیر ایدالوم
بر آنونك کبی جهانگیر روی خوب
عادل وغازی سخی هم زنده روح
بونلر ایدورکیچه کوندوز یوری کور
دنیا دوربو اوله کم بیك بولاوز
بن دیدم هر اولاجق اولسه کرك
چونکه قسمت یولیدور حکم الله
بونلر ایدور رزقی قسم ایتدی جلب
شخصه جهد اتمك کرکدور تا اجل
بن دیدم نه فائده عجل ونشج
نه که تقدیردور کلور نتمك کرك
بونلر ایدور تنکریدور رزق ویرن
بر سبب ایسته بزوچون اول پناه
بن دیدم کوزلنك قناعت یوللرین
بی بقادور چونکه بو دنیا ای یار
استمالت ویروبن بونلرا چوق
هیچ ایشتمزلار سوزوم ای روحی ثان
چون یالونکز قالدوم اوچ بولدی بولر
بس بولاره ایدم اوش عاجز قالوب
چوق تفحص ایلیوب تفتیش ایدوب
عاقبت عقلم بنی ویردی نصیب

راحت ایره غصه‌دن آزاد اولام
کونکله جانا دونوبن سویلدوم
مصلحت نه‌دور نه یولا کیدالوم
همت اهلی کوزی طوق صافی قلوب
تنکری روزی قیله من غایب فتوح
مقصودمزه بزی ایرکوری کور
خدمتنده یننه مقبول اولاوز
نه که یازمشدور جلب اولسه کرك
بس نیچون دوته کش رنجیله آه
الا هر شیه کیرشیدور سبب
من سعی رعی دیمشدور چون مثل
بس اوقونك الصبر مفتاح الفرج
بس کونکل تنکری‌یه برکتمك کرك
الا سن عقلونك جمع ایله بر یورن
بتملدی هر کز سبب‌سز برکیاه
تنکری ناظردور کوزادور قوللرین
برکورالوم نه کتورور روزکار
اول نصیحتلر که قیلدوم حد یوق
من طلب جدا وجد دیرلار همان
هر بری بر وجه معنیں دیلر
فکره دوشوب واله وحیران اولوب
بر زمان قیغویدم تشویش ایدوب
کیم بولم بز بختیار ودلفریب

لطف وحسن خلقله بای اولا هم
خیر ایچنده حاتمی طای اولا هم

اهل قرآن اولا وعلم وهنر
ایرلك ایچنده کما هی شیر نر

عاقل وکامل کوره کلمش اولا
چوق دوشنلرونك الین آلمش اولا

هم هنرمندونك بیله قدرین تمام
دولتنده خوش کچه هر خاص وعام

بو صفتلو بر عزیز ذوفنون
بولوبن یوزاوروز بر نیچه کون

چونکه عقلونك سوزین ایشتدی بولور
سونشوبن شادلق قیلدی بولور

دیدیلر بو دور نصیحت دوتالوم
بولوبن اول شخص زمانی اوتالوم

عقلیله کونکل بریکوب کیتدیلار
برزمان عالمده دریافت ایتدیلار

قاضی وخواجه سپاهی شارلودن
جمله کرمشلر غریب ویرلودن

کتخدا اعیان بیك شاه وزیر
نایب تجّار عمّال ودبیر

دنیایی باشدن باشا کوردی بولار
بر عزیزی ایلمشلر اختیار

یوزینی کوروب ایشتمشلر سوزین
بکلر ایچره آنی قیلمشلر کوزین

بونلاری کوزلردی کوزم دورت ینکا
سونشو کلدی بولار کیرو بنکا

ایدور ایشومز واریسر ایلرو
دولتومز آتی یوکوردی کیرو

بر کشی بولدوق معزز معتبر
جمله مقصودلرومز آنده بتر

دیدوکی کبیمش قمو فعلی صحیح
کونکل آچوق کوزی توق قول فصیح

دولتی یوجه سعادتلو عزیز
منبع احسان سخی اهل تمیز

ایچی طاشی عقل وعشق جوش امیر
هم هنرمندیله باشی خوش امیر

بازمق اوقمق معانی سویلمك
ایشی دایم لطف واحسان ایلمك

آیین وارکان قواعد بی نظیر
هم اولو اصل ابا عن جد وزیر

خلقنه بنکدش بولنمز در فلك
یوزنی کورن یوسف دیر یا ملك

اهل عرفانه سوزی تلقین ایدر
خطنی یاقوت کوروب تحسین ایدر

آدی مشهوردور سکندر بامراد
مجلسی مرغوب مکمل شاه زاده

آتاسی حاجی پاشا قطب زمان
خواجه ناصر کیم جهانده شاهیدی
غرق رحمت نوریله دولدی بولار
مستدام ایتسون وجودن فرد رب
چون بولردن معلوم اولدی بوخبر
بنده غی کورم نچادر قیل قال
ایمدی بر تحفه کرکدور خدمته
ارمغان رسمنده دنکله نیلدوم
علم ادریس وکلام دانیال
بس سوزی حقدور نبینونك بی خلاف
تنکری وحی ایتدی. یا کلدی جبرئل
یاخود الهام اولدی آنکا بو مقال
هم حکیم قول مدلل معتبر
یرلاری علمیله دوبدوز آرایوب
کوکلرونك ضبط ایلیوب علمن قمو
چون جلبدن علم فرمان بولدیلار
اول ابو سینا معزز دوتدوغی
آرزولایوب سودکی شاه امیر
فیلسوفنك فخر ایدوب سویلدوکی
بو فتوحی نظم ایدوب جمع ایلدوم
هم نچه اولو سوزی مسطوردور
جمع ایدوب درلو منافع بی شمار

ناصر الدین اوغلیدور بی گمان
هم آنونك آتاسی خسرو شاهیدی
کیم بو کلمکه سبب اولدی بولار
کورمسون قیغو یورنسون بی تعب
واجب اولدیکم قیلم عزم سفر
خدمتنده نه کلور شادی ملال
چون آلی بوشله وارلمز حضرته
بو معزز معنایی جمع ایلدوم
قول افلاطون ولقمان مقال
قول محکم دور سوزنده یوق کزانی
کندوسی کوردی یا فی نوم قلیل
سن بیلورسن خود نبیدور دانیال
زیره حکمتدن بولار ویرر خبر
طاغ صحرای تمامت طارایوب
بیلدیلار علمن علایم موبمو
غیره سام هر درده درمان بولدیلار
هم ملك طاهر مدام اوقوتدوغی
ذره سن سویلدوك هنکامکیر
اهل تقویم افتخار ایلدوکی
جعفری صادق دیلندن سویلدوم
کیم بو فن ایچره بولار مشهوردور
اوشبو مالوفی بیزادوم چون بهار

في بيان علامتها

آی دوتلسه کون دوتلسه ای اولو ... بوسرق اولسه قتی یل یا طلو (طمان) (دلوبرد)

زلزله اولسه یا خود سنك بی مطر ... آی اغللنسه یا یولدوز دوشه کر (ابلق اولمق)

یاغسه قرباغه یا صوغالچان بهم (ضفدع) ... کون اغللنسه یا کوك سرخ اولسه هم (ابلق اولمق)

کوکده کورینورسه مثل جانور ... کوك کورلدسه دخی ای بختور

ساچلو یولدوزهم یانکی آیونك حالنی ... یلدرم سکشك انکم سغمالنی (برق) (قوس قزح)

یردن آواز ایشدلسه آشکار ... کوکده کورنسه عجایب یاغبار

یاغسه طوپراق یا هوادن دوشسه اود ... یه قتی کوك کورلەسه ای اهل جود

هر آی ایچره بو یکرمی دورت نشان ... قنغسی پیدا اولا از آسمان

نه سبیدور علمینه دالماغیچون ... حکمن آنکلایوب آکاه اولماغیچون

دانیال نه دیر نه رسمه قیلدی یاد ... هم حکیملر قولینی ای خوش نهاد

بن بو تألیفده یازوب درج ایلادوم ... چون صناعتلر دخی خرج ایلادوم

کیم نچه شاعر تجسر ایلادور ... کندو سوزنده تفخر ایلادور

بو علایمدن اولورسه بری کر ... دنیا ایچنده اولا چوق خیر وشر

قزلق اوچوزلق وباچا کورکه هم ... صلح جنك امن فترت شاذ هم

اسی صووق صاغ صیرو حالی نه ... اکن وحیوان بیمش حالی نه

ایل واقلیم ولایت مملکت ... افترا نفرت کرند ومنفعت

هم نته اولا اکابرلار ایشی ... ظلم وعدل وهم رعیت تشویشی

نیچه کم بلدوردی اول رب الانام ... اول شهنشاه آدینه قیلدوم تمام

چون نظر قیلدوم کچوردوم روزکار ... بر کتاب ایتدوم مکرر زر فکار

آچه اوقیه بلا کیم نه دور اول ... بزدن اولولار نچه کوستردی یول

آدمی اولدورکه دانش یار اولا ... جهلیله کتمك جهانده عار اولا

علمیله ایردی ایرانلار منزیله ... جاهلونك وضع وقدری کلمز دیله

بو

بوکتاب چون اوله اوگنده آنونك ‌ ‌ بیله جمله خیر وشرین دنیانونك
دیه احکامن جهانونك سر تسر ‌ ‌ جمله آندن صورة علم اهل هنر
ذکر اولا چون بوقدر نه یانکله ‌ ‌ خیرله آدی جهانده آنکبله
صاحب التألیف یازیچی صالح الدین ‌ ‌ آثم آدنی محقردور کمین
یازدنکیسه برکتاب پر معنی سن ‌ ‌ اول اولو آدنه دوزدونك یعنی سن
چوق اکابر سوزنی جمع ایلدوك ‌ ‌ پادشاهلر جمعنه شمع ایلدوك
آدنی شمسیه ویر اولسون عیان ‌ ‌ اول ایرنلر شاهنه ایلت ارمغان
کیم آنونك آدی سکندر ثانیدور ‌ ‌ منبع الخیرات سخاوت کانیدور
اوپ الین قیل دعا اول شاذمان ‌ ‌ شك دکل مقبول اولاسن بی گمان
قالمیه سندن یه آندن بر نشان ‌ ‌ الّا بو سوزلار قالیسر جاوذان

❀ باب اول تشرین اول احکامن بیلدرور ❀ (اوکتابر)

اوشبو آی سریانچه لاریب فیه ‌ ‌ آدیدور تشرین اوّل ای بنیه
بولدی چون عیسایلر نبغ سبوغ ‌ ‌ آدین اختورس دیدیلر بی دروغ
بس اوتوز برکون اولور یلده تمام ‌ ‌ کوزونك اورتا آییدور دیر خاص عام
فصد ایودور هم اوت ایچمك هم جماع ‌ ‌ اکش طاتلو ناریمك خود بی نزاع
هم سمز ایت ییه عاقل اوله طوق ‌ ‌ ییه سی آردنچه ییمش ییه چوق
که ایشت معنی نه دور سریانچه ‌ ‌ ییل باشی بودور حقیقت کورنچه
زیرا دکشردی دونن صحرا وطاغ ‌ ‌ جمله ایکن دیرلوب بستان وباغ
جمله محصولات ایرشدی بی محال ‌ ‌ دولدی آنبارلر یمش هم یاغ وبال
ایسکی یپراقلر دوکلدی بی خلاص ‌ ‌ بیکنه قیلدی شروع هم عام خاص
کیم ایکن کیمی ایلر نداس ‌ ‌ ییل باشی اوله بس ای خیر الناس
روم ایلینك کور مسلمانلری هم ‌ ‌ ییل باشی نوروز اولادیر هم عجم
اول فصولده یای کوز هم قش کلور ‌ ‌ بای یوخسول خواجه ودرویش بیلور

زیره بر ییل اوچار آی دورت فصل اولور | یای یاز کوز قش هم وصل اولور
یاز آینده چون کلور اوّل بهار | جان سوینور هم کونکل لیل و نهار
ییمك ایچمك عشرت استر دوستان | بلبل اوتار بیزنور هم بوستان
جمله اویموش نباتلار اویانور | رنك اولوب چچاکلار بویانور
هم آغاچ دوکار پالاس آطلاس کیور | شاذیلق ایلار قمو وحش طیور
اول قرانکو کیچلر پر نور اولور | چوروموش طوپراق یاشل مخمور اولور
بس بو وجهیله ای بکلار سروری | ییل باشی نوروز دیمزلار سرسری
هم عربلار کالجواهر فی الزجاج | ییل باشی دیرلار محرم بی لجاج
زیره اول مقصود موجود کائنات | اول حبیب الله صاحب معجزات
علمیله طالوب معانی بحرینه | مکه دن واردی مدینه شهرینه
هجرت ایتدی اول رسول با صفا | بو آی ایچنده محمد مصطفی
بس تواریخ اصلی اولدور ای امیر | تاریخ آندان دورنه کیم یازسه دبیر
اول محرم آیبی ای صنع رب | آندن اوترو ییل باشی دور دیر عرب
روم حسابنچه بس اولدور ییل باشی | آدی نسب نورس آیا اصلو کشی
کیم آنکا سریان ایلول آد قودی | کزونك ایلك آییدورور ترکی آدی
زیره چون بنیاد اورولدی عالمه | یار دیلدی وحی کلدی آدمه
جمله اشیانونك آدین صوردی اله | خوش جواب ایتدی آدم ای روی ماه
سوز او گوشدور بس قیلالوم مختصر | کل اسمادن آدم ویردی خبر

❀ قال الله تعالی وعلم آدم الاسماء کلها ثم عرضهم الآیة ❀

بس فرشتهلر اوتانوب قالدیلار | حیرت ایچنده دنکیزه طالدیلار
ماجرا بو آی آدی ای نامدار | آندن اوترو ییل باشی دور دیر بولار
اولکه خاص افرنج وارور علمیله راه | ییل باشیدور دیر ینار بی اشتباه
زیره بو آی ایچره روح الله پاك | منتشر اولدی جهودار ییلدی باك

آنده ظاهر اولدی عیسی خوش نفس … بیل باشی دوترلاربولار اول آیی بس
کر یهودیدن صوررسنك ای اولو … ایکی درلودور بولر ای بختلو
ایکی فصل ایلار یلی قیلماز دراز … آلتی آی قیشدور تمام آلتیسی یاز
یایی یازدن دوتدی چون قشدن کوزی … بیل باشیدور دیر معین نوروزی
بر دخی سویلر بولار ای مردکار … بیل باشی تشرینه دیرلار آشکار
شهر ایچنده سویلار اوخبری عزیز … بونکه دور فتوی دیو ایلر تمیز
یتمش ایکی دلده کر صورا کشی … ایتمکه تقریر یمزدوم تشویش
الّا تطویل اوله باب اوزانه سوز … آز کرکدور سوز مدلل بارموز
حاجت اولورسه کیرو ذکر ایداوز … بو دکل کیم بلمیوب فکر ایداوز
اوّل کونی ایکنچی کونی هم … روز نحس اولدی بولر ای محترم
قول موسیدور بوسوزای مرد پاك … هم بونونك بر نجم خوش آدی سماك
اول بشنچی کونده دوغار ای پاشا … هم بر یولدوز دولنور آدی رشا
باد شرق ایسه چوق یرلرده هم … هم اولور عید القمام ای محترم
قدس ایچنده چوق زیارت آشکار … بیت مقدسدور بری ای مردکار
نه‌قدر شمع اولسه آنده اول کیچه … کوکدن اودکلو ینار اوچدن اوچه
کی سعادتلو کونیدور بیل عیان … روز سعد آیدرور بللو بیان
هم اونونچی کون بو آیونك بی لجاج … برعجب سوزوار ایشد جان کوزین آچ
قتل اسماعیل اوچون چقدی خلیل … کلدی قربانیله شولدم جبرئیل
مقصدی بتدی خلیلونك بی گمان … صاغ سلامت کلدی کتدی شادمان
اون اوچنچی سنده بونك ای عزیز … مضطرب اولوب بولانور هر دینکز
اون بشنچی سنده ایشت بوالعجب … چون تمام کویوندی قطع استر رطب
کرکسلسه بر آغاج اول کون پشا … صنمه کوفلانور یا چرور اول حشا
هم کیرو اول کون بلورر درلو بیل … کون صوماغه دترایور ایله بیل

هم اون آلتنچی کون اندر شمار ساعت اون بر دور حقیقت در نهار
کیچه اون اوچ ساعت اولور ای عزیز ای سعادت کونشی زاهل تمیز
بلنك بر ساعت تمام اوتوز درج هر درج آلتمش دقایق بی حرج
هر دقیقه اولور آلتمش ثانیه اعتبار ایدن دلودور فانیه
ثانیه اولور هم آلتمش ثالثه ثالثه هر بری آلتمش رابعه
اوشبو وضعیله چقار تا عاشره علمی یوق جاهل قودورسون داشره
نیچه ساعتدور دیساك لیل ونهار کیچه وکوندوز اولور بشت وچهار
اون بشا دیکن چقار لیل ونهار هم کیرو اینر توقوزه بس ای بار
کون بورسه‌دور ایدردورمز کیدر بر درج کونده چقار اول که اینر
بس نهار آرتار تمام طوقسان درج اول قدر لیل اکسلور مثل مرج
کر صورار اولور یسنك ای ماه وش شمدی عقرب برجنه کیردی کنش
بو کونش دوردنچی کوکده سیر ایدر یلده بر بورجده بر آی دورور کیدر
اون ایکی بورج تمامت دولنور آنکا بنکزر هم کیرو اول اولنور
هم کیرو اول کون بیکم نیل اکسلور آنکیچون قوم مصر آنده کلور
یکرمی بر کونده ایکرلر هم نخیل بو یله وضع ایتمش قواعد قوم نیل
یکرمی توقزنچی کون ای معتبر کیم زبانا آدلو اولو یولدوز دوغر
هم بوطین آدلو طولینور بر دخی اول بوطین اوچ یولدوز اولور ای اخی
اوتوزنچی کون بونونك ای وردتر هب قرنچالر یرده ایلر سفر
چونکه بلدی بی وفادور بو جهان بس پیر التنده کیرب اولدی نهان
کتماکه اول کون دوتار یوز قارلغوچ دولکنج کیدار فرح بولور بولوح
قرتلو هم قراقوش اول کون کیدار قشلغه کتمکه بونلر عزم ایدار
بو دورور اقوال حکام محترم ساهل یایلا تفاوت ایده هم
اوشبو سوزدن عبرت آل سن ای خوجه جانونك اوبر آچ کوزنك ایرته کیچه

قیل

قیل تفرج کور جهانونك حالنی
کوزه‌دی دور روزکار احوالنی

اهل‌حکمت‌بونده چوق‌بحث ایلمش
هر بری عقل ایر دوکنچه سویلمش

❀ در بیان روزها ❀

کیم نه کوندور اوّل دیر سال ماه
حکمی نه اولا دیر ای روی ماه

کر احد کون صانه قش بومشاق اولا
بال یاغ چوق وصیر صاغ اولا

هم بهایم چوق اوله ای مرد خوش
اوشبو بیل چوقدور طیور هم وحوش

چوق‌اولا قویون صغردیر اوشبو بیل
دول اوکش دوغره بونلر بللو بیل

بس دوار دوتنه چوق اصی اولا
الّا یای کونلری صرب اسسی اولا

کر دوشنبه صنلسه قش یاوز
یغمور اوکش یغا دیر ای عقل اوز

اسیلر صرب اوله یاین ای خجا
آفت ایریشه بیمشلو آغاچه

ایکن آفتلو. اوله هم ای همام
قوان اونکمایه کوره هر خاص وعام

باغیله بوستان اونکا دیر هم بلیق
چوق اوله لیکن اوله چوق خسته‌لیق

آز اولا بو یل عسل قتدور یمش
چوق اولت اولا حکیم شویله دیمش

کر سه‌شنبه کون صنایل ای شباب
قش قتی اوله یاغه قار بی حساب

اوکسروك چوق اولادور دوماغو هم
خسته‌لق انواع اوکشدور دمبدم

شویله کم عاجز قالادیر هر طبیب
هم وبا واردور بلاسن ای حبیب

چون چهارشنبه کون صنالسه آینز
یازومز خوشدور ایودور یایموز

معتدیلدور قش براق اتمك کرك
چوق‌اولا بو بیل اولوم نتمك کرك

چوق‌یاغیسردور مطر هم‌اوشبو بیل
یاین اسیلر آز اولور بللو بیل

خوش اوله یاین هوا اونکه یمش
ما تقدّمدن بلن شویله دیمش

چون بو آیونك صانه پنجشنبه کونه
قش قتی اولمایسردور بیل ینه

بال اوکش اولا دیمش دیر دانیال
چوق اوله بوبیل‌اولوم صعب‌اوله‌حال

جمعه کون‌اوله صغش کر ای عزیز
جمله ایکن اونکه اعناب موین

یعنی اوزوم آرپه بغدای هر حبوب　　چوق اوله بونلر سوینه دیر قلوب
الّا بر مشکل کتورور بو نشان　　کیچی اوغلانچوقلره واردور قران
قوجه‌لر اولومی چوقدور ای پشا　　دولتیـله دنیاده سن چـوق یشا
شنبـه صنالسـه قتی اولا قش　　قار بوز طولو چوق اوله واره‌ایش
درلو ستمه اشبو ییل ایچنده چوق　　هم اوشاق اوغلان قریلور حلبی یوق

فصل اول کون دوتلدوغن بلدرور (اوکتابر)

کر بو آیده کون دوتله ای ظریف　　پادشاهنك دوشمانی اوله ضعیف
خور اوله دوشمان شها اولا ظفر　　چون ضعیف اوله عدو خوشدور سفر
مارتده آپریلده مایسده همین　　یغمایه یاغمور قراق اولا زمین
ییل ایو کلمز بو ییل خلق اوتیله　　اول ولایتلرده کیم کون دوتله
ییـه چا کورکه تخیللری دلیم　　قزلق اولا ملـکتی نوبی عظیم
هـم حبش اقلیم یولق بی امان　　فترت اوله دیر ایمینسزلك زمان
ظاهر اوله دیر خـوارج در عراق　　چوق فسادایده بولاربزدان ایراق
چوق وزیر اوله بو ییل ای دلربا　　قتـل ایدالر بونلری بوقدور وبا
الّا مصر ایلنده اوله بللو ییل　　قیرلور قلماز کیچی دیر اوشبو ییل
چوق قریلور هم بوییل دوتمه آتی　　چوق بوزدور بو ییل هم قش قتی

ایکنجی فصـــل آی دوتلدوغن بلدرور

کر خسوف اولسه بو آی بل ای اولو　　دوشمانونك اولسون جهانده قیغلو
چوق اوله یغمور اوکش اوله چبان　　چوق اوله اویوز جراحت ای جوان
کیجیك چوقدور بوییل دیرهم رمد　　چوق قیریله هـم بالیق ای معتمد
درب فتنه اوله دخی شر شور　　ایلقیده واردور وبا هـم در طیور
بابل اقلیمن یاد یاغی یـقـا　　مغرب ایلنده یانکی سلطان چقـا
لیك مغربده وبا وار درکتاب　　قزلق اوله دیر قحطلق بی حساب

بابل ایلنده اوکش اولا مطر
آرتار ایرماق صولاری دیرسنك روا
بعض حیوان قیرله دیر دانیال
اولمك اولدورمك چوق اول هم سواش
چوق اولا بو ییل صواعق هم بروق
یعنی بو ییل چوق قریلور دیر طوار
باری اشبو ییل جهانده ای صفا
ایگنی اوله خراب ای بختور
چوق قریلور اوشبو ییل آت دوا
هم دیاری بکر ایلی وهم شمال
بس نچه اوله بلونمیا چو باش
قزلق اوله روم ایلی چوقدور نفوق
ازه‌لایا قوین اولا خوار
اوماپا عقلی اولان هر کیز وفا

اوچونچی فصل کون اغللندوغنده دور

کون اغللنسه بو آی ای شهسوار
نه‌قدر جهد ایده‌لر هیچ اص یوق
اشبو ییل ایچره ایا صاحب ورع
بر وزیری قتل ایدالر کی اولو
هرزه سوزلر چوق اوله با غرض
چوق ورش دوقش کورینور بی عدد
شرك اوله هم دخی آرتا فسون
تاجره واردور مشقت بیشمار
بونلری بو ییل حرامی اوره چوق
چوق اولا اسقام آلام وجع
ییل ایمینسزلك اوله آرتا غلو
هم عرب بكلرینه چوقدور مرض
فتنه‌لر چوق اوله دیر هم در بلد
آنلرا حقدن حقیقتدور زهون

دوردنچی فصل آی اغللندوغنده دور

آی اغللنسه ندور کور ای رشید
قیغلو اوله قموا اولو کیچی
قرجشا اقلیم ولایت کی قتی
چوق اوله اوغری حرامی هم بو ییل
کوج اری خوف ایده بو ییل ای سخی
کونکلی خلقونك دوتمغو اورمقده دیر
الّا اوچزلق اولا دیر بی قیاس
ای سعادت کونشی اهل سعید
شر فتنه دوله دنیانونك ایچی
ایل امینسزدور اوکشدور فترتی
چون زیان اولور عوام الناسه ییل
قونمغا یر بولمایا یرلو دخی
هم صولر آزدور بو ییل ایر مقده دیر
منفعتلودور مطر ای خیر ناس

بشنجی فصــــل ینکی آی کورندوکنده دور

چالقایون کورنسه بو آی ای امین — زلزله چوق اوله بو ییل در زمین
محنت ورنج وبلا چوق بللو بیـل — کی قتی قیزلق قحطلق دور بو ییل
بر اوچی قالدوریرق کورنسه آی — دنکله ایمدی حکمنی ای جان فدای
چوق ایسه بللر بو ییل هم ای اولو — ییمش اوکاد اولا دیر ای بختلو
ییمش آغاچلاری یاولق بیته دیر — ییمش اولمز آغاچی چوق یته دیر
ایکن ایو اوله دیر هم اوت پچین — ییل سعادتلو کله دیر روم وچین

آلتنجی فصــــل قویروقلو یولدوز حکمنده دور

ساچلو یولدوز دوغسه ای حکم روان — اوشبو ییل هر شیئه چوقدور قران
یعنی موت آدمده هم حیوانده چوق — مغرب ایلنده قرانونك حد یوق
چوق اولا فتنه بلا رنجیله غم — قیغلو اوله کونکل کوزلرده نم
صوغلا صولر قیریله ماهیلر — بر بریله جنك قیلا سپاهیلر
پادشاهلرده اوکشدور حرب وجنك — چوق اولا چوق قریله بی درنك
اوشبو ییل هم چوق اوله بکلر هلاك — ایللر ایمینلك اولا یورتدور دلاك

یدنجی فصــــل یولدوز دوشدوکنده دور

دوشه کر یولدوز کوکدن اکر ایار — قان اوکش دوکله دیر هم فتنه وار
اول ولایتده خلایق سرنکون — چوق اولا قیغو قیلا خلقی زبون
حرب اوکش اوله بو ییل دیر سویلیان — ایل امین اولمیه دیر نظم ایلیان
قنغی یرده دوکلورسه ای سلیم — آنده شر آرتوق اولا قیغو دلیم

سکزنجی فصــــل انکم سغمال حکمنده دور

(صلوة گوپری)
انکم سغمال اکر مشرقده فاش — اوله فتنه‌لر چوق اولا هم سواش
(قوس قزح)
ایلقیلر قیرله مشرقده ای شاه — بابل ایلنده اوله بر پادشاه
اولمك اولدورمك اوکشدور درعجم — اختلاف بین العرب چوق اولا هم

شهر قسطنطين ايچنده بر اولو   اوله دنيادن كيده اى بختلو
اول نبوت معدن كان كرم   دانيال سويلر دكل كيم بن ديرم
مغرب اطرافنده كورنسه نشان   پادشاهلرده عدالت بى كران
راحت ايچنده كچه دير خاص وعام   داتلو ديرلمك صلاحيت تمام
نظم درج ايتدم بلونديسه حكيم   بر عجب سويلر ابو الفضل الحكيم
كافر اهوان ايلى ديرهم فرنك   اولمك اولدورمك چوق اوله دخى جنك
فتنه چوق اول اقليملارده هم   قچمغو قومق چوق اولا دم بدم
فترت اوكش اوله ديرهم شام ايلى   حيرت ايچنده كچه‌لر دير ييلى
جعفرى صادق دخى دير دانيال   چون بولر سويلر كيم ايدر قيل وقال
آخرى ييلينك ايودور اى همام   جمله نعمتلر اوچزدور ييل تمام
آرپه بوغداى چوق اوله هم ير يمش   زى صلاحيتلو منعم ييل ايمش
خير اوكش اوله بو ييل انسانه دير   ايكن ايودور فرح حيوانه دير
يغمور اوكش يغادير بو ييل كتاب   چى دخى چوق دوشه هم چوق اوله آب

و ه(برق)

طوقزنجى فصل سكشك حكمنده دور

چونكه سكشك اوله مشرقدن ينكا   چوق سوكللك كورنور نيدم سنكا
قيروله ايلقى بو ييل دير اى دلنواز   كينه دوتمق چوق اولا قوجى غماز
هم عداوت هم خصومت بر زمان   طلغلق اولا تمامت بو جهان
چوق كشيلر قتل اولا دير بى گناه   اكثرى بابل ايلنده دور اى شاه
كر بو سكشك اوله مغربده عمو   كيچيلر قورقا اولولاردن قمو
اوغول آتاسينه وقول شاهنه   اوله فرمان نته كم اللهنه
چوق اولا فتنه خلايقده زوال   آز اولا يغمور بو ييل دير دانيال
پادشاهى مغربنك اوله هلاك   بابل ايلنده قران اى اصل پاك

اوتونجی فصل کوکدا کی قزللق حکمنده دور

سوی مشرق اوله کر سرخ آسمان
ایل قران اولا وفترت آشکار
سوی غرب اولرسه سرخ آسمان
ایگن ایودور اوچزلق اوله دیر
نصف شهر اوله اکر اوشبو نشان
شر فتنه چوق اوله دوکله قان
قرجشا هر مملکت اورکا دیار
منفعتلودور بیلومز بی کمان
ایل ایمین اولا ولایت دولادیر
آرتق اوله خیر امن اولماز زیان

اون برنجی فصل کوکده کی عجایب حکمنده دور

بر عجب اولورسه کر کوکده عیان
چوریه قوریا جمله شجر
پادشاهدن ایرتیا اوله ملال
بغدای اولمیه شعیر اولمیا چون
پنبوق اوکش اولمیا ای محترم
ارمنیلر اقلیمی هم روم ایلی
غله آز اوله بوییل اندر یمن
ییل یاوز کلور یرامزدور زمان
هم فواکه نقص اوله بودور خبر
آلیجی صاتیجی یه صعب اوله حال
آز اولا صولر بو ییل هم در عیون
عادل اوله مصر سلطانی هم
ظلم ایچنده قالا مشکلدور حالی
آز چوغینه وبرالر چوق ثمن

اون ایکنجی فصل کوکده بر شخص کورندوکنده در

کر کورالر کوکده مثل جانور
غصه واندیشه تشویش بیم وغم
چوق اوله ینکلش خبر ای اصل پاك
ایل قران اوله بو ییل دیر آشکار
تاجره چوقدور بو ییل خسران ووام
ایو دکلدور علامت بللو بیل
قرجشا اقلیم سقین یوردونکی سن
پادشاهلردن شداید معتبر
چوق اوله جنك خصومت دم بدم
هم بر اولو پادشاه اوله هلاك
کی قتی قزلق اولا دیر روز کار
اوت وایکن بتمیا دیر خاص وعام
چوق چیکه زحمت رعیت اوشبو ییل
زیره ایماندندرور حب الوطن

اون اوچونجی فصل کوك کرولده دوکنده دور

اوشبو آیده کر گورلسه آسمان　　دنکله نه سویلر بنی آنکله عیان
دورد نادك کورلسه ای پر هنر　　قیلیچ اوچندن کیدا بر معتبر
بر اولو شاه اورتادن اکسیله دیر　　چوق اوله هم فتنه مکر وحیله دیر
الّا یمش اونکه ایگن چوق اولا　　روم اقالیمی ایگن آرتوق اولا
بشده کورلسه یا آلتی یا یدی　　ایگن ایودور حکیم شویله دیدی
عورت اولومی اوکشدور ای همام　　آیروق اقلیمده دکل فی ارض شام
هم فلسطین اقلیمی هم ملك شام　　نعمت اوکشدور اوچزلقدور تمام
الا بر اولو ملك یوق اوله دیر　　هر فواکه هم اوزم چوق اول دیز
کر سکزنجی اوله صرب اوله حال　　ییمشه اولمشیکن ایره زوال
آز اوله یمش آغاجلری قوریه　　قانکرله بوداغی دوبی چوریه
کر طوقزده گورلاسه دنکله نه وار　　درد ومحنت رنج هم انسانه وار
الّا بال اونکه دلیم ای صنع رب　　هم بو ییل چوق اولیسردور عنب
ای کوزی آچق سعادتلو یکیت　　کر اونچیسنده کورلسه ایشت
جمله نعمت آرپه بوغدای اوت بچین　　چوق اولاب دولدوره دنیانك ایچین
خسته لق چوقدور اولوم وار بی قیاس　　کی قتی دشوار احوال ناس
اول ایلونك شاهی ملولدور قیغلو　　هم غم اول شاه چوق ایلر غلو
اون برنجی سنده گورلرسه عیان　　چوق چکرکه لیك قیلمیا زیان
اون ایکنجی سنده گورلرسه شتاب　　برکی ایشتکیم ندور حکمی کتاب
چوق اولیسردور چکرکه بر زمان　　قیت اوله جمله ماکل در جهان
اون اوچنجی سنده اولورسه بللو بیل　　آرپه بغدای چوق اولیسردور بو ییل
بیل مبارکدور دیمش بختلولار　　مصر ومغرب اوغرشا دیر اولولار
کر اولا اون دورتنجی کون اوشبو علم　　پادشاهلرده اوکشدور رنج وغم

خزنا بوش اولا ومال اوله تلف / خرج اوكش اوله كيدر زر چون علف
اون بشنچى سندن اوته تا اوتوز / گورلريسه حكمنى كور فى رموز
يغمور اوكش يغا اى رستم نشان / واقع اوله غيرى وقت از آسمان
قش صوقدور چوق كثرت اودن سن دير / خوش گله اوّل بهارونك كونى دير
باش برت بوبيل وباچق اوله دير / بر اولو آدلو كيشى يوق اوله دير
الا اوچزلق بشارت هم صلاح / ايل ايمينلك اوله قيغودن فلاح
بعض عالملر بونى هم سويلمش / قومامش مشكل تمام شرح ايلمش
آرتار ايكان گورلاسه اى خوش نهاد / چوق يغا يغموردخى چوق ايسه باد
آى كديلركن اوله كر بو رعود / كور نه دور احكام حكام بى جحود
نه قدر مشكل كلام كيم سويلدوم / طول وعرضين طاپونكا شرح ايلدوم
اوشبو بيل اولميا دير اى مردكار / جمله كلدج بيل اوله دير آشكار

❀ اون دوردنچى فصل يلدرم حكمنده دور ❀

يلدرم اولسه بو آى اى شهر يار / ايل امين اولمز دغيلور ايل شار
چوق اوله حرامى اشبو بيل / چوق زيان ايتسه كركدور بللو بيل
آز بتا دير هرنه كم واردور بتن / آز اولا يغمور بوبيل چوقدور فتن
بر اوكش داپرنيسر دور اى عزيز / مغرب ايلنده اوله هر نسنه قيز
جمع اوله شرقدن عساكر ازدحام / قصد مغرب ايدهلر عزمى تمام
چوق كوره زحمت بولردن ايل شار / اهل رستا خود طغيلور نه كه وار
طلغلق اوله دخى خلقه زيان / قزلق اولا مغرب ايلنده عيان

❀ اون بشنچى فصل گوكدن دوشان اود حكمنده دور ❀

اود دوشارسه بو آى از آسمان / خستهليق صرب اوله بوبيل بيگمان
غصه وانديشه چوقدور هم عيان / چوق اوله اولمك اوكش اوله زيان
چوق اوله اوغرى وقطاع طريق / تاجره خسران اوكشدور بل حقيق

بو

بو علامت خوش دکلدور ای عزیز
الّا بو آیده ایسه چون رستخیز

❀ اون آلتنجی فصل قتی یغمور یاغدوغنده دور ❀

اوشبو آیده گر قتی یغسا مطر
بیل ایو کلا احوال بوله فر

آرتا ایرمقلر وبیکارلار طاشا
چوق اوله بو بیل بالیق ای پشا

اوشبو بیل هم بوکلو عورتلره بیه
کورمیه هرکیز بولر هیچ دردوزه

منفعتلودور حقیقت اوشبو سال
هم امینلکلر اولیسر بی ملال

اصیلو راحتلو بیلدور حدی یوق
آلیچی صاتیچی اص ایده چوق

❀ اون یدنجی فصل طلو یاغدوغنده دور ❀

گر بو آی ایچنده یاغارسه دلو
اولمك اولدورمك چوق اوله ای اولو

اوغراشا لشکر دریشا باشه باش
الّا بابل اقلیمنده دور سواش

درب وجنك فتنه ماجدلارده وار
پادشاهها ال کتورالر بولار

پادشاهی بابلونك اوستون اوله
قیره ماجدلاری اقلیمن آلا

کویلارین یغمالیوب شهرین یقا
اول ایلی باشدن باشه یقا یقا

❀ اون سکزنجی فصل هوادن طوپراق یاغدوغنده دور ❀

گر بو آیده یاغه طوپراق ای امیر
شرح ایدایم حکمنی دنکلایه بیر

دورت آیاقلولر تلیم اولا هلاك
چوق اولا اولوم بو بیل ای اصل پاك

پادشاهلردن ایریت امین
ایل ایمینلك اولا هم اونکه ایکین

چوق اوله بیمش ایودور فصل صیف
چوق بیوك کشی قریلور زهی حیف

❀ اون طوقزنجی فصل قربغا یا سوغالچن یاغدوغنده دور ❀

قربغا یغسا یا سوغالچان ای یار
آریه بغدای اوچز اوله ایل شار

دورت آیاقلو قیرلا بولاق عظیم
پادشاهدن انجنا ایرت دلیم

چوق سوکلکلر اوله آزدور قزنج
یغدوغی یردا درور بو درد ورنج

چون اوکش اوله خلایق بی امین
غصه چوق اوله اونکاهم اوت بچین

❀ یکرمنجی فصل قتی توز قوبدوغنده دور ❀

اوشبو آیده کر قتی قوپسا غبار | خلق ایچنده حرب وجنك فتنه وار
قرجشا ایللر بولاشا مردمان | چوق اولا حزن تفکر بر زمان
چوق اولا جنك خصومت خشمناك | اورتادا هم بر اولو اولا هلاك
یاغمایا یاغمور صغیلا هم میاه | خلق ایچنده غصه هم چوق آه واه
جور طلو اوله شاهنك عدلی بوش | قوج چوق اولا دخی غماز اوش

❀ یکرمی برنجی فصل بسارق وقرانکولق حکمنده دور ❀

چون بسارق اوله ای اصلو کشی | قحط قزللقدور دونر دنیا ایشی
یرده بتار نسنه‌لردن نه‌که وار | جمله‌سی اولور هلاك ای شهریار
غرق اولا جمله کمی هم در بحور | مستدام اولسون پشاتا نفخ صور

❀ یکرمی ایکنجی فصل قتی ییل اسدوکنده دور ❀

کی قتی ایس سا اگر ییل اوشبو ماه | یوق اولیسردور بر اولو پادشاه
ییل مبارکدور کثیر الخیر اولا | غله اوکشدور ولایتلار تولا
آرپه بغدای چوق اولادیر بل تمام | قان اوکش دوکله دیر قتل ازدحام
آز اولا پنبوق ولی کتان اولا | طاشه ایرمقلر بیکارلر هم تولا
چوق کمیلر غرق اوله دربحر آب | چوق مواضع اوله یغموردان خراب
یل صونکنده قیرله ایلقی دخی | هم سوکللکلر چوق اوله ای سخی

❀ یکرمی اوچونجی فصل کوك کورلده دوکنده دور ❀

کوك کولدرسه ایشت حکمن بابیر | پادشاهلرده اوکش خصومت وار کبیر
هم ملکلر اورتاسنده فتنه چوق | چوق سواش اوله ملالنك حدی یوق
فاش اوله یاولق اراجیف بذ کلام | تاجره خسران اوکشدور اوشبو عام
رنج وزحمت چوق اولادیر هم بوییل | چوق اوله قورقو ایمینسز اوله ایل
ایگن ایودور بو ییل دیر باغرض | مشرق اطرافنده هم چوقدور مرض

کر کیچه اولورسه دیر بو نشان
یغمور اوکش اوله هم نعمت روان
اول ولایتده بر اولو اوله دیر
تاجره بو ییل چوق اصی اوله دیر

❀ یکرمی دوردنچی فصل یر کولدره‌دوکنده دور ❀

یر کولدراسه ایشت کیم نچه ایش
درلو حرب اولا وقتی اوله قیش
هم فواکه برجو اوت بچین
دولدورا بونلر بو دنیانونك ایچین
قیغو اندیشه کونکلده دوتا پاس
یغمور چوقلوغینه خود نه قیاس
غصه وصاغنچله خلق انجنه
کمسه هیچ ساونمیا قازنجنه
خوف هم فترت ولایت دوله دیر
خوجه وبازارکانه کسب آزاوله دیر

❀ یکرمی بشنچی فصل یر دبرندوکنده دور ❀

زلزله اولساکور نه‌دور ای شباب
جمله ایکن چوق اوله دیر بو کتاب
اوت ایودورهم بچین اونکا دیمش
جمله حب اونکا ایودور هر یمش
خوش اوله‌اوچن لقدور بوییل ای امین
قش قتیدور برد اوکش سرماکبیر
قهر اویدور چونکه بو دار الفنا
بر اولو پك چیقیسر الدن ینا
بر اولوچون اورتادن اکسیله دیر
زحمت اوکش اوله شهره ایله دیر
دون ایچنده دپرنه کر هر دیار
قزلق اوله هم سکل‌لك دیر ای یار
فترت اوکشدور بوییل دیر سنك یرار
دورت آیاقلولر قریلور نه‌که‌وار
بابلونك شاهی مصر سلطانی هم
فتنه چوق اوله سواشدور دمبدم
اول ایکی اقلیمده چوقدورهم جدال
چوق کیشی اوله هلاك چوق انتقال

❀ باب ثانی تشرین آخر احکامن بلدرور ❀ (نویابر)

هربر آیونك بللو چون بر آدی‌وار
بو درور تشرین آخر آشکار
صونك کوز آییدر بیلور یوخسول بای
فهم قیل احکامنی ای جان فزای
علمله آنلار که قلبین یودیلار
بونکه نو یورش دیو آد قودیلر
اولمیا بو آی جماعونك تشویشی
وارمیا حمامه هم اصلو کشی

ایچیمه لرصو کیچه ایلر زیان
ایچریسنک دردونکه اوله دوا
هم کرفس ونعنه وطرحون دیمه
بس اوتوز کوندور بو آی اندر ثبوت
ای دلی بلبل اوزی کل یوزی خوب
دیدیلر محذور موسی دور دخی
هم بشنچی کون بیلور خاص وعوام
هم بوکوندور نحس اکبر ای خوجه
سادسی بونک ایودور کی قتی
چون یدنچی کون اوله ای خیر ناس
چالقانور دینکز بولانور بحری آب
ثامنی کون اولیچق قینار دینکز
هم دوقزنچی کونی حکیملر بیله دیر
اون اوچنچی سنده کاسلن شجر
آدی احلیل دور طوغان یولدون پشا
اون بشنچی کون بو آیونک بیل گلو
هم کچنونک ساعتی اون دورت اولور
هم ندن اکسلور اول آرتار ندن
قنعی برجدادور دیرسنک آفتاب
هم اوتوز کون اکلنور آنده دخی
یکرمی کوننده ای سیف الانام
یعنی جنینده ذباب وعنکبوب
قیریلا بونلر اجل ایریشه چون

تانکلا بیر از آلیچق صو همان
اوده زیت باغن قومق یولق روا
اسن کوک اوتدن سقین زنهار یمه
حکمنی تفتیش ایدوب عزتلو دوت
اوّلی کون ایسه دیر ریح الجنوب
هر ایشه بوکوندور ممنوع ای سخی
برلنور بیر التنی جمله هوام
طالعونک قوتلودور بختونک یوچه
روزسعد اولدوز چلابنک رحمتی
شامده زیتون دیرمکه بشلر اناس
جمع اولوبن یوکرشور کوکده سحاب
آنچه اوچردوق دینکزلرده بکیز
آز چوق صولر چوغالور جمله بیر
چورمز محکم دورر چوق بیل کچر
هم کرك پروین اونکن دشا
کوندوز اون ساعت قالور ای بختلو
بون کی حاذق منجملر بیلور
کمسه آلدیمی مرادن دنیادن
شمدی قوس برجنده دور ای ماه تاب
بونچه عبرت وار کوزنك آچ ای اخی
اول دواب کیم اولمیا آنده عظام
بونلرنك کبیلرا دور بو خصوت
کیمه ایلادی وفا ریب المنون

چون

چون یکرمی ایکی اوله ای حبیب	کیجه صووق صوی ایچرمز طبیب
هم یکرمی آلتنجی کونده بیل حقیق	نجم دبران دولنور دیر ای رفیق
نجم قلب اول کون دوغر دیر هم کیرو	بوبله دیمشلر کلنلر ایلرو

❀ اوّلکی فصل کون دوتلدوغن بلدرور ❀ (نویابر)

اوشبو آی ایچنده کر اولسا کسوف	رنج محنت شدايد بی عکوف
بیلومز کلدور اوچزلق اوله دیر	اوغری چوق اوله ولایت دوله دیر
چوق هجوم ایده خوارج هر بره	قیرلا هرکیم بقار اون یا بره
الا تیز قوت اوله دیر سلطان روم	چوق اولا حمل السلاح اندر هجوم
چوق ولایتلر بو ییل اوله خراب	ای نچه زرین کلاه اوله تراب
ییل صونکنده چوق اوله صیر وبیل	غصه اندیشه قیلا خلقی ذلیل
سوی مغرب اوله کر اولدم کنش	مغرب اطرافی یاوز ای ماه وش
قرلق اوله دیر قحطلق بی قیاس	اول سببدن غصه لودور جمله ناس

❀ ایکنجی فصل آی دوتلدوغن بلدرور ❀

هم کیرو بو آی اکر اولسا خسوف	خلق اورزنده بلا مثل العصوف
هم چکرکه چوق قپادیر ای آتا	چوق اوله بوز قتیدور بو شتا
شام ایلی یونان ایلی قیزلق قتی	ایرشه آنلره فترت آفتی
هم سواهل هم حجاز ارض الیمن	قتلق اوله دیر بولر ای معتمن
چوق اوله بین العرب دیر اختلاف	هم یمن قومی قیلور بو یلده لاف
فتنه لر اولور یاوزلقلر عظیم	حرب اوکش اوله وبا هم ای حکیم
درد زحمتدن کوره وزحمت چکر	مشرقا هم بر اولو دوشمان چقار
چوق خرابلقلر ایدر ای مرد پاک	عاقبت سوینور قچار اولور هلاک
شیله قریلور بولر قالمز اثر	خیر هیچ اولمیا دیر چون اولاشر

❀ اوچونجی فصل کون اغلللند وغنده دور ❀

کون اغلللنسه بو آیده قیش قتی
چون اوکش اوله مضرت بی کران
چوق اوله حسران چهارپا قیریلا
قطع ایدر یوللری قطاع الطریق
قوین اوکاد اوله هر موضعده دبر

پادشاهلردن کورالر شدتی
تاجرا بوییل اوکشدور دیر زبان
نیچه ملك اسلری یورتدن آیربلا
چوق عوارض واقع اولور بیل حقیق
یغمور اوکش اوله دایم جمله بییر

❀ دوردنجی فصل آی اغلللند وغنده دور ❀

آی اغلللنسا نه دیرکور بو کتاب
کی عظیم فتنه بلا هم شر شور
بیل اوچرلقدور ایودور هر اکین
افترا چوقدور دخی ینکلش کلام
بادشا بکلر امینلك اوله ایل

بابل اقلیمی سواش اندر عتاب
جنك چالشوق دوقشمق دوت اور
چوق اولا یغمور ارکشدور اوت بچین
بییر صونکنده وار صلاحیت تمام
خلقونك اوستندن کدا بوقال وقیل

❀ بشنجی فصل آی حکمنده دور ❀

اغزی یوقارو کورینه کر هلال
اوریه یولاق بقر ای ذوفنون
جمله نعمتلر اوچوز اوله تمام
یوقارو اولسه بر اوچی کور نولا
اوزون اوله قیش ایامعنی شناس

قیغو آز اوله فرحدور بی ملال
دول ابو دوشر اوکتدور هر قیون
درلو مأکولات اوکشدور سال وعام
قار بوز دیبی قتی قش صرب اوله
قیر یلور کیچی قیون هم بی قیاس

❀ آلتنجی فصل قویروقلو یولدوز حکمنده دور ❀

کر اوله بو آیده پیدا کوز هیر
یعنی بك هم پادشاه قوت دوتا
هر رعیتدن ضعیف اوله وری
شیله درمانده قاله خور وحقیر

شاد کام اوله بوییل دیر هر امیر
هر کمونکله اویناسا بونلر اوتا
جمله الندن چقا داورلاری
قیغویه غرق اوله جمله فقیر

بر عجب نقش اوینایا دیر سال وماه — بکلره بو ییل فرح یوخسوله آه
خسته‌لق چوق اوله قزلقدور جهان — القیا چوقدور وبا هم بی کران
درب آشوب آشکار ای مردهوش — هم اوله تاجرلره خسران اوکوش
قرجشوب ایللر بولانا روزکار — ییل ایوکلمز بو ییل صعب اولا کار
ایل قران اولا واشیا جمله کم — حق بعید اتسون طپونکدن رنج وغم
جمله‌عالملر بو ییل بحث ایده دیر — چوق جدال ایلیه عزت کیده دیر
هر طرفکم اول ینکا اولا ذنب — آنده چوق اوله فتن دیر هم تعب
رطب ویابس هرنه سویلندی قمو — قویروغی اطرافنادور ای عمو

❀ یدنجی فصل یولدوز دوشدوکنده دور ❀

اشبو آی دکلسه کر کوکدن نجوم — بکلره قورقو اوکشدور هم هجوم
پادشاهلردن خصومت قیل وقال — شر غوغا فتنه هم چوق اینفعال
شاه بابل زحمت اندوه جنك — قومیا بو ییل ملالت آنده رنك
هم صولار آزدور بو ییل ای رهنمون — آز اولا انهار سغولا هم عیون
چوق اوله ینکلش خبرلار بی ثبات — آز بتا هم اوت بچین جمله نبات
قرجشا بوقدر امان ایللرده دیر — غیبت وبهتان ارکش دللرده دیر

❀ سکزنجی فصل انکم سغمال حکمنده دور ❀

(صلواة کوپرکی)

انکم سغمالده حکمن قیل تمیز — چوق یاغیسر دورمطر بییل ای عزیز
بابل پارس اقلیمی پر انفعال — اول ایکی اقلیمده هم چوق انتقال
هم بونلارنك شاهی بو ییل اوله دیر — فترت شدت ولایت دوله دیر
ایل قران اولا وقزلقدور قتی — کتمیا خلقونك دوقز ییل زحمتی
بی‌قرار اولا ولایت بی امین — هم وبا واردور بلا ای مرد دین
قورقولو اخبار چوق اوله بی قیاس — حیرت ایچنده قالادیر جمله ناس
قش قتی اولا بو ییل دیر دانیال — کاچیا واردور قران هم اشبو سال

سوی مغرب اوله کر قوس ای پاشا | چوق اوله یغمور بو ییل هم صو طاشا
چوق اوله خوف وخطر بی اهتمام | غیر یرده بوقدور از اطراف شام

طوقزنجی فصل سکشك حکمنده دور

کر اوله مشرقده سکشك ای فکور | (برق) اوچ ییل آدم قیغلودور فی البکور
هم پلنك آرسلان سرتلان فهد قورت | بونلر اوچ ییل کی سورادنیاده یورت
اوچ ییلا داکن بولر بلایو عیان | آدمه حیوانه هم قیلا زیان
اوچ ییل ایچنده قمو دنیا بایق | کی قحطلقدور قتی هم خستەلق
پادشاهی بابلونك اوچ ییل تمام | کندو ایلندن چقا مثل الغرام
باقمایا اقلیمنه اول بی نظیر | اول سببدن درج چقا خرد وکبیر
بعد سه سال دوتا اقلیمنه یوز | نه مبارکدور بیلنك شاها بوروز
چون کره اقلیمنه قیغو کیده | ظلمی ترك ایلیه دایم عدل ایده
چون بو سکشك اوله مغربدن اوتا | هجم ایدوبن تروکلر اقلیمن دوتا
بر ایکی اوچ ییل خرابلق ایدالار | صنکره دونوبن قریلوب کیدالار

اونونجی فصل کوك قزار دوغنده دور

مشرق اطرافنده کر سرخ اوله دیر | آفت ایریشور زروغه جمله بیر
فاسد اوله دیر حبوبات هم ایکن | الّا قیز اولمز ای مردی کزین
کر قزرمقلقده برق اولسه پشا | یا منازلدن بری اول کون دوشا
بر اولوبك فوت اوله کی سهمناك | یا بر اولو پادشاه اوله هلاك
مغرب اطرافیسه کی فتنه وار | قیغو ساغنج چوق اوله دیر ایل وشار
غصه وفترت ولایت بر زمان | حرب اوکش اوله دوکله قان
حزن اوکش اوله ملالت بی عدد | مغرب اطرافندەدور بو فعل بد

اون برنجی فصل کوکدەکی عجب حکمندە دور

بر عجب کوکده کورینورسا عیان | عربده فتنه خصومتدور جهان

یمش اولمیا ایکن ینکلش کلام
سارق قاطع چوق اولا بیل تمام

خلقونك افعالی تفکردور حزن
قیغـلو اولا قمـو صاحب وطن

اختلاف بو ییل اوکش بین الملوك
بر اولو بك دوشادیر مثل البروك

شاه مصره خارجیدن قورقو وار
روم ایلنده قیرلادیر هر طوار

اهل‌حقونك سوزی حقدور بس کچا
شاه روم بو ییل اوکش قلعه آچا

هم تخیل جمله فواکه روم ایلی
قیت اوله خلقونك بونی سوبار دلی

هم کمیلر غرق اوله اندر بحور
چوق اوله زحم سیوف دوت اور

ییل صونکی یولق اوچرلقدور ایار
جمله ایکن چوق اولا هر بر دیار

اون ایکنجی فصل کوکده بر شخص کورندوکنده دور

شکل حیوان اوله کر کوکده پدید
آز اولا کنکلك بو ییل شر شدید

پادشاهلارده اوکشدور ازدهام
فتنه چوق اولا بو ییل دیر هر مقام

چوق سواش اوله بو ییل دیر بو نشان
خلق اوکش قیرله چوق دوکله قان

ایل امینسزلك اولا فترت دوشا
کمسنه اوزاتمیا ال هیچ ایشا

بس رعیتلر قیلیسر آه واه
ایده سر کردان بولاری ظلم شاه

چوق اولا آغری حرامی هم بو ییل
اسیلر صرب اولیسردور بللو بیل

یول امین اولمیا قرنج اوله آز
سن حقیقت بیـل بونی بلمه مجاز

دوکله جـمـله آغاچـلردن یمش
واقع اولن بو حکم بیله دیمش

اون اوچونجی فصل کوك کرولده دوکنده دور

اوشبو آیونك الکی کوننده ای عزیز
کورلاسا کوك ایمدی حکمن قیل تمیز

چوق اولا یغمور اوکشدور یرده هم
زحمت ایلیا قشن دیر دمبدم

کر اونونجی کون اولا اوشبو نشان
یعنی رعد اولوریسه دیر آسمان

هر مرضدن بو ییل ای صاحب کلام
چوق اوله آلام اوجاع فی الانام

هم منجملر دیمشدور بیل یقین
کورلاسا بو آیده نصفینه دکین

منفعتلودور بیلوومز بی گمان   هم صلاحیت اولا دیر در جهان
آدمینونك حالی یولق خوش اوله   غصه‌دن جمله کونکللر بوش اوله
اورتاسندن صنکره کورلسا سما   ییل اوکش اسه بو ییل چوق اوله ما
چوق سواش اوله بو ییل چوق آقاقان   جعفری صادق سوزیدورکی اتان
قش قتی اوله سووق سورکن دلیم   جمله یمش هم ایکن اونکه عظیم
دوك اوکش اوله بو ییل چوق اوله قر   یمیشا ایرمشیکن هم قرقو وار
آی کدیلرکن اوله کر صوت رعد   اولمیا بو ییل بو ثلج ریح برد
ایو یاوز ناك سویلندی کلام   جمله کلدج ییل اولیسر والسلام

اون دورتنجی فصل یلدرم حکمنده دور

اشبو آیده برق اوله کر ای خجا   جمع اوله مشرقده لشکر چالجا
مغرب اقلیمنده هجم ایده بولار   اوغراشب مغرب چریسین صییلار
مغرب اقلیمنده فترتدور قتی   تاجرا یاولق قیلالار زحمتی
اورایا اوغری حرامی آشکار   مغربا بربر النذن قورقو وار
چوق اوله ایکن ایودور هر دنه   خوش اوله یغمور خیرلودور سنه

اون بشنجی فصل کوکدن دوشن اود حکمنده دور

اود دوشه کر ییره بیم ایلر غلو   غصه وتشویش اوکش ناس قیغلو
ای نجالر قتل اوله چوق اوله شوك   کینه وبغض عداوتدور ملوك
چوق اوله بو ییلده ایلده هم علیل   رنج وزحمت چوق اوله صحت قلیل
مملکت فترت ایچنده قاله هم   کوچمه قونمه چوقدر ای بدر الامم
هم اوله قزلق قحط دور روزکار   خاصه اول دوشدوکی موضع هم دیار

اون آلتنجی فصل قتی یغمور حکمنده دور

اوشبو آی اوله اکر یغمور قتی   چوق کوره بو ییل حرامی زحمتی
ارکمیا بو ییل قرادور کونلاری   قنده اولورسه قرالار بونلاری

اوغریدن

اوغریدن بوییل کشی چتمایا قاش | نیچه سی توبه قیلوب قورترا باش
کر قتی آرتق یغا فتنه دلیم | اوله چوق دوکله قان غصه عظیم
اول مواضعده که یغدی ای اولو | آنده شر آرتوق اوله ای بختلو

❀ اون یدنجی فصــــل طلو یغدوغنده دور ❀

اوشبو آی ایچنده کر یاغرسه برد | حکم نیتادورکور ای صاحب خرد
مصر ایلی قزلق اوله دیرکی قتی | قتلق اوله دیر یاوزدور شدتی
بربر ایلنده قوپا شریر ناس | از دحام ایده خوارج بی قیاس
چوق یغار اولورسه بوآیده هم | چوق اوله اوجاع امراض سقم
یغدوغی یرده یاوزدور بیل هوا | چوق اوله اولمك بو بیل آرتا وبا

❀ اون سکزنجی فصــــل طوپراق یغدوغنده دور ❀

یاغا طوپراق یاغبار اوله قزیل | چوق اوله مرك مفاجات اوشبو بیل
پادشاهلر عدل داد ایلیه دیر | ایریتی صورا ایو سوبلیا دیر
آزاوله بوبیل صولر چوقدوریمش | جعفری صادق ایمینلك دور دیمش
هم ابو الفضلونك سوزی ای یوزی نور | ایل امین اولمز ولایت بولنور
یغمور آز یغا دیمشلار اتفاق | خستهلق یولق اوکشدور بیل فراق
چوق اوله اوغری بوبیل خلق انجنه | ال ورا بونلر بخیلونك کنجنه

❀ اون دوقزنجی فصل قربغا یا سوغالچن یغدوغنده دور ❀

قربغا یغسا یا سوغالچن دخی | نه عجب سویلر ایشت برکوراخی
آز اولیسر اوت بچین ای نامدار | چوق کمیلر غرق اوله هم دربحار
میوه کمدور خستهلق چوق باملال | ستمالر چوقدور دخی درد طحال
هم اکابرلار اولومی اوله چوق | آدی آنکلمز کشینوك حدی یوق

❀ یکرمنجی فصــــل توز قوپدوغنده دور ❀

توز قتی اولسا بوآی کر بالمزوع | جمله حب اوکرایودور هر نه زروع

آز اوله دیرلیك معیشت اوله کم | چوق اوله بو ییل صولار بولا نه‌نم
یغمور اوکش یاغه قرنج اوله آز | چوق اوله ینکاش کلام ای سر فراز
چوق یلان اخبار اوجندن بللو بل | قیغو اندیشه اودندن یانه ایل

❀ یکرمی برنجی فصـــل بسارق حکمنده دور ❀

بوسرق اولسه بو ییل خوشدور ایکن | جمله حب اوکر ابودور اوت پچین
چوق اوله خرما بو ییل دیر بونشان | بول اوله‌فور یازیلی خوشدور زمان
چوق اوله بو ییل سعال دومغوهم | خسته‌لق انواع اوکشدور دمبدم
جمله یرتیچی جانـوار نه که وار | چوق قریلور اوشبو ییل جمله بولار
هم کیك طوشن چقال ای دلربا | یعنی بونلره بو ییل واردور وبا

❀ یکرمی ایکنجی فصـــل قتی ییل ایسدوکنده دور ❀

کر بو آی محبوب ایلایه باد | چوق اکابر فوت اولور ای خوش‌نهاد
آدی بللو کشیلر چوق اوله دیر | شویله کیم اولدوکی دنیا دوله دیر
قاضی وعمـال امیر شحنه‌لار | چوق قریلورلار بکم بو ییل بولار
ایسدوکی یرده حقیقت پادشـاه | چوق خلایق قتل ایدادیر بی گناه
ظلم ایده چوق ایریتا بیداد اولا | اول قدر ایده جفا کم آد اولا
ظالم اعوان اللدن نه که وار | انتقـال ایده قمو صاحب عقار
قش قتی اوله بو ییل دیر دانیال | چوق اوله درلو مرض هم هر کلام
قیرلا قیون صغر خلق اوله دنك | مشرق ایلنده قتیدور درلو جنك
یایلا بو ییل اراجیف ای امین | هم یمش اوکاد اولا دیر هم اکین

❀ یکرمی اوچونجی فصل کوك کرولده دوکنده دور ❀

کوك کروالدرسه بو ییل ای خیر ناس | قیرلا بو ییل چهارپا بی قیاس
هم سکللك وار قتیدور درد ورنج | چوق اولا بو ییل وبا آزدور کونج
پادشاهدن ایریتا اولا زیان | بکلر اوجندن اولا دیر ایل قزان

غله چوق اوله بو ییل دیر هم اگین
بوز اوکش اوله اگین چوقدور ثمر
چور اوکش اوله قرنج آز اولا هم
هم بر اولو شخصه موت ارله نصیب
تاجره بو ییل اوکش اوله ملال
بولشا اقلیم ولایت بی امین
آز اوله آقار صو چوق اوله مطر
آز اولا وجهِ معیشت بیش وکم
قیرلور بو ییل کچی مسکین غریب
اولا قطاع طریقدن اینفعال

❁ یکرمی دوردنجی فصل ییر کرولده دوکنده دور ❁

ییر کولدرسا اگین اوله دلیم
اوت اگین بول اولیسر دور عظیم
بتمیا هرکیز آغاچلرده یمش
هم چهارپالر ضعیف اولا دیمش
بر اولو بك فوت اوله عمرت بدید
غرق اوله نچه سفوت ای ماه عید
چوق اوله ینکلش خبر انجیده جی
ساده کونکللری مجروح ایده جی

❁ یکرمی بشنجی فصل ییر دبراندوکنده دور ❁

کندوزین اولسا بو آی کر زلزله
آنکسزین بر پادشاه کیده اله
جمله پادشاهلری دوتسه اول
هر اقالیمده وارا چوق آله یول
کمسه ایلامدوکن اول ایلیا
یوخسولی بای بایی یوخسول ایلیا
کرمیا هرکیز خلایق ای سخی
هیچ آنونك کبی یاوز کوز بر دخی
چوق اوله بو ییل سچی دیر بو نشان
دانیال ایدور اوچزلقدور جهان
اوشبو ییل ایچره دلیم دور دیر عیان
اولملك اولدورمك دخی چوق اوله قان
زلزله کیچه اوله کر بیل یقین
چوق ایسا یللر سووقدور کی سقین
قار اوکش اوله طومان قش هیبتی
برد موءثر دور زمستان کی قتی
قیرله قشدن جناور ای امین
خاصه کی وحشی سبع خرد وکبیر

❁ باب ثالث کانون اول احکامن بلدرور ❁ (دیکابر)

سن ایشت کانون اوّلدن کلام
در معانی سیر ایت ای شمس الانام
ترك دلنجه سورار بسنك ای فکور
ایلك قش آییدور بو آی اندر شهور

اول حکیملر کیم بیلور رسم نهاد — بونکا ذیکورس دیمشلر بللو آد
آلتمش ایکیدور صیر سنك صبح شام — زیره اوتوز برکون اولور ای همام
بار دور رطب اولدی بو فصل ای اولو — چوق اولور بلغم بزاق ایلر غلو
چوق اولور نزله سعال هم زکام — بلغم امراض اوکشدور فی الانام
قصد ایدر سنك یا اوت ایچمك یادوا — یاجماع ایتسنك بو آی یولق روا
ییه سن صونکینه یمش یی یقین — هم سووق آشدن کیچه یمه سقین
بس یدنچی کیچه کی دولتلو درور — خیر چوق احسان بول نعمتلو درور
شوله دوغر دیر بونك تاسع کونی — هقعه دولینور بکم کی بیل بونی
هم کیرو محذور موسی دور عیان — تنکری بیوردی موسادور سویلین
تقویم ایچره نحس اکبر بودرور — اون برنچی کون دخی بد خودرور
اون ایکنچی سنده بونك ای یکیت — اربعینوك اوّلیدور کی ایشت
اون اوچونچی بونك ای خوش لقب — غایت اوزوندور بکم اول کیچه شب
کی قسا اوله نهار اندر جهان — اوچ کون ارتمیا جدیدن اول زمان
بر قراره دوره دیر لیل ونهار — بویله دور سوز بین اشراف الکبار
هم بنوك اون دوردی کون علم الیقین — کون دوقز ساعت قالور اندر کمین
کیچه اون بش ساعت اولور بی قصور — بیویله دیمشدور مهندس بی شجور
استریسنك هم بو کون ای ماه تاب — جدی برجنده بولاسن آفتاب
بس اون آلتیده کنش جولان دیلر — بانکه نوبت دکدی دیر میدان دیلر
بر درج هر کون کنش آرتا دیر — کیچه اکسیلور هم اول مقدار دیر
بس اینن چقار وچیقان هم اینر — بر قراره قلمیوب دوران دونر
اون یدنچی کون ایا صاحب هنر — منهی دور تورنج دخی لحم والبقر
اکشیلردن هم سقین ای بو الوفا — نوله اول طتلو یریسنك ای صفا
اویقودن صنکره صو ایچمك لکی کس — اولکه شایسته دکل ترك ایله بس

هم

هم حجامت نهی دور اول کون یقین
هم الیسوده خر زمادن سقین

بس کیرو میلاد اکبردور تمام
انقلابی شتوی‌دور یعنی بنام

یعنی اون یدنجی کون ای نیک‌بخت
آشکاره اوله دیر سرمای سخت

اول کون ایچنده هم ای صاحب سرور
شعله دوشر اولور آرتار جمله نور

آدمی آرتق ایچنده ای شادمان
جنیلر پژمرده محزون دوان

هم بو کون کیتدی جهاندن دانیال
بیله سویلر بی گمان صاحب مقال

بس یکرمی ایکنجی کون هقعه دوشر
هم نعایم دوغر ای سیف البشر

هم یکرمی اوچنجی کون ای سرفراز
بوز قراغو دوشمکه باشلر آز آز

هم بو آیونك خامس عشرین کونی
مولدی عیسی اولور کی بیل بونی

چونکه هر اشیانوك اولور سایه‌سی
اول کیچدور یعنی کافر سایه‌سی

قوم نصرانی فرح بولور قامو
عیسی دوغدوغی کیچدور یعنی بو

ایمدی بومیلاد نه کوندور بیلالوم
چون بیلورز حقی کمدن صورالم

هر نه کون کیرورندوردیر دانیال
جعفری صادق نه سویلر نیجه‌دور حال

هم حکیم اقوالنی از خیر وشر
طاپونکا شرح ایدایم ای معتبر

چونکه بومیلاد اولا یوم الاحد
بیگدور اولومی اوکشدور بی عدد

قش اکینی خوش کلیسر بال اوکش
یاغ اوکاد اوله دخی کواره خوش

چوق یغا یغمور تخیل اوسینه هم
دول اوکشدور هم اونکا جمله غنم

یازه قوتلو چقار بو ییل قیون
صو اوکش اوله طلودور هر عیون

هم اولولردن خبردور آشکار
قیرلور بو ییل یولاق حیوان طوار

کر دوشنبه کون اولورسه بوسغیش
ییل ایو کلا واوکد اوله قش

آپریلو مایسده یغمور یاغه چوق
چون یمش ایره مریضنك حد یوق

ستمه‌لر چوق اوله یاین بی لجاج
خسته‌لق چوقدور بو ییل هم وار علاج

چوق کمیلر غرق اوله‌دیر فی البحار
حکم آنونکدور کمسه‌نوك نه حد وار

چون شهشنبه کون اولادورفی الزمان
ای نچالره دینگزده اوله خیف
چونکه میلاد اوله یوم الاربعا
یاین اسیدور طارلغانا دیر قلوب
خانکی وحش جناور اوشبو سال
الا هر یرده قیرالر بونلری
چوق اولا اولمك اوزنکا دیر هر یمش
ای زعیم الجند فی الرؤسا رئیس
نار خاوت نا صلابت بللو بیل
اس ضرب اولا فواکه وقت دیر
جمعه کوندن صانلا کر ای امیر
کی هجوم ایده مطر ای دلنواز
روز تابستان اوکشدور هم رمد
چونکه بومیلاد کنی سبتده کلا
قش قتی اولا وطملی اوله چوق
صونك کوز آیندن خزیرانیله هم
دنکله یکرمی توقزده ای عاقلون
عاقل ودانا وحاذق ای خوجه
هرکیم اول صودن ایچر زحمت بولور
کی صقین اوکیچه اول کونسن صودن
یعنی آچق قومه دیر صو قابنی

قش اوزاق اولور ولی قیلمز زیان
خسته لقلر چوق اوله ایام صیف
قش قتی اوله دخی قار چوق یغا
آرپا بغدای چوق اوله دیر هر حبوب
چوق اولالر دیر بیابان جبال
کی اوجز اوله بوییل وحشی دری
ییمش ایودور اولمدور مشکل ایش
چونکه بومیلاد اولا یوم الخمیس
شوبله نرم اوله زمستان اوشبو ییل
چوق اولا بوییل وبا دیر جمله ییر
چوق قریلور بو ییل طفلی صغیر
قار اوکش یغر زمستان دور دراز
دردچشم اولدور ایراق دوتسون صمد
آز اولیسر دور تخیل دیر ییل هله
الا تابستان حرارت حد یوق
چوق هبوب ایده ریاح ای محترم
اویقودن صنکره صو ایچمز عالمون
جنیلر صویه قوصر دیر هرکیچه
ابله ومصروع یاخود مجنون اولور
کیم ایراق اوله طپونك هر قورقودن
آغز آچق صودن سقین ایچمه آنی

❀ اولکی فصل کون دوتلدوغن بلدرور ❀

کون دوتیلور سابو آی چوقدور مطر
قش قتی اوله یغا قار باخطر

ماهیتی ومارت ایلی قطع اوله راه … کی قتی قزلق اوله دیر سال وماه
جنی ایله تحقیق دخی ماه زندران … کی قتی قحط لقدور قزلق زمان
اوت بچین اوکاد اولا آرتا علف … چوق اولا هم قازبلیق بی سرف
اوریا بو ییل حقیقت هر طیور … قوش اتی چوقدور بزی یندك دیور
چون گلن کتمك گرك یوقدور فتوك … چوق هلاك اوله عربلاردن ملوك
مغرب ایلنده قتیدور هم جدال … فتنه وقزلق عوانلق هم ملال

✿ ایکنجی فصل آی دوتلدوغن بلدرور ✿

آی دوتیلورسه اونکادیر هر نبات … چوق اولا بو ییل دیر موت بنات
اوریا القی بمش چوق اولا هم … اوت بچین غایت اونکا ربح اولاکم
آرپه بغدای جمله ایکن بی قیاس … هر حبوبات اونکا دیر ای خیر ناس
مغرب اطرافی قتی قزلق اولا … ارض قسطنطین اوکشدور هم غلا
بوزارکش اولا بوییل دیر فی شباط … دانیال سویلر کیم ایلر انبساط
قوری اوزوم دتلولار هر ناکه وار … آزاولا بونلر بوییل دیر هر دیار
پانمق اوکشدور بوییل هم زیت اوکش … تاجره خسران دلودور اصی بوش
یغمور اوکش اولا هم چوق اولا قار … چوق اولازیتون بوییل هر قنده وار

✿ اوچونجی فصل کون اغللندوغنده دور ✿

کون اغللنورسه قتی اولا قش … چوق اولا یغمور قار نقصان پیش
کی قتی طوفان اولا صعب اولا حال … چوق مضرت کوره سرمادن رجال
چوق اوله هم موت حیوان ایله بیل … ایلك یاز آینده اوله هر شی قلیل
رجف بین الناس اولادیر فی غموم … خاصه فی بغداد اوکش هم ارض روم
اون بچین یولق چوق اولا بی کران … قوینا واردور سووقدان دیر قران

✿ دوردنجی فصل آی اغللندوغنده دور ✿

آی اغللنسا زمستان اولا سخت … جمله ایکن چوق اونکا ای نیك بخت

قیرلا حیوان بو ییل دیر دمبدم
هم مرض واردور دخی رنجیله غم

بابل ایلی پارس ایلی هم کرمیان
غصه ایچنده قلالار بر زمان

بو اقالیمونك اوکشدور فترتی
روم ایلی بولق اوچوزلقدور قتی

فترت اوله طلغلقدور روزکار
آدمی اندیشه قیلور خور زار

افترا سوزلر دلا خلقونك دیلی
خاصه بغداد اقلیمی هم روم ایلی

آرپا قیت اولا بو ییل دیر در جهان
هم فواکه چوق خراب اولور عیان

آلیجی صاتیجی اصی ایده چوق
خوجه بازرکان سوینور خسر یوق

❁ بشنجی فصـــل آی حکمنده دور ❁

چالقایون یاتسا بو آیده بینکی آی
جمله نرخ اوچوز اولا دیر قش یای

خاصه نعمت چوق اوله اوّل بهار
اوکش اوله هر نعایم ناکه وار

برطرف قلدور یارق کورنسه آی
یغا یغمور چوق اوله آب در عیون

چشمها ابار انهار دوله ما
قار اوکش یغا بو ییل دیر از فوا

هر زروع اوکاد اوله هم جمله بیر
اوت بچین اونکا بو ییل دیر ای امیر

❁ آلتنجی فصل قویروقلو یولدوز دوشدوکنده دور ❁

سچلو یولدوز کر دغا دنکله سوزی
چوق اولا بو ییل صولار دیر یر یری

پارس کرمان پادشاهی با جنود
چوق فساد ایده بولار اندر فسود

حرب اوکش اوله فتنه دیر هم زمان
چوق مسلمان قتل اوله دوکله قان

ایل قران اولا کورالار فترتی
هم یمن طایف وبادور کی قتی

هم یغا یغمور آچوقدور صو یولی
شر فتنادور عظیم اهوان ایلی

قرجشا ایللر بولاشا هم طریق
اود زبانی چوق اولا دولا طریق

❁ یدنجی فصـــل یولدوز دوشدوکنده دور ❁

یولدوز اوکش دوکله کر اوشبو آی
کی قحطلق کوره دیر یوخسول بای

دورت آیاقلولار قریلور هر دیار
هم بر اولو پادشاهنکدور بولار

اول

اول یرادا کیم کورندی بو نشان ‖ پادشاهلر ایر یتا قیلا زیان
غصه اوکشدور خلایق قیغلو ‖ چوق زیان ایلر بو ییل انسانه صو

سکزنچی فصل انکم سغمال حکمنده دور

سوی مشرق اوله کیم کر قوس قزح ‖ غصه چوق اوله خلایق بی فرح
فتنه اوکشدور دخی چوق اوله درب ‖ اولمك اولدرمك شو اشنك حدی یوق
هم وبا واردور بو ییل هم ییل قراق ‖ قان اوکش دوکلیسردور اتفاق
شخصه پنجه اوره هر بر سوق دیر ‖ هم مدینه ده اولیسر چوق دیر
سوی مغرب اوله کر اشبو نشان ‖ ییل اولملودور وبادور در جهان
خسته لق یاین اوکشدور بی مثول ‖ قزلق اولا دیر تخیل اندر شمول
هم چکرکه قوپه چوق اوّل بهار ‖ نعمت اوچز اوله دیر ای گلعذار
اوچ ییل اوچزلق اولا دنیا قمو ‖ دوکلی اقلیم فرحدور ای عمو
بابل ایلنده بو ییل یولق سواش ‖ ایکی پوله جان اوله بر پوله باش
اول ولایت بکلری اندر شجور ‖ دوکلا قان چوق اولا حرب نفور
الا اوچ آیدور کیرو هم تیز کچر ‖ عاقل اولان نور ظلمتدن سچر

دوقزنچی فصل سکشك حکمنده دور

سید الابرار ایا بکلر بکی ‖ چونکه مشرقدن کورالار سکشکی
چوق اولا یغمور بو ییل اندر سکوب ‖ ایگن ایودور اونکا جمله حبوب
اختلاف ایده اوچ آی آتا اوغول ‖ عورت ایرینه دخی مولایه قول
بکلرا عاصی اولا هم تشکری ‖ دورت آی ایچنده مطیع اولا واری
سوی مغرب کر اولا اشبو نشان ‖ قیرلا حیوان ایا صاحب قران
پادشاهنك جنك اچنده شر وشور ‖ بر برینه زجر ایدوب قیله عثور
کیسله باشلر اوکش دوکله دم ‖ یا ملالت چوق اولا دیر رنج وغم

اونونجی فصل كوك قزاردوقنده دور

كوك قزاررسه اوكش وار دور جدال — رنج زحمت چوق دیگر گون اوله حال
قرجشا اقلیم بولانا شهر وایل — مشرق اطرافنده دور بو قال وقیل
چوق اوله غصه ملالت بی كران — بس قمو یكسان اولا آلان ویران
مغرب اطرافنده اولورسا نشان — اول طرفدندور بو حكم بیل عیان
اوت ایگن چوق اولا برده عظیم — هم نعایمدن اوكشدور دیر حكیم
بیل مباركدور سخاوت چوق ایده — هم یمش اونكا بو بیل هر بقعه ده

اون برنجی فصل كوكده عجایب حكمنده دور

كر هواده بر عجب كوررسه ناس — قیرلا انعام حقیقت بی قیاس
آرپا وبغدای اونكا هر حبوب — كی قتیدور خسته لق اندر صعوب
آز اولا وجهی معیشت ربح كم — چوق اولا باش آغرسی هم دمبدم
هم زیان اولا بو بیل تجارت دیر — بونچه یللق اصی الدن واره دیر
مشرق ایلنده ینكی بر بك چقا — شام ایلین آلوب نچه شهرین یقا
یابلا فاسق حرامی شام ایلی — فترت اوكشدور قتی مشكل حالی
بابل اقلیمی عجم ملك بنام — یاغلق ایده بولار اوج بیل تمام
تهلكه فترت اوكش اولا سواش — نیچه لر اراول اورتاده بیتوره باش

اون ایكنجی فصل كوكده بر شخص كورنلوكنده دور

كوكده مثل جانوار كورسه اناس — پادشاهلر ایر یتا مثل شماس
ظلم اولا یعنی بی عدل اولا بنام — شر اولا بی حد اراجیف فی الانام
چوق سواش اولا چكشمك اولا چوق — قیغلو اولا خلایق حدی یوق
بكلرا چوقدور بو بیل اندوه پیچ — قورقلو اولا ایگن بتمیا هیچ
پادشاه ظلمی خواریج زحمتی — انجدا خلقی بو بیل زحمت قتی
بیل صونكی قزلق اولادیر روزكار — چوق اولا بو بیل ملالت هر دیار

❀ اون اوچنجی فصـــل کوك کرولده دوکنده ذور ❀

رعد اولاکر اوشبو آی از آسمان ‖ سوزجویشونکدور همین بن ترجمان
اول اولو معنی اری بیله دیمش ‖ اولمیا یا آزدور هر یمش
الا اوزوم خوش اوله چوقدور کروم ‖ باق یمیشا ایره دیرلار هجوم
یاز ایو کلا بو ییل ای اصل پاك ‖ آدنور بکلر دلیم اوله هلاك
چوق یغا یغمور مفیددور سال وماه ‖ قش قتی اولا اوکشدور هم میاه
کر بو حالتده یغار اولورسه قار ‖ غله چوق اولا بو ییل دیر روزکار
هم بر نچه قوم اولیسردور هلاك ‖ سن سلامت سین چوبن سغ نه باك
دانیال ایدور اوکشدور هم مطر ‖ چوق اولا بو ییل صواعق هم خطر
مصرله مغرب یغلق ایده دیر ‖ ظلم ایده بکلر عدالت کیده دیر
دنکله اوندن تا یکرمیا اکر ‖ کورلار اولورسه سما بودور خبر
پنبوق ایودور جهان اوجدن اوجا ‖ یاین اسیلر قتیدور ای خوجا
عشر آخرده اولاکر بو نشان ‖ یغمور اوکشدور بلوتلو آسمان
رعد اکر برق اولورسه ای امیر ‖ خوش اولا خرما اوکاد اوله ایگن
فوت اوله اولو کشیلر ای نچه ‖ زاری وکریان انین حدن کچه

❀ اون دوردنجی فصـــل یلدرم حکمنده دور ❀

ظاهر اوله کر بو آیده بخنوه ‖ منفعت سزدور ییلومز کیم سوه
بر اولو شاهی دوتالر انکسزین ‖ شیله دکسوز اولدورالر کك سزین
کندوقوللاری دخی خاص نوکری ‖ طاشیالر مالنی چون موکری
یغما اورالر دوارین نه که وار ‖ خانمانمن بوزالر ای کامکار
کورنه دیر فضل اول مردی کبیر ‖ بر اولو شخصی دوتا دیر بو امیر
اولدرا پنهان آنی بودور خبر ‖ نه چهارپا قویه دیر نه سیم وزر
الا فترت یوق امینلك اوله ایل ‖ اوت بچین چوق اولیسردور اوشبو ییل

اوشبو ییل غلات اوکشدور هم سلیم   مصر ایلی بولق اوچرلقدور عظیم
کی سعادتسن خواریج چیقه دیر   الا ترکستان یاولق ییقه دیر
چوق زیان ایده اول اقلیمه تمام   صنکره هب قیرا بولاری شاه شام

❀ اون بشنجی فصل اود دوشدوکنده دور ❀

اود دوشاکر بیره کوکدن ای پاشا   حرب اوکش اولا وفتنه چوق دوشا
خوملو پخته قمیز بوزاسجی   چوق هلاك اولا ملولدور ایچکوچی
قان اوکش دوکله هم آرتا سواش   اوشبو ییل اوغری حرامی کی یواش
زیره بونلر ایوزدور اوشبو ییل   فاسق ومفسد ملولدور بللو بیل
ییل صونکنده خوش اولا تجار اشی   آلیجی صاتیجی خوش کورا دوشی
چوق ایده اصی بشارت هر بری   منفعتلودور بلونك هم آخری

❀ اون آلتنجی فصل طلو یاغدوغنده دور ❀

کر بو آی ایچنده یاغرسه دلو   یاغدوغی یرده خواریج طپطلو
بد کشیلر قوپه چوق ای نامدار   چوق زیان ایلایه لر خلقه بولار
بر بیلا داکن بورسمه واره ایش   اوغریدن فریاد ایده لار یاز وقش
چون اولا بر ییل بولار هب باصلا   اوشبو ییل هم اوغریلر چوق آصیلا
لکن ایمینلك اولادیر هر مقام   اوت بچین بولق اوکشدور ییل تمام

❀ اون یدنجی فصل قتی یغمور یاغدوغنده دور ❀

کر قتی یغمور دوکه کوکدن سحاب   روم ایلنده بر شهر اولادیر خراب
اصلو بیلدور بیلومز حدی یوق   پادشاهلر ایر یتا عدل ایده چوق
ظلم ترك ایده بولار آرتوره دین   آبها بسیار اولا دیر در زمین
کسب اوکش اولا دخی بیع وشرا   مشتری آزدور اوکشدور مشتری

❀ اون سکزنجی فصل طوپراق یاغدوغنده دور ❀

کر قزیل توز کله یاخود یغا خاك   ایل اقلیم بولاناکی سهمناك

غصه اوکشدور خلایق بی سرور | قیغو فتنه چوق اوله اندر خسور
آزاولا کسب قرنچ دار اولا عیش | اصی کمدور تاجرا خسران بیش
مشتری بایع کندر هیچ اصی یوق | هم قوافلدن حرامی اوره چوق
یاوز ایولاره چوق ظلم ایده دیر | چوق مسلمانونك دواری کیده دیر
زحمتیله کاچیسر بو سال وماه | لیکن اوکشدور اکین اونکا کیاه

اون دوقزنچی فصل قربغا یاسوغالچن یاغدوغنده دور

یغسا سوغالچن دوکلسا یا برزغ | فتنه چوق اولا اوکشدور ما بلغ
چوق اولا اوّل بهار دیر هم الم | خسته‌لق بولق اوکش ای ذوالحکم
چوق اولا دفن البنات موت النسا | بیکدا آز واقع اولر نایسا
پادشاهلر ایریتا قیلا کوچی | بتمیا هر کیز یمش دتلو اچی
هم زیان اولا سبعدن آدما | چوق صنانمش دور او دمدن بو دما

✿ یکرمنچی فصل قتی توز قوپدوغنده دور ✿

کر قتی یغسا غبار چوق یاغو بال | تاجرا اوله مشقت هم زوال
آز اولا کسبی ملول اولا فروش | خوش‌چقا یازه قیون حملان اوکش
چوق اولاینکاش کلام هم یل قُراق | حزن اوکش قیغو اورانسر اتفاق
غصه چوق اولا قتی واردور خطر | آزاولا بو ییل صولاردیر هم مطر
پادشاهلر ایریتا ظلم ایده چوق | جور اوکش اولا ملالنك حدی یوق

✿ یکرمی برنچی فصل بوسارق حکمنده دور ✿

کر بوسارق کورینه‌زشت اوله حال | بیمشا بولق ایریشه دیر زوال
منفعتسزدور بو ییل هم بی‌ثبات | چوق اولا تشویش قیلا خلقی سکات
آزاولا کسب ومعیشت جور اوکش | غصه دولو اوله هر بر شاد بوش
پادشاه ظلم جهانونك تشویشی | ایل امینسزلك ندن کلسون کشی
چون امیر زیر دستنه قلمیا داد | تاجرا کوسترمیه سارق رشاد

ییل عوانلقدور دینلر دوغری دیر || چوق اولاهر یرده بو ییل اوغری دیر

❀ یکرمی ایکنچی فصـــل قتی ییل اسدوکنده دور ❀

یل قتی ایسسا اینان قیاما عنود || نیچه بکلر قتل اولا دیر در جنود
بر اولو سلطان دوشا دیر بللو ییل || لشکر اهلندن قریلور اوشبو ییـل
نیچه‌لر بشدن چقا مالدن چوق دیر || دشمن اولدرسنك سوین قبت اوق دیر
خسته‌لق وار خلـق اوزرنده قتی || درد بی درمان اوکش چوق زحمتی
قش قتی اولا بو ییـل سـویلر آتا || قزلق اولا دیر بو اقلیم مطلقا

❀ یکرمی اوچنچی فصل کوك کولدره دوکنده دور ❀

کوك کولدرسا فتنه دور حدی یوق || زلزله اولا چکرکـه قوپـه چوق
پادشاهنـك ایریتا ظلم عیان || لشکر اهلندن کورالر چوق زیان
ظالم اوکش ایل اولمیه دیر || اوشبو ییل کمسه مجال بولمیه دیر
خارجی همی قیـلا خلقی عبـوس || فترت ایچنـده قبائل در طموس
چیقه ترکستان ایلندن بر یغی || ایلـدورا شـام اقلیمینه آیغی
شام ایلینـونك بکلرینی دوتـه‌لر || بو اویونی آنلار بولردن اوته‌لر
مصر ایلی یولق اوچزلق اولا دیر || چوق غـلالت ولایت دوله دیر

❀ یکرمی دوردنچی فصـــل یر کورلده دوکنده دور ❀

یر کولدرسا چالش دور در ملوك || بولشـور اقلیم ولایت بی دموك
قتل اوکوش اولا وچوق دوکله قان || یغمـلانا بر دلـیـم کر وان
چوق خراب اولا قری وهم صناع || تاجرا خسران اوکشدور بی نزاع
ییل صونکنده امن اولا کیده شرور || یرلو یرین دوتا واقع دور بلـور
کسب اوکوش اولا امینلکلر پدید || الا بکلرده خصـومت دور شدید

❀ یکرمی بشنچی فصـــل یر دبراندوکنده دور ❀

کر بو آیده زلزله اوله نهار || خسته‌لق چوق اوله دیر اوّل بهار

ستمه‌لر آرتا چبان چوق هم‌اویوز   دانیال سویلر حقیقتدور رموز
یاغلق ایلیـه بکلـر بر زمان   چوق‌قریلور لشکر ای‌صاحب‌قران
نیچه شهـر اولا خراب اوریله هم   دورت آیاقلـولر قتی قیـرلا هـم
الا ایگن اونکه ای زراع وقت   هرحبوب اولا دولا دیر فوق‌وتحت
شراوکش اولا بوییل دیر بی‌خلاف   بکلر ایچنده اوکشدور اختلاف
دپرنورکن یر اکر یل اسه دیر   کولسه‌کوك یاقتی کورلاسه دیر
بر اولو شاها کلا دیر وجع موت   آدی دنیادن کسله اولا فوت
دون ایچنده دپرنا کر بو زمین   بی‌قیاس اوله‌بوییل دیر اوت بچین
جمـله نعمت اونکه‌دیر هم هر طعام   الا بر سلطانه واردور انعـدام

❁ باب رابع کانون آخر احکامن بلدرور ❁ (غنوار)

جونکه بلدوردی بو فنی اول علیم   دیر بونکا کانون آخر هر زعیم
اول حقیقت معـدن اول کان طلب   حکمن آنکلایوب ینار اوردی لقب
قیشونك‌اورتا آییدور اندر زمان   کون‌اوتوز بر دور حقیقت بی‌کمان
پادشاهلق بلغمـونکدور آشـکار   آچلور معـده طعام ایلر شـکار
طنکلا چق بیرآز الیچق صواچونك   هـم اچی دتلـو ترالردن کچـونك
یعنی کرما کرفسـو هـم پیاز   هم سرمساق ییـکل ای سرفراز
خسته‌لق بو آیده آزدور بی‌گمان   بی سمزاتلر قیورما اول شادمان
بالغ اولور اول‌سجی کیم کنج اولا   الا صوقتما سقین کیم رنج اولا
اتملم تقصیر دیـدم سوزده حقین   الا بو آیده صوق اشلدن سقین
هم‌جماع ایتسنك بو آیده زی غزا   کر ریاضت‌قیله‌سین یولق سـزا
اشبو آینك الك کون ای فخر الانام   ترکیچه آدی قلنداسدور بنام
شاه‌لو اول کیچه‌یه قیلـور اعتبار   جمع اولب یاقر عظیم بر یرده نار
چونکه عیسی دوغدی‌کور کیم‌نتدیلار   اهل ایمان جمله‌سی شکر اتدیلار

اقربا اقوام قتی منت لدی
هم ایکنجی کون بنونك بی قال وقیل
بلده دوغر دیر بنونك دوردنجی کون
کی یرامز کوندور ای بدر الانام
هم بنونك آلتنجی کون ای بختلو
ساعتنك ایچنده بر لحظه عمو
اول دمی بولالیم دیو ای کتخدا
دنکاه اول کونده بولار نیلادیلر
جمله جمع اولدی فقیر بای هم
اول کونه ویردکاری آد قوتادور
روز سعد اولدی بنونك ثامن کونی
اون ایکنجی کون بونك صاحب عقول
هم کیچه مز کیرو ای فخر البشر
حاجت اولورسه سنکا ای خوش نفس
هم یکرمنچیسی بنونك ای بینکول
یکرمی برنجی کون خمسین کرور
یکرمی دردنجی سی کاسه ییرنه
اجتماع استر قمو وحش وطیور
یکرمی بشنجی کونی هم اوله چون
اول ییر اچنده حقیقت ای آتا
تاسع عشرین اولا کراز بروج

یعنی بونلر عیسی‌یی سنتبلدی
هیچ مبارك کون دکلدور بللو بیل
هم دوشر کیرو ذراع دیر بی رجون
یعنی اول مخذور موسی دور بنام
بر ساعت واردر عجب کی یختلو
دتلو اولور دیراجی سولار قمو
جمله عیسایی خاچین یوار اول صودا
کلدی یحیی جمع اولوب سویلادیلر
آنده وفتیز ایتدیلر عیسایی هم
تا اولنچه توحدی سن دوتادور
بیله بیورمش حکیم کی تیل بونی
کوندوز اون ساعت دیمشدر بی بطول
اوشبو کون اچره اولور اربع عشر
برج دلو اولور کونشنك ییری بس
اربعین اولور تمام اوزکه دکول
شیله بلکیم بی کمان تعیین کرور
جمله حیوان یالنور بر برینه
نه یمك اچمك استرنه اویقو اویور
سورسه ایکنجی بری کر زرع اوچون
نه اکلورسه بیتر قیلمز خطا
طرفه دوشر هم بلوغ ایلر عروج

اوّلکی

اولکی فصل کون دوتلدوغن بلدرور

کون دوتلسه ایل براکتلو اولا ‖ نعمت اوچسز اولا ییل قوتلو اولا
دوکلی اقلیم اوچسزلقدور ای شاه ‖ چوق اولیسر دور نعایم سال وماه
الّا کسب اوله وآز اولا قزنج ‖ اسی کی زحمتلودر خلق کوره رنج
ظاهر اولا دیر خیانت هم فساد ‖ یایلا اهل ریا ای خوش نهاد
شاه فارس بو ییل اوشبودر خبر ‖ روم ایلندن دوته بربك معتبر
شویله کیم یصلو اولا دیر خاص عام ‖ خدمت ایتدوره آنکا بس چون غلام
ای نچه شهر خراب ای دلپذیر ‖ آنده قیلا دیر آبادان اول امیر
کر دلونمغا یقین دوتلسه کون ‖ فترت اوکش خونی اولا دون کون
اوشبو ییل کمسه امین اولمیا دیر ‖ قایغو چون چوقدور فرح بولمیادیر

ایکنجی فصل آی دوتلدوغن بلدرور

اوشبو آی اچره اکر اولسه خسوف ‖ جمله نعمتده تزاید بی وقوف
ایکن ایودور اونکادیر هر حبوب ‖ هم یمش حددن اشادیر قیل رقوب
چوق یغا یغمور دخی آرتا صولار ‖ چوق اولا دیر اوت بچین ای نامدار
اوشبو ییل انعام خوشدر برزمان ‖ اوریا بولق چکرکه بی زیان
هم عراق اقلیمی چوق اوله سواش ‖ قیت اولور ایکن بو ییل قیلمز سباش
ظالم اوله دیر خواریج دون کون ‖ الّا اول اقلیمدر ای ذوفنون
مشرق ایلندن چقادر برکوریغی ‖ شامه ایلدورا تمامت آیغی
شام ایلنده اوشبو ییل ای دل ربا ‖ خستلق چوق اولا دیرهم وار وبا
سیل اوله ایرمقده صولر آقه دیر ‖ نیچه لر کلوب ایراقدن باقه دیر

اوچونجی فصل کون اغالمندغنده دور

کون آغللنسه اولملو اوله عام ‖ معز وکوسفنده وبادر ای همام
نیچه یمشلو آغاج قیله وفات ‖ چوق اوله صیر وعلیل هم بی حساب

قاطعو سارق کیسه بوللاری دیر   چقمیا تاجرلار اودن واردیر
نیچه‌نونك کونی معطل کاچه هم   آزاوله خلقده قرنج ربج اوله کم
چون قیلا قایغو ملالت ازدهام   بس نتا اوله خلایق شاذ کام
خلق اوزرنده حرارت اوله چوق   باش‌برت اویور چبانوك‌حدی‌یوق
هم حرارتدن کشی دلتنك اوله   شهر قسطنطین اچنده جنك اوله

❀ دوردنجی فصل آی آغللندوغنده‌در ❀

آی آغللنورسه ارتا جمله صو   اوت‌بچین حددن آشا ای راس‌صو
ارتا بیکارلار وایرمقلار طشا   یغمور اوکش یاغیسر دور ای پشا
قش قتی اوله دخی چوق اوله‌غم   بعض حیوان قیرلور ارتر سقم
سقط اوکش اوله بو ییل‌دیر دربلد   یعنی عورتلار دوشورر چوق ولد
بوغاز آغرسی اوکشدور هم سعال   خسته‌لقلار چوق اوله‌دیر دانیال
چوقدر ستما مرضلر فی سواد   ییل براکتلو کلور ای خوش نهاد
ایلقیا هم‌خستلق وار بر زمان   تیز کیچر قیلمایسر هم چوق زبان

❀ بشنجی فصل یکی آی حکمنده‌دور ❀

او شبو ایامونك اچنده یکی آی   چالقان کورنسه هم ای دار بای
اوت‌بچین اوکش ایکن نه‌حدی وار   هم فواکه چوق اوله‌دیر روزکار
براوچی قلدور برق دوغسه هلال   قوان اوکاتدربو ییل چوق‌اوله مال
یمش آغاچلاری آفت بی عدد   کوره طملودن یرلی ازبرد

❀ التنجی فصل قویرقلو یولدوز حکمنده‌دور ❀

چوزه صر قیلا هوادن کر خروج   پادشاهلردن ترایید هم عروج
ارتا ایللری دوتالر مملکت   عدل ایدا بونلر اوکشدور مرحمت
آز زمان اچره کیرو دونه حکم   فتنه‌لر چوق اوله انسان اوکم
حرب سخت اوله دخی اجرای خون   طیر وماهی چوق اوله ای ذوفنون

چوق هلاك اوله کیرو بو ییل بولار ‖ روم ایلی یولق سواش هم فتنه وار
قرجشه اقلیم ولایت دولشا ‖ چوق اوله اولمك مرضلر اولشا
لشکری انبوه اوکشدر هم جدال ‖ قان اوکش دوکله چوقدر انتقال
مصر ایلی یولق وبادور باهجوم ‖ جنك اوچون عرض ایلوارین شاه روم
مغرب اطرافی امینسزلك قتی ‖ منقطع اولمیا هر کیز آفتی
زیت زیتون چوق اولا هم اوکه بال ‖ زرع اوکش اوله بو ییل ایکنچی ساغ

❀ یدنچی فصل یولدوز دوشدوکنده دور ❀

اوشبو آیده کر اوله پیدا خفوق ‖ پادشاهلر ایریتا ظلم ایده چوق
زلزله اوله اوکش ای مرد پاك ‖ ایلمقی اکلایا وهم اوله هلاك
خاصه ییل صوکنده مشغولدور قلوب ‖ جمله ایکن چوق اوله هم هر حبوب
مغریب اطرافنده فتنه دور عظیم ‖ حرب وقتل اوکش اوله دیر ای سلیم
فترت بغض عداوت قیل قال ‖ ایل امینسزلك خصومت هم جدال
لشکر اهلندن خلایق کوره رنج ‖ اولمیا راحت کبی دنیاده رنج

❀ سکزنچی فصل انکم سغمال حکمنده در ❀ صلواة کوپروکی (قوس قزح)

شرقیله کورسنك کمانی رستمی ‖ چوق وبادر کیتمیه کوزلارنمی
اوزوم آغاچلاری هم نیچه درخت ‖ قوریا بونلر عنب بولمیه بخت
ایکن اوکاد اوله هم باغ ثلوج ‖ دوك بوز طملو اوکش قیلا دموج
ایل امینلکلر اولیسردور عظیم ‖ اشی تجارونك ایده اصی دلیم
شاد اوله هر برفروش هم خوجه لر ‖ مابلغ مال ایده لر اصی بولور
پادشاه ننك دوشمانی اوله نجا ‖ مقتدا اوله ایله اوجدن اوجا
پادشاهی هم قیلا خور ورکیك ‖ بکاری چوق اوله ای مردنیك
مغریب اطرافنده اولسه ای امین ‖ اوچ ییل اوکاد اوله بغدای هرزمین
یعنی ایکیلن بتادیر هر بری ‖ اوشبو ییل هم چوق اوله دیر یغموری

الا قزلق اوله‌دیر فی ارض روم || قول پیغمبردور ای صاحب علوم

❀ توقزنجی فصل سکشك حکمنده دور ❀ یاشن

(برق)

چونکه سکشك قیله مشرقده هجوم || حکم نادردور دنکله فی علم النجوم

مشرق اقلیمنده بربك مثل غول || پادشاهینه خیانت اوله اول

شاهه یولق کله‌دیر آندن الم || ایل خراب اوله اوکش قیله وهم

عاقبت اول پادشاه ای اصل پاك || دوتا آنی زجرله قیله هلاك

اوله کر مغرب کورالر نکبتی || بر بر ایلنده قحطلقدر قتی

هم فرنکستان ایلی قتدر تخیل || الّا ایمینلك اوله‌دیر شهر وایل

❀ اونونجی فصل کوك قزاردغنده دور ❀

سوی مشرق اوله سرخ کر آسمان || بن دیاین حکمنی دنکله عیان

ییل صوکنده مشرق اقلیمی سواش || فتنه نیچایی قیلا صاحب فراش

قش قتی اولور امین اولمز طریق || ارض قسطنطین اوکش اوله حریق

ایل امین اولمیه هم چوق اوله قان || یوز دوتا حرب وجدال هم بر زمان

چوق اوله بو ییل وبا ساحلده دیر || هم قتی قزلق اوله اول ایلده‌دیر

مغرب اطرافنده سرخ اولسه اکر || آنده اوله هرنه مذکورسه خبر

چوق اوله یولق بو ییل دیر هر یمش || پادشاهلر عدل ایده بو ییل دیمش

عدل ایدب انصاف ویره‌دیر هر امیر || بس رعیتلر فرحدور جمله ییر

❀ اون برنجی فصل کوکده‌کی عجب حکمنده دور ❀

برعجب کورنسه کوکده بس ای شاه || تاجرا خسران اوکشدر سال ماه

حامله عورتلر ای صاحب خرد || چوق براغرلر بو ییل بونلر ولد

الّا خلق اچنده سواشدر هم اورش || چوق اوله شر وخصومت قتل اوکش

ییل اوجزلقدر نعایم ازدحام || خاصه یوللق اوکشدر ملك شام

هم دیار مصر اوکشدر هر تخیل || ارض اهوان وسواحل اوشبو ییل

چوق

چوق اوله طاعون وبادر سقم
کرکیچه اوله عیان اوشبو عجب
قار اوکش اوله وبوز آندن بتر
پنبغو زیتون بو ییل اولمایه دیر
اوشبو ییل چوقدر قموبرده حریق

یایلا بو ییل خواریج آنده هم
اختلاف جنك اوکش بین العرب
آز بتا بو ییل نکیم یردن بتر
کوکده لیکن یغمور وفا قلمیه دیر
ارض فلسطین اوکشدر بیل حقیق

❁ اون ایکنجی فصل کوکده بر شخص کورنلدکنده در ❁

مثل حیوان اوله کر کوکده عیان
قش قتی اولور دکلدر سرسری
برکی اولو پادشاه اوله تراب
حرب اوکش اوله چریلر دوتشا
چوق کشی اوله هلاك اندر سپاه

خوف اوکش اوله امینسزلك جهان
هم قتی قزلق اوله ای عشق اری
نیچه‌لر قاچر عمارتلر خراب
اوینیوب بیری برندن اوتشا
دپرنا شریرناس قطع اوله راه

❁ اون اوچونجی فصل کوك کورلده دکنده در ❁

آینتك ایلکنده اولورساکر رعود
اوننادك اوله کر اوشبو نشان
خاصه استنبول اچنده دور جدال
درد وفترت هم ملامت هم حزن
دپرشا رومده عساکرلر دخی
قرجشا اقلیم ولایت بیم وغم
کورلسه یکرمیادك از عشر
قزلق اوله دیر بوییل ارض حجاز
دتلولر صتمق دخی پنبوق فروش
الّا بونلر شرق ایلی هم فی شمال
هم فلسطین اقلیمنده بی جدل

فتنه قان اوکش سواش اندرروصود
یلده ایلوك یوق خیرسز در جهان
ارض مشرق هم سواحل هم شمال
اول ولایتلرده دور ای جانمن
قرعون اولمیه آننك تك بردخی
چوق اوله جنك وخصومت ایلده هم
نه علامتدر کور ای سیف البشر
ایکن آرتابر حقیقت بی مجاز
نه اکن ایارزیان نه ربح خوش
کی قتی عزتلودر دیر دانیال
براولو کشی اولور هم وارخلل

اوتوزا دكن يكرميدن اكر | كورلر اولورسا سما چوقدور مطر
شدت ورنج وبلا خلقى قوماز | قورقسندن بيكار اويقو اويمز
ييل صونكى ايلوك دلودر قيغو بوش | ايل امينلك اوله خلق احوالى خوش
هم يغايغمور اوكش چوق اوله نم | شاد اوله جمله خلايق كيده هم

اون دردنجى فصل يلدرم حكمنده دور

يلدرم اولسه صولر چوق اوله دير | يغمور اوكش ياغيسردر جمله يير
چوق اوله بو ييل ديالر اى دريغ | ليك عورتلر قربلور بى دريغ
آز اوله بو ييل يمش ايكن سوزى | اوت بچين اود اوله دير يريوزى
مصر بابل ايلى اى داناى فن | حرب آشوب اوله فترت هم فتن
بو آينك ايل قزلق اوله دير | نفرت اوكشدر ولايت دوله دير

اون بشنجى فصل كوكدن دوشن اود حكمنده دور

صاعقه دوشسه هوادن كورندور | فتنه‌لر چوق اوله دير درخطور
قان اوكش دوكله چوق حرب جدال | چوق عمارت اوده يانر اوشبو سال
پادشاه شومى قيلا نفرى سقوط | ايل قزان اوله فترتدور قنوط
جور اوكش اوله بو يرده بى شمار | دكشور بلوردير وزيرلار آشكار
پادشاهلردن شدايد نيچه غم | ايل امين اولميه چوقدور غصه هم
اختلاف اوله عربلرده قتى | كعبه اطرافنده فترت شدتى
چوق اوله بغداى بو ييل دير هم شعير | باغ اوكاد اوله هر يمش جمله يير
كركيچه اوله نشان اندر سما | كى قتى قزلق دخى اوله وبا
اولشه فتنه اوشنه جمله ناس | باين اسيلر قتيدر بى قياس

اون التنجى فصل قتى يغمور يغدوغنده دور

كرمطر قيله بو آى اچره ظهور | درد چشميله خلايق فى السرور
چوق اوله جمله ايكن هم اوت بچين | هم اولد اوله ديمش اقليم چين

هم اوله مرك مفاجات بی امان | بی کفارت خستلق دوله جوان

اون یدنچی فصل طلو یغلوغنده دور

کر دلو یغسا بو آی ای نامدار | نه مبارك ییل اولور زی روزکار

مملکت اهلی بو ییل نکیم واری | شاد اوله قوت دو تادیر هر بری

بس اولو بکلر ملکلر بی عتاب | عدل ایدالر ایر یتادیر بی حساب

پادشاهنك کونکلی خوش شهر وایلنك | خاطری بولق فرحدور یوخسلونك

چوق اوله بو ییل ایکن هم هر نعیم | هر حبوبات اونکه دیر بولق عظیم

هم سفرلردن خیر کوره کش | منفعتلو اوله تجارنك اشی

هم سلاطینك اشین دوتنلرا | خیر ایلوكلار اولیسر آنلرا

اون سکزنچی فصل طپراق یغلوغنده دور

یغسا طوپراق اوشبو آی تا او ییل ندور | یاقز ییل توزکا توررسه ییل ندور

ایلقی قیریلا واولد اوله چوق | خستلق آرتور مرضلار حدی یوق

خلق آراسنده اوکش ظلم وجفا | ایل امینسزلك اوله ییل بی وفا

قتل حوت اوکش اوله واردرسمك | اولمشیکن هم بمش اوله هلاك

اندیشه غصا قیلا خلقی حقیر | شاد اوله بکلر قتی غمکین فقیر

ایکن اوکاد اولا بو ییل نه که وار | غله چوق اولور سوینور ایل شار

اون توقزنچی فصل قربغا یاسوغاچن یغلوغنده در

قربغا یغسه یاسوغاچان اکر | قزلق اوله دیر تمام ییل سرتسر

جمله اقلیمه ملالت اندیشه | غصا چوق ایله نفرین دوشه

ظالمنك ظلمی اوکشدر بی خلاص | کی قتی زحمت کورادیر عام وخاص

پادشاهلر یوز دوتا دیر شدته | نیچه قتلنسون رعیت زحمته

قیت اوله غله معیشت اوله کم | یایلا اوغری حرامی ایلده هم

ایده سارق تاجرا خسران بیق | چوق اوله بو ییل اولملو خستهلق

❀ یکرمنجی فصـــل قتی توزقو بدوغنده دور ❀

کی قتی قوپسا غبار ای مرددین ‖ جمله ایگنلر ایودور اوت پچین
پادشاهلر یاغاق ایلایه هم ‖ جنك وچالشمق اوکشدور دم بدم
ایل امینسزلك اوله دوکله قان ‖ قرجشا ایللر بولاشادیر زمان
بییل صونگی صلح ایده بکار آشکار ‖ کسب اوکش اوله منافع بی‌شمار

❀ یکرمی برنچی فصـــل بسارق حکمند دور ❀ طمان

کر بو آی اچره کوربنورسه طومان ‖ چوق اوله یغمور قشدور بونشان
اوت پچین بولق اونکادیر غرب شرق ‖ هم دینکز اچره کیمه چوق اوله غرق
هم ایگنلر خوش اوله اونکا تخیل ‖ خوش تنعمدر اوجزلق بللو بییل
تاجرا بولق ایودور ماه وسال ‖ آلیچی صاتیچیا خوش اوله حال

❀ یکرمی ایکنجی فصـــل بییل اسد وکنده دور ❀

اوشبو آیده کر ریح ایده اضطراب ‖ مشرقنك شاهی قیلادیر احتراب
قیتلق اوله روم ایلی قزلق دوشه ‖ مشرق ایلنده چریلر دوتشه
دپرشا لشکر عساکر یوریه ‖ طاغ وصحرای عداوت بوریه
حرب آشوب اوله عدوان بی شمار ‖ منهزم اوله عساکر نه که وار
هم ولایت قزلق اوله کی قتی ‖ پادشاهلر قیله خلقه زحمتی
هم سپاهیدن رعیت اوشنا ‖ کمسه هیچ یاپشمایه دیر دوشنا
قیغلو اوله کونکل کیده طرب ‖ شام ایلنده نیچه شهر اوله خراب
بر وزیری حبسیله طویلایلر ‖ آخر اولدورب هلاك ایلیه‌لر
چوق هلاك اوله یمش اوّل بهار ‖ هم اوله من شدة البرد آشکار
بییل صونگی صلح وصلاحدور فی امان ‖ فترت اورتوله ایمنلك دور جهان

❀ یکرمی اوچونچی فصـــل کوك کولدوره دوکنده در ❀

کوك کولدورسه قتیدور بوشتا ‖ پادشاهلر عدل ایدلر ایریتا

بوزاوکش اولا بو ییل چوق اولا قار | اوت اگن اونکا هم ای نامدار
اورتادا چوق اولا ینکلش کلام | قیغو یه دوشه خلایق ییل تمام
دوکلی اقلیم امینسز اولا هم | قیرلا انعام بو ییل سن بیمه غم
خوف اوکش اولا بو ییل قورقو دلیم | هم فواکه بو ییل آزدور دیر حکیم

❁ یکرمی دوردنچی فصل ییر کورلده دوکنده دور ❁

ییر کولدراسه اونکادیر انکبین | انکسزین اولمك اوکشدور ای امین
چوق اولا اندیشه فکر وغصه بیم | هم سُکّلُکّر اولا دیر کی عظیم
زلزله حدسز اوکشدور هم میاه | عدل ایده بولق جهانده پادشاه
جمله اکین هم حبوب اولا اوچز | هم رعیتلر فرحدور زیه سوز
هر نعایمدن غنیدور بیلموز | باغ اوکوشندن طیینور دیلمز

❁ یکرمی بشنچی فصل ییر دبراندوکنده دور ❁

اشبو آی کر زلزله اوله حقیق | اوا چق اوغلانده چوقدور خسته‌لق
خلقه راحتلق سلامتلق دخی | ییل صونکنده دور قتی قتلق دخی
پادشاهلر لشکری جمع ایده چون | فترت ونفرت قیلا خلقی زبون
فتنه وآشوب اولا دیر بو جهان | الا تیز کچه ودوکلمیه قان
اول ولایتده بلوره دیر یاغی | اول ییره هم باصه دوشمان آیاغی
خوف ایچنده قاله سلطاندون وکون | هم وبا واردور بو ییل ای رهنمون
کرکیچه دیره نه ییر چوقدور مطر | قتل اوکش اولا حقیقتدور خطر
اختلاف اوکش اولا چوق اولا دم | بولنا اقلیم ولایت دوله غم
چوق اولا اوغری حرامی ارکو وار | فترت اوکش اولا دیردم انفجار

❁ باب خامس شباط احکامن بلدرور ❁ (فیبرال)

چون شباطی بشلدم نظم ایلدم | حکمنونك جمعین شروحین سویلدم
ای سخاوت منبعی فخر العباد | فیلوارس‌دور بونکا قونیلن آد

چوق یغمور قاردور فی سلوف　　درلو درلو بیل ایسه‌دیر فیلسوف
جمله حیوانك بنکزی چیلنور هم　　هب آغاچلر صولنور ای محترم
ایتیله شورپاسون پرهیز قیلان　　ییه‌سی چوق ییمیه حکمت بیلان
زیره قان آرتار بو آیده بیل حقیق　　ایسکی قان اولور دمرلرده دقیق
کی سقین بو آیده سن آز قیل جماع　　کردلرسنك چوق بولاسن اجتماع
صیدایتن بو آی یمك یولق اوکت　　قوشلر ایتلارین ییمك خود منفعت
هم سرمساق ییرسنك اولا روا　　منفعتلودور اولور درده دوا
هم کیرو ییمش بلورسنك یوق دیما　　کی سقین طتلو داخی حلوا یما
قوجا وعورت دخی طفل صغیر　　ییمسون پازو بولر دیر ای امیر
بس بو آیونك ربع کون یکرمی سکز　　بر کنونك ربعی دخی ای عزیز
اوچ بیلا داکن بودور بی قال وقیل　　تسعه وعشرین اولور دوردنجی ییل
اشبو ییل کیم بو کتاب اولدی تمام　　یکرمی دوقز یدی کون ای همام
آندن اوتز ودور محاسب کورسنه　　اوچ یوز آلتمش آلتی کون اولدی سنه
اوّلی کون بونك ای حکمتده پیر　　قار یا یغمور یغا البته دیر
یا چلایه یا چلادر بی دثور　　یابلوتلو اولا کون اولمیا نور
صونك قش آییدور بو آی خیر البشر　　یدی کوننده ییره جمره دوشر
چون دوقز کون اولا ای خوش لقا　　کی مبارك کوندور اول کون مطلقا
اون برنجی کون یرامز باخطر　　نه سفر ممدوح اولا دیز نه حضر
اوشبو کون ایچره کیرو هم بیل عیان　　کندوز اون بر ساعت اولور بی گمان
کیچه اون اوچ ساعت اولور چون صنا　　کیم ایناممزسه سنایب کورسنا
قنقی برجده‌دور دیرسنك کون ایار　　شمدی حوت برجنده قلمشدور قرار
دولنور هر برج بولمز خلود　　اون ایکنجی کون دوغر سعد السعود
هم کیرو اول کون دولینور جبهه‌دیر　　شویله‌دور اندر نجوم بی‌شبهه دیر

اون

اون اوچنجی سنده بونك بی هبا   قبله یلی ایسه هم بادی صبا

قوتی سرماکم اولور بیل یقین   آسمان نرم اوله کرم اوله زمین

دپره‌دور آغاج طمر چون بیل ایسر   صو یورور آغاچلره بس سر تسر

جمله چچاکلر قوپا باشلایه هم   کوك صرو چکدم بتر اوّل قدم

هم بودور محذور موسی بی گمان   سقله بو کونی اولاسن شادمان

چونکه هر پنهان واقع‌دور علون   بولشور جمره هوا اون دوردی کون

غافل اولمنك هر آیونك یومن صیونك   چون یکرمنجی‌سی اولا بو آیونك

یرونك التنده اواچق جانور   اوستنه چقمق دیلر ای بختور

هم براغث لشکری استر قیام   واجب اولدی قتل بس حکم الانام

اوشبو آیونك هم یکرمی بر کونی   سولره جمره دوشر کی بیل بونی

جمره دیدوکی ندور صاحب هنر   کنش اسی‌سی بو اوچ شیء سکر

زمهریننك آغوسن آلور کنش   کوتارولور طملو قمو ای ماه وش

صو بخاری وهوانونك شدتی   هم یرونك بوغی ریاحنك مدتی

کوترولور بونلر تمام صافی قالور   دعوی محو اولور همان لافی قالور

جمره دوشدی دیدوکی هر بلکانونك   اوشبو اوچ نسنه درور علمی آنونك

بعد جمره آچیلور ییر دامری   جمله کوك دوترایکن هر ییری

شیشلور یرونك طونکی عزمی صدور   زمهریر خشمی کیدر مثل الحفور

یکرمی بشنجی کون بوآیده هم   نجم زبره دولنور مثل العدم

هم کیرو اول کون دوغر ای باحیا   بر منازل آدی سعد الاخبیا

یکرمی آلتنجی کون برد العجوز   یعنی قاری‌قای دیرلر عرفه سوز

آرتق اکسك یدی کوندور فی بساط   دردینی آذار وبرور اوچون شباط

یایغار یغمور یا قار دولو یا برد   یا هوا بولوت اولور یاریح سرد

باری فی الجمله اوزین هم بلدرور   آدی مشهورین جهانه دولدرور

بولقب بونکا نیچون ای مرد پاك
برقری قورتلدی آنده اول زمان
هر قچان اولسه شباطنك آخری
یدی کون آغلردی ایشت کم نچه
ای قتنده ظاهر اولان هر رموز
کی موءثردور دخی حکمت نه‌دور
نیچون ایرشمز بیکم عقلونك سنك
هر بری سویلایه‌لر برنچه صاغ
یا فتیل از قالا آخر اوله نور
یایغیدن آیدین اولور اوْ اچی
حیف اولور جمرةُ الغیظ ای شباب
هیچ دکامدنکمی سن آغوستوس
قش صونکیدور یدی کون برد اولدغی
بونده اوترا کوك عجب بر سوزوار
ات کمر قوت کسیلر یاغ اریر
اوویا چیقمز اخوردا قلدوغی
اول یدی کونك آدین دنکلایه بیر
مطفیء الجمر یدور آلتنچی کونی

چونکه عاد قومن چلب قلدی هلاك
دایم اول وقت اولسه ایلردی فغان
شویله آه وزار ایدردی اول قری
نه‌یمك ایچمك نه اویوردی کیچه
آنکچوندور لقب برد العجوز
چون صوغنك صونکی دور شدت نه‌دور
آخریدور معتبر هر نسنه‌نونك
چون دوکانه یغ ضعیف اولا چراغ
بر ایکی دفعا قتی شعله ویرور
ناتفاوت آز چوق اولو کیچی
آخری اولدغیچون دیر ماه تاب
کورنچه قاتی دوقینور اسسی
آندن اوترودور قتی سرد اولدغی
جمله آرق اولور اول وقتین طوار
کونله چتلوسونکوکدور چون یوریر
آندن اوترودور دوار قیرلدغی
صر صنبر وبر آمر موءتمر
مکفیء الضعن اولدی سابع بیل‌مونی

❀ اولکی فصل کون دوتلدوغن بلدرور ❀ (فیبرال)

کون دوتیلورسه کوزت ترك ایت رقاد
یلده بی هنکام یغا دیر یغموری
جعفری صادق مطر یغمایه دیر
شرق وغرب اقلیمنده آدم نه که وار

ایکن آز اولور اوکشدور هم جراد
ایکن اوکش اوله فساد ای عشق‌اری
بیل قوراق اولا قرودور جمله بیر
قزلق اولا دیر قیر یلادیر طوار

پارس ایلنده قویه بر معتبر   پادشاه دوته بس بودور خبر
کی بهادر قوپا اول شخص دلیر   جمله آنکا اویا هم میر وزیر
پادشاهلق ایلیه اول بر زمان   چوق ولایتلر یقه اول قلتبان
فترت اولا ایل امینسزلك قتی   اول ولایتده قیلالر زحمتی
ایل قزان اولا وشهر اولا خراب   فتنه‌لر چوق قورقو هم بی حساب
قوردوقش اوکش اولا دولا سچان   یرده یوریین یتان دوران اوچان
یعنی اورمجك بجك نمل ذبیب   چوق اولا بونلر ولی قیتدور زبیب
ارض بابل هم فلسطین بی قیاس   قز اولا دیر قتی چوق اوله ناس
هم جزا یرده قتیدور بو غلا   باقی احکامی نه دور تنکری بیله

❀ ایکنچی فصل آی دوتلدوغن بلدرور ❀ (فیبرال)

آی دوتیلورسه اونکار جمله ایکن   ییل اوچر لقدور چوق اولور اوت پچین
یغمور اوکش یاغه وخوش اوله حال   چوق اولا قش هم یمش چوق اوله بال
اسی ییللر چوق ایسه بویلده دیر   زحمت ایده سویلنه هر دلده دیر
یاین اسیلر قتیدور بی شمار   قورقلو یللره ایسه دیر هر دیار
زلزله واردور بو ییل آرتار ملال   احتیاط ایلنك قتی دیر دانیال
اوشبو ییل آرتا بلیق اوریه قاز   ییل براکتلو کلادیر قیش ویاز
کرقرا اولسه دوتلدوقده خسوف   قیغو بوله غصه‌دن جان تن سغوق
فترت وخوف بلادیر روزکار   اولمك اولدورمك اوکشدور بی شمار
اوره‌یه خزسز الی انجیده‌لار   سنی وحربی قتی جنك ایده‌لار
اهل اسلامنك اولا آخر خطاب   کافری شویله قره‌لار بی حساب

❀ اوچنچی فصل کون اغللدوغنده دور ❀

کون اغللنسه چوق اولا اوغری دیر   نزله سرفه دومغو هم آغری دیر
هم بوغز آغرسی واردور هم سعال   چوقدرور آلام واسقام بی مقال

بغور اوکاد یاغه ای مه روی چین — ایگن اونکا دیرقتی هم اوت پچین
وقت کلما دین یغا قار هم برد — بعض بیمش اولمز ای صاحب خرد
اوشبو ییل هم آز اولادیر ای لبیب — بلکه اولمیه برنج وهم زبیب

دوردنچی فصل ای آغللند وغنده دور

آی اغللنسه ندور ای مرد دین — اوت پچین اوکاد اوله دیر هم ایگن
جمله بیکارلر وایرمقلر طشا — چوق اولیسردور مطر هم ای پشا
پادشاهلر عدل ایده دیر ایریتا — کی قتی یومشاق اولیسردور بوشتا
ییل صونکنده هم سوکللکردور قتی — حق چلبدور دفع ایدن هر آفتی
چوق اولور حمّی بوزاردور هم بنکیز — الا اولملو دکلدور ای عزیز
هر نعایم بول اولا یوقدور کران — کی اوچز اولا فواکه بی کران
خوش کلا اوستومزه اوّل بهار — شاذ اولاوز داینا لیل ونهار

بشنچی فصل یانکی آی حکمنده دور

چلقایون کورنسا بو آی قش قتی — خلقه قیلا قار وبوزدونك زحمتی
شول قدر بو ییل زمستان اولادیر — کیم قمو عالمده دستان اولادیر
بر اوچی یوقارو دوغسه یانکی آی — ییل ایودور شاذ اولور یوخسول وبای
جمله ایگن چوق اولا هم اوت پچین — کی اوچزلق اولا دیر دنیا اچین
طاشه ایرمق صوبی هم آرتا بیکار — ییل بلوتلو اولا باران انتشار

آلتنچی فصل قویروقلو یولدوز حکمنده دور

سچلو یولدوز دوغسه بر شاه اوله فوت — اول سببدن چوق اولا هم قتل موت
یاغلق ایلایه دیر هر پادشاه — قیره بیری بیریسن جمله سپاه
نیچه چالشمق دوقشمق نیچه قان — نیچه آهو وآه نیچه زاری فغان
فترت طلغا یمن طایف قتی — یاندورا هم اود دلیم عمارتی
هم امینسزلك اولا اهوان ایلی — فترت اوکشدور یاوز خلقونك حالی

قيت اولايمش رياح چوق ايسه دم　　قاينايه دوبى دينكزنك دم بدم
غرق اولا يولق سفن هم در بحار　　محو اوليسردور ايچنده نه كه وار
بويلونك كى شرى وار اولمز قدم　　چوق اولا بو ييل اولم ملكى عجم
هم اولا بى حد قتال تير وتيغ　　هم عجم شاهى اولا دير بى دريغ
دپره نه يرلر دوتيلا هم قمر　　وقت كاما دين يغا دير هر مطر
اختلاف اوكش اولادير زير بر　　پرده املينه بو ييل چوق اولا ضر
هم اولا قيغو سراب اولا شراب　　بر معظم شهر اولو اولا خراب
هم اولم اولا بلا ورنج غم　　حامله عورت لر صبيانه هم
هم كيده بربك كشى قدرى يوچه　　شهر قسطنطين ايچنده اى خوجه
هم دوشا بابلده بر اولو كشى　　بودرور خود دنيانك كمتر ايشى
كيمن آرتورور كيمن ايلار هلاك　　بونده انسان وملك قالماز نه باك
باقى تنكر بدوركه ياراتدى جهان　　عرش وفرش جانلو جانسز انس وجان

❀ يدنجى فصل يولدوز دوشدوكنده دور ❀

كر دوشه كوكدن نجوم اى سر فراز　　تاجره خسران اوكشدور اصى آز
بر كى اولو پادشاه اولا هلاك　　ايل امينسزلك اوكشدور انتهاك
بير نه دورا آنونك تزبر حريف　　كمسه يه اولميه زيان اى ظريف

❀ سكزنجى فصل انكم سغمال حكمنده دور ❀

انكم سغمالدن بودور خبر　　مشرق اطرافنده كورنسه اكر
كون دغوسى بكلرى حاجيلرى　　خاين اولا خاننه جمله چرى
دوندوره يوزين شهندن جندى لر　　چوق جفالار ايلايه شاهه بولار
عاقبت سلطانه حق نصرت ويره　　دوتا بونلارونك يوزلارين قيره
الى اوستون اولا اول شاه زاده نونك　　يارجسى حق دورور افتاده نونك
سوى مغرب اولا كر اوشبو علم　　قومى دشمان اولا دير سلطانه هم

پادشاهلر بن قیلا بونلر هلاك   مملکتلر بیقلا ای اصل پاك
چوق خراب ایده بولار حکم ایده چون   هم یقالار شهر وکوی اندر فتون
مصر ایلی جنك خصومتدن دولا   بوزلا اقلیم ولایت بیم اولا
فتنه وفترت هیچ اکسوکسز تمام   چوق اولا یغمور خیرلودور غمام
هرطرفدن خوف اوکش آزدور سلیم   مغرب اقلیمی چکرکادور دلیم
کمسه وصف ایلایمز چون بی قیاس   شوبله قزلق اولا کیم قیرله ناس
شول قدر ایده زیان دیز ای یرا   خلق داغیلا کیده شاردن شرا
اوچ ییل اول ایلده فتی حکم ایده دیر   قیرلا یاخود دغیلب کیده دیر

❀ دوقزنچی سکشك حکمنده دور ❀

اوله سکشك چونکه مشرقدن ینکا   ایلقی یولق قیرلا نیدم سنکا
قیرلا بو ییل قیون واردور زوال   ییمش اوکاد اوله کتورمیه دال
یرتجی حیوان جناور اوشبو ییل   چوق اولا بونلر زیان چوق ایده بیل
خاصه ترکستانده اولا بی حساب   هم اولد اولا بو ییل دیر بوکتاب
قزلق اولا روزکار خلقه عنت   هم یغا بو ییل مطر بی منفعت
چونکه سکشك اوله مغربدن پدید   حرب اوکش اولا خصومتلر شدید
چوق اولا ینکلش کلام فتنه دوشا   مغرب ایلنده چریلر دوتشا
کافر سنّی قیلالر درلو جنك   برنچه کز اوغراشه‌لار بی درنك
کی قتی اولا جدال ای خوش نفس   عاقبت اسلامه نصرت اوله بس
آخرالامر ایره اسلامه مدد   کافری شویله قرالار بی عدد
اوبیما نینونك خراجن آله‌لار   شادلغیله مسلمانلار قاله‌لار

❀ اوننچی فصل کوك قزاردوغنده دور ❀

سرخ اولاکر سوی مشرق آسمان   ییل بلوتلو اوله یغمورلو جهان
دنله قزارور اولورسه کوك اکر   بر اولو سلطان کیلدر بودور خبر

مغرب اطرافنده اولورسه قزل
اول طرفده اوله يغمور اولدوغى
سويله‌يان سوزلرنه كم وار بللو بيل
پادشاه اولوب ايل اسوز قالدوغى

اون برنجى فصل كوكده كى عجب حكمنده دور

اوشبو آى كوكده كورينورسه عجب
چوق اوليسر يوكلو عورتلر هلاك
حكمنى بلمك جهد ايت قيل طلب
هم براغورلر ولد چوق انتهاك
فتنه‌دن اوله خلايق دل سياه
دوله دير اوغرى درامى روزكار
بير بيريسنى قره‌لر بى گناه
تاجره يولق زياندور آشكار
بر آدى بللو اولو شخص اوله دير
هم عجم ملكى وبا اولينه سوز
اوشبو ييل نسوان پريشان اوله دير
بكارى اوله قلادير ايل اسوز
اوا چق اوغلانده امراض هم الم
هم وبا وار بونلره دير بو علم

اون ايكنجى فصل كوكده بر شخص كورنلوكنده دور

كوكده كورينورسه بر حيوان كبى
قان اوكش دوكله يغمالنه ايل
بر اولو بلك كيده ياسلطان كبى
قيغو چوق اولا ايسه‌بشلرده بيل
فترت اوكشدور خلايق بى امين
پادشاهلردن كورالر ظلم چوق
قزلق اولادير قحط لقدور زمين
شويله كيم آه ايلايه‌لر حدى يوق
لشكر اهلندن خلايق كوره رنج
آلميه بونلر نصيب الّا ايلنج

اون اوچنجى فصل كوك كوكره‌دوكنده دور

رعد اولاكر اوشبو آيده‌اى عزيز
يمش اوكشدور بياوز سيز وبيز
هم اوزم يولق اونكادير باغ اخى
كيم آنى استر قمو اولو كيچى
بيل ايودور كى مبارك اصيلو
ياز ايو كله بو ييل اى خوش خلو
اريه بغداى چوق اولا اونكا ايگن
نعمت اوچزدور بو ييل هم اوت بچين
كر قتى آواز ايده امّ النجوم
ييمشه ابره سوقدن دير هجوم
اوزوم اولمايه چوقر بولمز درخت
هر آغاج بوله خلل اى نيك بخت

قتلق اوله‌دیر یرامزدور بو ییل   چوق اولا بو ییل وبا قیتدور تخیل
عشر اوّلدن الی عشرین نشان   اولوریسه حکمنی دنکله عیان
اختلاف بین العرب وار بر زمان   مغرب ایلنده خوارج بی امان
قش چیل‌لك اوله‌دیر الیك یاز قوراق   آز یغا یغمور دیمشلر اتفاق
عشر آخر اولا کر رعد از سحاب   بیلومز یولق ایودور دیر کتاب
اصلودور بو ییل بیع الحبوب   دتلولار صاتمق فرح ایلر قلوب
جور اوکش اوله قرارسزدور هجوم   چوق قویه اشرار ناس بین العموم
باغ اوکاد اوله اوزوم اونکا دیمش   ایکن اوکاد اوله هم جمله یمش

❁ اون دوردنجی فصل یلدرم حکمنده دور ❁

کر بو آیده یلدرم اینه پاشا   چوق اوله یغمور قموصولر طاشا
خوش اولیسر هرنه کم یردن بتر   بغدای اوکش اوله هم اونکا عشر
اوت بچین اوکاد اولا هم هر دیار   منفعتلودور یلونك نه حدی وار
تاجرنك کونکلی فرحدور بی ملال   اصی چوق ایده بولر بی قیل وقال
ییل صونکی عکسی دوته چرخ فلك   ایل امینسزدور هلاك اولا کلك
غم اوکش اولا ولایت بولاشا   دپره شا عسکر خصومت دولاشا
عزم ایده لشکر نریه اولسه دیر   بر مجوسی پادشاهی اوله دیر
طلغلق اولا اقالیم بی مجاز   تاجرا خسران اوکشدور اصی آز

❁ اون بشنجی فصل کوکدن دوشن اود حکمنده دور ❁

صاعقه دوشسه یرامزدور جهان   هم سفر بو ییل یاوزدور بی گمان
چوق اولا اوغر حرامی بللو ییل   تاجرا یولق مضرتدور بو ییل
غصه چوق اوله اوکشدور خسته‌لق   هم بر اولو پادشاه کیده بیق
طلغلق اولا قتی فترت دلیم   شر اوکش اولا قتی قیغو عظیم
تن کوره بو ییل الم انجینه جان   قیرلا حیوان اوریلا خانمان

اشبو

اشبو ییل خوف اولا واقع هم دندر | خاصه ییل صونکنده اولاچوق خطر
کر کیچه اولا صواعق آشکار | آرته هر علت بو ییل ای مرد کار
چوق اولا آلام واسقام بی شمار | هم کمیلر غرق اولا دیر در بحار
اس صرب اولا بو ییل دیر دانیال | هم یمش قیتدور ایکن کوره زوال
آز اولا بو ییل صولر دیر ای ولی | باد چری کیرور یقیلور شام ایلی

❀ اون آلتنجی فصل قتی یغمور یغدوغنده دور ❀

کر بو آیده یاغه یغمور دنکله سوز | ییل براکتلو کلور نعمت اوچوز
چوق اولا خرما خبر ویرور نشان | هم سلامتلك امینلك دور جهان
خوجه وبازرکان سوینور کونکلی شاد | پادشاهلرده اوکشدور عدل وداد
چوقدرور بو ییل فرح دیر بی ملال | دکلنه ایریت زهی بك زیه سال

❀ اون یدنجی فصل طولو یاغدوغنده دور ❀

اوشبو آی کریغا کوکدن طلو | اول یرونك بکاری اولا قیغلو
اوشبو ییل یولق ملولدور خوجه لر | یغمدن آلچاق اولادیر یوچه لر
چوق اولا بو یلده قُطّاعُ الطَّریقْ | هم اولا اهل سفر فکره غریق
یول امین اولمایسر دورکی بلونك | اندیشه سی چوق اولا شهر ایلونك
غله هم قیتدور حبوبات اوله کم | لشکر اهلندن رعیت کوره غم
ییل صونکی یولق قحط لقدور قتی | جمله اقلیمنك اوکوشدور فترتی

❀ اون سکزنجی فصل طوپراق یاغدوغنده دور ❀

یا قزیل توز کلسه یا یغسه تراب | اورکلك اولا اولادیر ایل خراب
راه تاجر قطع اولا ای پاك دین | بابل اقلیمی قحط لقدور یقین
زنکبار اقلیمی قزلقدور قتی | اول ایکی اقلیمده کورسنك فترتی
کیم نچه اورکر ولایت دم بدم | یانچه قریلور آجین چوق آدم

❁ اون دوقزنجی فصل قربغایا سوغالچن یاغدوغنده دور ❁

قربغا یغسه یا سوغالچن ایشت ‖ کی قتی قزلق اولادیر ای یکت
بی کفارت خسته‌لق اوله جهان ‖ ستمه ودرلتمه اغری بی کمان
زار وافغان اکلدو هر کیچه ‖ آزینه بولینه درمان ای خوجه
اوشبو بییل هم چوق اولا موت زنان ‖ ایلقی قیریلا اوکش اندر زمان
بییل صونکنده قیرلا اوغلن اوشق ‖ دیرلار بر بریله مثل زق

❁ یکرمنجی فصل قتی توز قوپدوغنده دور ❁

کر قتی توز اولا چوق اولا سواش ‖ حرب وجنك اولا نه اوزونه یواش
پادشاهلر ظلم ایلیه‌لر آشکار ‖ بر برینه دوریشه‌دیر ایل شار
کی ضعیف اولا رعیت کوره غم ‖ بییل صونکنده خلقه ایلك اوله هم
منفعتلودور بییل‌ومز بی کمان ‖ ایل امینلك اوله شهر اندر امان

❁ یکرمی برنجی فصل بسارق حکمنده دور ❁

بوسرق اولسه اوکشدور شر وشور ‖ طلغلق اولوب ولایت بولاشور
قیرلور حیوان بو بییل دیر بو کمان ‖ غصه‌لو بیلدور ملالتدور زمان
الا یولق چوق اولادیر اوت پچین ‖ نعمت اوچن اوله هم اونکا ایکن
بییل صونکی ایللر امینلك حدی یوق ‖ قندا تاجر واریسه ربح ایده چوق

❁ یکرمی ایکنجی فصل قتی بییل ایسدوکنده دور ❁

کر بو آی ایچره قتی ایس سه ریاح ‖ فاسد اولادیر فواکه بی صلاح
اختلاف اولا بو بییل دیر دانیال ‖ چوق اولا حرب وخصومت هم جدال
فترت اوکشدور برامزدور سفر ‖ اوغریدن هم تاجره واردور خطر
خسته‌لق اوزون اوله علت مدید ‖ یاز ایو کلاولی حر شدید
هم چریده دوشه‌دیر بر پادشاه ‖ ایل قران اولا وطلغا دیر سپاه
ایکن ایودور اونکا هم بللو بییل ‖ حامله یولق چوق اولور اوشبو بییل

اورته كوز صونك كوز قتى اوله سقم
الا ييل صونكى فرحدور كيده غم

شاد اوله بكار رعيت شاه وار
ايل امين اولا ولايت پايدار

❀ يكرمى اوچنجى فصل كوك كورلده دوكنده دور ❀

كوك كولدراسه فواكه اوله آز
چوق اولا ينكلش كلام اى سرفراز

آز اولا كسب معيشت اوله ضور
لشكر اهلندن رعيت كوره جور

مشرق ايلنده عساكر ديرلا
اوغراشه لشكر ولى چوق قيرلا

طلغلق اولا امينسزلك قتى
قار اوكش اولا قيلا قيش زحمتى

❀ يكرمى دوردنجى فصل يير كورلده دوكنده دور ❀

كورلسه ير اوت بچين آزدور شها
ييل قراق هم يابن اسيدور هوا

چيقه هم بو ييل خواريج شاهى دير
يولجى محتاج چوق اولا راه دير

پادشاهى دوشمان دوتا قوّتى
فترت اوكشدور قحط لقدور قتى

غصه چوق اولا پريشان بى عدد
شدت قلت اوكش اولميه حد

سارق خرسوز الندن اى امير
بولميا يورت قونمغا خرد كبير

❀ يكرمى بشنجى فصل يير دبراندوكنده دور ❀

زلزله اولسه بو آيده اى رفيق
اورايه بو يلده قطّاع الطّريق

كوره بونلاردن خلايق انفعال
هم قتى اولا مرض بى قيل وقال

ييل صونكنده ايلوك اى اهل كرم
نعمت اوچزدور ايشت كى نادرم

اقليم اوچزلق اولا اونكا تخيل
خلقه خير اولا ييه غصه بخيل

الا كافر اقليمى قيزلقدور قتى
كى قحط لقدور وبادور آفتى

دون ايچنده ديرنا كر اى پاشا
فتنه‌لر چوق اوله جمله صو طاشا

ياد چرى كيره ايله‌دير بى حساب
اول ولايتده اوكش قيله خراب

اورتاده اوكش اراجيف خوف وبيم
چوق اولا جنك خصومتلر دليم

قش قتى اولا صولر دولا عيون
ييكت اولومى قيلا خلقى زبون

باب سادس آذر احکامن بلدرور (مارة)

اولکه هر اسماء اوّل قیلدی یاد   اوشبو آلتنجی سیه آذر دیدی آد
ایلك یاز آییدور بو آی آشهرده هم   هم اوتوز بر کون اولور بی بیش وکم
بیلن آییدور بونکا رستا بیلر   آدینی مارتیس قومش عیسائیلر
کر بو آی ایچره طبیعت بیله‌سین   حار رطب اولور تدارك قیله‌سین
اعتدالیله چوق اولور آنده قان   عزل اولور بلغم اینر تختدن روان
جمله اخلاطونك وجودی دپر نور   چوق اولور شیش هم چبان ای یوزنور
هم بوغاز آغریسی هم کوز آغریسی   جمله قان رنجی اوکشدور دوغریسی
اوت اچوب اعطای دولدورمق کرك   یا حجامت یاقان آلدورمق کرك
دتلو آشلر ییه‌چی اول ای ظریف   نیم برشت یرسنك یومرداری لطیف
سن سرمساق ییمه هر آچی کی   هیچ آچی ییمه اوتور حاجی کی
هم ایو سوجیدن ایچمك صویی دیر   بیاسی اوستنه بر قاچ دولی دیر
نیچه کز دیدوم بونی طرح ایده‌لوم   رستطالیس دن خبردور نیده‌لوم
رنجی طرح ایده وقوت قوره تخت   هم بجد حمامه کیر ای نیك بخت
ییکت آدملر طعامی آز ییسون   یشلولر نه کرکسه قودیسون
رابعی مشهورك نحس دور دیمش   قول موسی دور سنك قیدنك یمش
هم چقر برد عجوز ای نامدار   بیله بیورمش حکیم روزکار
فرع المقدم دوغر دوقزنجی کون   نجم صرفا دولنور ای ذوفنون
هم اونونجی کون ایو کوندور تمام   روز سعد اولدور حقیقت انتقام
اولکه طب اکلر کرامت بیورر   اون ایکنجیده حجامت بیورور
هم تمام بوکون اولور خمسین هم   کچدی قش یاز کلدی چون ایر وق نغم
اون اوچنجی کون بو آینك ایکشی   دونیله کوندوز برابر ایکسی
اون ایکشر ساعت اولور تونی کون   بوده برفندور عجب ای ذوفنون

اتفاق

اتفاق ایتمش خلایق بی جدل   بو کونه دیرلر بکم شمس الحمل
هم بوکا ایدور عجم اوّل بهار   زیره نوروز کون آی نامدار
چونکه بو آیدان اوله سادس عشر   هر یلان ایننده کوزلارین آچر
زیره یونمشدی کریچك کوزلرین   دون کبی کچورردی کوندوزلرین
ایدور ایدی دنیا نه دورکیم بتم   فانیدور خود بیقلور نیچون چقم
تا اولنچه اوتوراین سرنکون   یوز اوراین اللهه بن دونی کون
چون خروج وقتی کلور دورمز چقار   کورنه رحمتلر ویرب جانلر یقار
صو غلیظ اولوردینکزلر قاررور   چون کونش تغییر صواوزره ورر
تنکری اعلمدور قمودن الاکیم   برعجب سوز وار دخی سویلر حکیم
کورد کنك وارکوکلك چوق یولدوزشها   کی اواچقلدور قتی آدی سها
کوردی کورمز دیر آنکا ترك بلکلو   کوزنورین دکشدرور آنده دلو
نابسارقدور یوزی نابللو نور   که کورینورکه کورنمز بکی دور
اوغلی اولماسه کشینك یافزی   اول کیچه بقسه آنکادیر کندوزی
خوش جماع ایتسه حلال بالاعتقاد   تنکری جومرد دور قومز دیر نامراد
بس یکرمنچی کونی ای دلپذیر   روزنحس اولدور منجم شویله دیر
هم یکرمی ایکنچی کون مثل العباب   دیر دوغر فرع الموخر اوش کتاب
ینه اول کونده دولینور هم عوا   جمله مزدن شرنی تنکری سوا
چون یکرمی بش اوله بودور عجب   شاذلق ایلر نصاری قومی هب
بیر امیدور خاص وعامنك کی دوکون   ظاهر اولدی مریمنك حملی اوکون
هم روایتدور حقیقت شویله بیل   بوکون اچنده چلبدن جبرائیل
ایندی مریم قاتنه ای خوش نفس   اوردی ینکندن یااغزندن نفس
دوغدی چون عیسی تدبیر بیدیلر   تنکریدور بویاخود اوغلی دیدیلر
هرزه سویلرلر قولیدور تنکرینك   نایبی دور فرض واحکام شهرینك

هم اولیسردور حقیقت بی گمان — هم کیرو قوپر دکلدور جاودن

بونکه قاییلدور خردمند وغبی — بس نچه آدم دکلدور اول نبی

❀ اولکی فصل کون دوتلدوغن بلدرور ❀

کون دوتولورسه تخیل اونکا دیمش — جمله نعمت اوچسن اوله هم یمش

ییل صلاحیتلو ییلدور پاشه ییل — هر نعایم اونکه حددن آشه [illegible]

شام ایلنده بر اولوبك بالقب — مدعی قیلا هلاك اندر غضب

آنکسوزین ایچوره‌لر اول شاهه سقم — جمله دوشمان شاد اوله اهلینه هم

اول ولایتلری فتندوربی کروب — قیرلا انسان اوکش اوله حروب

قیش یاوزدورباغ ایو اندر علن — روم ایلنده اوله هم حرب وفتن

چوق اوله هم روم ایلنه دیرغزا — اوته کفاری مسلمان زی غزا

قیرلا نیچه خلایق بیته ناس — ایل آلوب قلعه یقه‌لر بی قیاس

کر دوتلدقده اوله رنکی قزیل — قزلق اوله‌دیر ولایت بللو ییل

قیغویه دوشه جهان خلقی قمو — ایل ایمین اولمیه هرکیز ای عمو

چوق اوله قوقو خلایق انجنه — هم دوشه انسان مصیب رنجنه

❀ ایکنجی فصل ای دوتلدوغن بلدرور ❀

آی دوتولرسه ندورکورای عزیز — قزلق اوله بو جهان هرنسنه قیز

الا یمش چوق اولا دیر بی قیاس — هم چکورکه‌دن ملول اولا اناس

چوق اولیسردور بو ییل قازیله‌حوت — آنی ییوب نیچه‌لر قیلا ثبوت

مصر ایلنده یغمیا یغمور دخی — هم بر اولو پادشاه دوشا دخی

تز اولیسردور هلاك اندر فتون — بربرینه دوشا دنیا قوم چون

فتنه‌لر قالدوره باش دوکله قان — هم دوار چوق یغملانور ای جوان

ییل خرابلق اولیسردور بی امین — نحس ییلدورخیر یوق‌شردورهمین

چوق‌اولا بو ییل صولر دیر ای پاشا — اهل فسقونك سوزی اعلادور حاشا

اهل شركونك الى اوستون اوله دير … قولى قوت دوته دللر دوله دير
قاپقارا اولسه يوزى دنكلا سوزوم … آفت ايره هم بغا اولمز اوزوم
بوريه بو ييل خناو هم زمد … بويله بيورمش حكيم معتمد
كر دوتلدوقده يوزى آق اولههم … چوق اوليسردور مطر كتميهنم
جمله نعمتلر اوچز ييل قوتلودور … آخرى بيلونك دخى دولتلودور

❀ اوچنچى فصل كون اغللند وغنده دور ❀

كون اغللنسه بو آيده بيل عيان … جمله نسنهلر اوچوزدور بى كران
جمله اشيا هم اوكشدور اوشبو بيل … بيل براكتلو اوچزلق اوله ايل
آى كدبلوركن اغللنورسه كون … يغمور اوكش ياغهدير اندرهتون
هم سكللك چوق اولا دير بى قياس … رنج اوكش كوره چهارپا هم اناس
قويه اقليمن بر اولو پادشاه … چقا ايلندن قاچا اول بى سپاه
بو سببدن خلق آراسنده ملال … بوريه جنك خصومت هم جدال
فتنه لر ظاهر اولا دير هم اولا … اولمك اولدورمك دليم قان دوكلا
ريح يابس چوق ايدهبو بيل هبوب … فاسد اولا غلها هم هر حبوب
ايل قحطلق اولا دير برد شديد … كون بكى ساعت بكى رزق جديد

❀ دوردنچى فصل آى اغللند وغنده دور ❀

آى اغللنورسه يغمور اوله چوق … شول قدر آقاصولار كيم حدى يوق
ايل ايمين اوله ولايتده پناه … عدل بول ايده بوبيل هر پادشاه
شاذ اوله ايريت امير دوغرى بقا … چوق اوله هم اوت پچين اى خوش لقا
هم ايكين اونكا ايودور هر زروع … نه قيو چون دخل ايو حد سز نوع
آى اورتاسنده اغللنسه قمر … يوق اوله بو بيل براولو معتبر
آز اوله ايرمقدا صولار آز آقا … بى منافع يل اسه بيل مطلقا
آى صونكنده اوله كركورمه كز اى … بونده قيلديلر حكيملر اختلاف

بعضسی بوییل معکس گاله دیر
کیمسی احکام برنچه قاله دبر

یکرکن تنکری بیلور بلمز آدم
اولکه بلدم دیر یلاندور بییر ندم

❀ بشنچی فصــــل ینکی آی حکمنده دور ❀

چلقیون کورنسه بو آیده هلال
جمله اشیا قیمت اوله دیر دانیال

ایگنی آز اوله آزبته نبات
غله هم آزدور خواکه [illegible]ات

بر اوچی دوغسه یوقارو ماه نو
نعمتی بولدور غنیلدور بیلی سو

جمله ایگن چوق اوله ییل قوتلودور
هم براکتلو صلاحیتلودور

ییل اوچسزلقدور کورور اولوکیچی
یمش ایودور دولودور باغ اچی

اوشبو آی کورندوکی کونده اکر
یاچسك اولسه یاخود مطر

هر ایگن چوق اوله بو ییل هم اوچسز
ییل ایمنلکار اوله دیر بی بروز

کسب اوله اوکش ایودور هر طوار
اصلو بیلدر بو ییل نه‌دی وار

❀ التنچی فصــــل قویرقلو یولدوز حکمنده دور ❀

کر دوغه قویرقلو یولدوز اوشبو آی
مغرب افرنجنده ای دلر بای

اورته‌لارنده بولارنك کیده شاه
هرب وجنك اوله مدام قطع اوله راه

قزلق اوله‌دیر اول اقلیم سرتسر
چوق کچور یسر بولور خوف حذر

سوی مشرق اوله ظاهر کر نشان
اول طرفك نیچه کوی اوله ویران

پادشاهلاره خواریج چیقه دیر
بوزب اقلیمی ولایت بیقه دیر

آنداغی موءمن قمو اوله ضعیف
قان اوکش دوکلیسردور ای ظریف

ظلمه یوز دوتا دوکالی پادشاه
خوف ومحنت چوق اوله هم درد وآه

چوق قساوت اوله بکلرده دلیم
ظلم وجور اوله رعیتده دلیم

ییل صونکنده قوپا بر خوش پادشاه
ایل ایمینلك اوله اقلیم بی تباه

اوتروشا اقلیم ولایت شاد اوله
مملکت شیله فرحکیم آد اوله

هم دیمشلردور حکیمدن برقچی
کورنن یولدوز اوزن اولسه سچی

چوق اوله اولم بلاورنج وغم   دردومحنت دور شدايد غصه هم
اوچ ييل اوله دير تمامت بو زمان   بر آننك كبى زماندن الامان

❀ يدنجى فصــل يولدوز دوشدوكنده دور ❀

اوشبو آيده كر اوله پيدا حفوق   چوق اوله بو ييل ولايتده دموق
هر ينكاكيم بونجوم عزم ايده دير   اول يرننك شاهى حقيقت كيده دير
يادپرى كير رحقيق اول ارضه هم   كى خرابلقلار ايده لار نه ديم
نيچه لارننك مالن آلا اول سپاه   نيچه لر باشدن چقه هم بى كناه
چوق اوله اوغرى حرامى راه زن   ايله قيغو يايلا شهره حزن
كى قتى زحمتلو يلدور اوشبو عام   الا بيل صونكنده اول رب الانام
رحم ايده قوللارنه اول بى كمان   خلقه ايلوك اوله هم امن وامان
كوتوره رنج وتعب رحمت كلا   نه اوله فترت نه خود زحمت كلا

❀ سكزنجى فصــل انكم سغمال حكمنده دور ❀

انكم سغمال مشرقدن ينكا   كوربنورسه حكمنى ايدم سنكا
پادشاهلرده فتن هم انتقام   دپرشه حرب وشدايد اختصام
ايكى سلطان اورتاسنده جنك اوله   كى خصومتدور اوكش دلتنك اوله
حرب اوكش اوله دليم دوكله قان   چوق اوله فترت اوكشدور افتنان
سوى مغرب اوله كر قوس امام   كى قتى قزلق اوله اوچ ييل تمام
هم قتى اولد اوله دير نيده وز   توبه دن يكرك نه واركيم ايده وز
اونكميه ايكن وفا قيلمه يه بير   خاصه مغرب اقليمى قحط كثير
عورت اولمى اوكشدور اوشبو ييل   چوق اوله يغمور چوربيه هم تخيل
بابل اقليمنه بد اعدا چقا   پادشاهى قتل ايدوب شهرى يقا
چوق عمارتلر يقه اول بد فعال   عون ايده سلطانه آخر ذوالجلال
دوته هر دوشماننى قيله هلاك   چون معاون حق اولانه نه باك

❀ طوقزنجی فصل سکشك حکمنده دور ❀

چونکه سکشك جانبی مشرق اوله
خوف اوکش اوله بو ییل دیر هر مقام
طلغادور اقلیم ایمنسزلك عظیم
ربح اوکش ایلایه هم جمع ایده مال
مغرب اطرافنده کورنسه علم
اوچ ییله دیکن قحطلق دور زمین
هر حبوب اونکا بو ییل دیر دانیال
زیت اوچز اوله بو ییل دیر هم ایو
پادشاهلر بایلره ظلم ایلیه چوق
بی قیاس اوله مطر ای کتخدا

فترت اوکشدور ولایتلر دوله
آسمان بولتلو باران ازدحام
تاجرا یولق بشارتلو دلیم
نه مبارك ساعت اولورزبه فال
خلقنك افعالی یاوزدور فعلی هم
چوق اوله اولمك سکل لك بی امین
کی چکرکالك اولیسر فی الجبال
بول اولور دنلو اوچزدور نه قیو
تاجرا اولان زیاننك حدی یوق
اوریا ارتا بالقلر هم صودا

❀ اوننجی فصل کوك قزاردوغنده دور ❀

سوی مشرق اوله کر اوشبو نشان
نعمت اوله دیر اوچز نه حدی وار
نرخ ایو اوله ومکسب اوله خوش
پادشاهلردن رعیت اوشنا
مغرب اطرافی قزرسه ای پشا
قار اوکش اوله بو ییل چوق اوله بوز
بر اولو بك عاصی اوله شاهنه
چوق اوله بو ییل ولایتده فساد
اول سعادتسز کشیدن بی حساب

خیرله ایللر ایمینلك بر زمان
آدمی یولق فرحدور هر دیار
آی صونکی اولسه ندور دیر دنکله اوش
دوره لر عدلی ظلملر بوشنا
قش قتی اوله زمستان اولشا
اود نیچون اوله هر اوده نشوز
کمسه بقمیه رعیت آهنه
جور اوکش اوله خلایق نامراد
مملکت اوله خراب اندر خراب

❀ اون برنجی فصل کوکده کی عجب حکمنده دور ❀

کر بو آیده ای عزیز معتبر
کورسه لر برکی عجب کوکده اکر

چوق اوله الم وبا دنیا اچی   قیغویه دوشه قمو دونیا اشی
زلزله حد سز صواعق هم شتا   بعض آدم استعقدور آفتا
اوربا حمل السلاح راه زن   شاذلق آزدور ولی آرتار حزن
چوق اوله یولق تخیل‌دیر هر یمش   غله‌کی اونکا ایمینلك دور دیمش
چوق اوله امراض هم موت الفجاة   مصر ایلی بوله قحطلقدن نجات
یاد آیاق باصه دیمشلر شامه هم   هجم ایده خاصه ملالت عامه هم
بر اولو کشی اوله ایلده فوت   وارمی جانلوکیم ایرشمز آنکا موت
غصه‌چوق اوله اول ایلده شادآز   نعمت اوچسز اوله هم ارض الحجاز
یاپلا اوله عمارت بیل حقیق   قریة المخروب هم شهر العتیق
حرب اوکش اوله عربده بی‌سکات   حادثات انواع عوارض واقعات
هم چقه اعدا علی ملك عراق   بر اولوکشی دوشادیر اتفاق
بیرنادورا کیرو بر پادشاه   هم اوکش اوله حبوبات سال ماه
سیما بیلونك صونکیدور شاذمان   نعمت اوچزدور سوینور مردمان

اون ایکنجی فصل کوکلده بر شخص کورنلوکنده دور

جانور صورتلو شی اندر هوا   کر اوله حکمن اشیدرسنك روا
فترت اوله بوجهان اوجدان اوجا   هم بر اولوبك کیدادیر ای خوجا
چوق اوله اوغری حرامی بللو بیل   دلغدور اقلیم ایمینسز اوله ایل
دورلو خرما وفواکه انبکین   کی اونکابونلر بوبیل دیر ای امین
آرپه‌قیت اوله تخیل آز اوله هم   قزلق اوله دیر جهان ای محترم
آز اوله کسب معیشت یا قزنج   اصی آز اوله خلایق کوره رنج

اون اوچونجی فصل کوك کورلده دوکنده دور

اوشبو آی اوچره اکر اولسه رعود   سغلق امینلك خلایقده خلود
چوق اوله درلو نبات هم ایکن   یغمور اوکش اوله‌دیر هم اوت بچین

چوق تخیل اونکا اوچزلق اوله هم
فترت اوله دیر روم ایلنده اییار
هم براولوبك اوله رومده هلاك
آی کیدیلر کن اولورسه بللوبیل
خوش اوله دیرلك حقیقت فی امان
چوق یغیسردور مطراوله سروح
عاقبت احوال مردم بی ملال
هم بصه اول بیره یاد بك آیغی
براولو بك دوشه‌دیر اندر عرب
یمش اركاد اوله بوبیل نه‌دیم
رجعا چوق اوله مشوشدور دیار
ظالم طامع چوق اوله مولناك
خیر ایلکلر اولیسر اوشبو بیل
خانلر دوله عمارت خانمان
کی اوچزلقلر اوله ای قوت روح
نرخ اوچز اوله امینلك اوله سال
کیم بیلور ایل‌لکمیدور یاخودیغی
چوق اوله آنده ملالت هم تعب

❀ اون‌دردنجی فصل یلدرم حکمنده‌دور ❀

اوشبو آی‌برق‌اولسه ای عاقل کشی
حرب اوکش اوله بوبیل دوکله قان
غصه وقیغو دوله دیر ایل وشار
زیت اوکاد اوله دخی هم هرحبوب
المغو صتمقده یوقدور منفعت
الّا نعمت اوچز اوله بی کران
فترت اوکشدوربوبیل بی‌تشویشی
نفرت وفترت اوکش هم افتنان
منفعت سزدور بیلومز بی شمار
دتلولر آرتر سوینوردیر قلوب
تنکری خیر ایده مبارك اوله وقت
هم‌دوار مسکین قریلورواز قران

❀ اون بشنجی فصل کوکلن دوشن اود حکمنده‌دور ❀

بیره اود دوشسه هوادن کر بوآی
قش قتی اولا داوزون اولا هم
چوق‌اولا بوبیل زمستان‌هرطرف
بکلر ایچنده اوکشدور هم‌سواش
یاغلق اولا جهان اولمایه ایل
ظلمله مغبون ایدالار ایر یتی
دنکله حکمن نته‌دور ای‌جان فزای
قاروبوز طملو یغا دیر دم بدم
یالنکوز یاتمساقده نشر لق
اکسوك اولمه یا عداوت شرفاش
چوق اوله حرب خصومت قال‌وقیل
جور حیف ایده بولر یاولق قتی

آز اولا کسب معیشت بیل یاوز
هم اولا بو بیل وبا ای عقل اوز

چوق اولا یوللر حرامی قورقه ناس
ایلوك اولمایه امینسز دور اناس

فترت اوکشدور عوانلق دور جهان
اندیشه‌یه دوشه خلق اندر زمان

نه یاوز مشکل خواصنك حالی دیر
بس نته اولا عوام احوالی دیر

❀ اون آلتنچی فصل قتی یغمور حکمنده دور ❀

اوشبو آی ایچره اکر اولسه هتون
راحت واصلاح اوکشدور هم سکون

اوت بچین ایکن ایودوز هم یمش
اصیلو بیلدور حکیم بیله دیمش

چوق اوله بو بیل بالق سولرده هم
منفعتلودور بیلومز بیمه غم

قیرلا حیوان آخرنده بیلونك
تیز اولا هم تیز کچه‌دیرکی بیلونك

❀ اون یدنچی فصل طلو یاغدوغنده دور ❀

کر دلو یاغسه دلیم دوکله قان
نفرت وفترت اوکش طلغا جهان

هم خصومت اوله بکلرده دلیم
حرب اوکش اولاجدال اندر عظیم

ایل بولك بولك اولا وبولشا
هرزه وینکلش خبر چوق اولشا

خلق بری‌بیرین قرا دوغر ایاتن
چیقه چوق ناچار کشی سرمایه‌دن

یایلا اوغری حرامی هم الم
چوق اولا خسران دخی رنجیله غم

بر بونك‌کبی دخی زشت بیل عجیب
اوله بریا اولمیه ای دلفریب

❀ اون سکزنجی فصل طوپراق یاغدوغنده دور ❀

یاغه طوپراق یاقزیل اولا غبار
کی قتی قزلق اولا دیر روزکار

آجن اوله نیچه‌لر ای بوالحسن
غصه چوق اولا اوکشدور هم‌حزن

خوف ونفرت خلق ایشی مشکل درور
بی‌قرنیچ بی منفعت بر بیلدرور

آز اولا وجه معیشت بللو بیل
دار اولا بوییل هم‌امین اولمیه ایل

چوق اولا فتنه خصومت در جهان
قتل اوکش اولا دلیم دوکله قان

نه یاوز بیلدور قتی شریر رَكْ
کورمدین نفرین نه‌دویمز یورك

اون دوقزنچی فصل قربغا یا سوغالچین یاغدوغنده دور

یاغسه سوغالچان اگر یا قربغا ‖ طاشه جمله صو قتی یغمور یاغا
منفعتلودور بیلـومز آشـکار ‖ هم کورا بو ییل خلایق کسب وکار
دخل ایو اولا بو ییل اونکا ایگن ‖ چوق اولا جمله نبات اوت بچین
ییل اوچزلق دور قتی خوش اوله حال ‖ الا یمش ده اوکش اولا زوال
خسته لق چوقدور بو ییل هم وار نجات ‖ عزته قوتـه عـمـره نه ثبات

یکرمنچی فصـــل توز قوپدوغنده دور

اوشبو آیده کر قتی اولا غبار ‖ یا بن اسیدور قتی نه حدی وار
کی قتی درمانسز اولا خسته لق ‖ یمش اوکاد اولا هم قیتدور علیق
چوق اولاهم اورتادا ینکلش خبر ‖ اوت بچین ایگن قیت اولور سر تسر
آدمه حیوانه قورتدن قورقو وار ‖ یر تیچیدن وار زبان ای نامدار
هم چالش درتش سواشدور در اناس ‖ اوبقو کورمیه چری اولمز نعاس

یکرمی برنچی فصـــل بسارق حکمنده دور

کر بسارق کوستره برده سحاب ‖ چوق اولا رنج ومرض دیر بو کتاب
جمع ایدا بر پادشاه لشکر وارین ‖ آبروق اقلیمه دوتالر بونلارین
هم زیان ایده بولار هر بقعه ده ‖ چوق الم کوره خلایق ای دده
ظلم اوکش ایده عوان آرتا فساد ‖ یولق اوشانور رعیت نامراد
غصه چوق اولا اوکشدور خوف وبیم ‖ قیغلـو اولا رعیت دیر دلیم
ظالم اولا پادشاه عـدلی قویا ‖ بکلرونك ظلمینه ابریت می دیا
کار کسب اولمز قرنج آزاوله دیر ‖ اوت بچین ایگن ولایت دوله دیر

یکرمی ایکنچی فصـــل قتی ییل ایسدوکنده دور

کر هبوب ایده بو آیده ریح سخت ‖ اوت بچین ایگن فواکه بوله بخت
روزکار حد سز یاوزدور بی کران ‖ چوقدرور موت النساء هم دختران

ارتا

آرته هم آلام اسقام فی عموم   چوق اولا یغمور یوبیل آرته هموم
چوق ایکن چورور بو بیل دیر هم بمش   اهل علمونکدور کلام بویله دیمش
شهر قسطنطین ایچی دیرون سزا   قوجه‌لر هب قریلور آرتار عزا
حکمیله دوتغون اولا هم بر وزیر   شویله صیقالور چقه آندن بزبر
جوهر بکن اولدورالر. خاك اولا   غصه سندن پادشاه بیباك اولا
حرب اوكش اولا جزایر قیله‌جنك   بیل اوکش اسسا جهانی قیله تنك

❀ یکرمی اوچنچی فصل کوك کرولده دوکنده دور ❀

کر بو آیده کورلسه کوك انکسزبن   اوشبو بیل ایچره وبادور ککسزبن
چوق اولا درلتمه هم حما اخر   هم قرا اغری بلادور ای سخی
اوریا خلقده جدال وهم فساد   بغض وکین اولا روان سوکو کساد
ار وعورت جنك ایدالر دون وکون   چوق اوله قیغو خلایق سرنکون
یاین اسسیدور هوا هم بیل قراق   چشمه هم ایرمق قورودور اتفاق
اول یرنك شاهی اولوب کتمك کرك   ایل ولایت بوزلور نتمك کرك
یولی قطّاع الطّریقنك کامران   اورلیسردور بو بیل چوق کاروان

❀ یکرمی دوردنچی فصل ییر کورلده دوکنده دور ❀

کر بو آیده کورلر اولور سازمین   اول یرنك شاهی اوله دیر ای امین
غصه ساغنچ ایده خلقی ضعیف   بیل صونکی قزلق قتیدور ای ظریف
آز اولا غله بو بیل هم هر طعام   قتلق ایچنده قالادیر خاص عام
چوق اولا هم دوزدو قطاع الطریق   کی زبان ایلابیسردور بیل حقیق

❀ یکرمی بشنچی فصل ییر دبرانلد وکنده دور ❀

زلزله اولورسه دالغا اوله ایل   سویلنه ینکلش خبرلر بللو بیل
خلقنك احوالی یاوزدور ای اولو   بر زمان کیده نفع ناس قیغولو
قاطع سارق ویره دیر انفعال   قتل اوکش اولا بو بیل هم قیل وقال

کی یاوز فتنه دور ایلدور تلف　　شاذلق آز اولا بسیاردور لهف
پادشاهی هم اولا مصرنك هلاك　　چون بو اقلیمده دکلدور بیمه باك
مصر ایلیدور تهلوکه فتنه سواش　　قان اوکش دوکله دیر بورنده تاش
قیرلا بویلده حیوان جانوار　　بس نیچون اولمز آنوك کیم جانی وار
دپرنه بیر کر اولو بولدور دوشا　　خلق آراسنده سواش وارای پاشا
فتنه چوق اولا عوانلر بوشنا　　پادشاهلردن رعیت اوشنا
ظلم ایده بکلر رعیتاره چوق　　سارق وقاطع اوکشدور حدی یوق
هم سکللکلر قلیسر ازدحام　　بیل صونکی بایدور خلایق شاذ کام
الیك یاز آیلاری مبارکدور بنام　　هم اوچزلق اولا بو بیل هر طعام
هر نعایم بول جهانونك زحمتی　　کافر اقلیمی قحطلقدور قتی
دون ایچنده دپرنه کر بوز مین　　ایلك آز اوله یاوزلقدور همین
پادشاهلرده اولا دیر درلوجنك　　قتل موت اکثر خصومت بی درنك
ظاهر اولا شر فتنه هم فتن　　جور وظلم آرتار رعیتدور یتن
نه ینکا دپرندیسه اول دل ربا　　آنده شر آرتوق اولا دیر هم وبا
آندا اولا دیر قمو رنج وتعب　　تنکری ساقلاسون مسلمانلری هب

❁ باب سابع نیسان احکامن بلدرور ❁ (آپریل)

اورته یازونك آدی نیسان اولا چون　　حکمنی بن نظم ایداین سنوکیچون
آرتق اکسك اوتز کوندور تمام　　سوکلو یراتمش اول رب الانام
یغموری قاری بولوردی هر اشی　　جمله محبوبدور ایا عاقل کشی
اولکه هر شیونك قیدبن یمش　　بوبدنچی آی آدین آپریل دیمش
بس بو آیونك حکمنی دیمك کرك　　قوزیلر تورفنداسن ییمك کرك
آدمی شاذان ایدر غصه کیدر　　اوشبو رسمه قالسه دنیا پایدار
هم سیمز اولور بالیق آرترمیاه　　قوتی فصلونك قوی ای روی ماه

اوشبو

اوشبو آی حمام ایودور هم جماع / سرکلو آشلر مفیددور بی نزاع
خوش قوقولاردور تونوب یاتمق کرک / طنکلاچق صودن بیر آز داتمق کرک
صید ایتن ییمک منافعلو قتی / دتلولر ییمک چلابونك رحمتی
الا ها زنهار سقین ترب ییمه دیر / چوق زیان ایلر بو آی کیم آنی ییر
زبره آغودور طلو تریاك وار / هر آچیلردن سقین ای دیلنوار
بس اوچنچی کون نه کوندور دنکله کیم / بودرور محذور موسادیر حکیم
هم بونك دوردنجی کون ای خوش لقا / بر اولو یولدوز دوغار دیر مطلقا
ایکی آدی وار آنونك اندر ثبوت / بیرنه دیرلر رشا بر بطن حوت
دولنور نجم سماك اول کون کیرو / بویله دیمشلر کلنلر ایلرو
جمله اشهر کر اولا بر ییل قراق / آپریلنك یدنجی سنده اتفاق
اول کون البتده یغادیر هم مطر / بار بر قیج طملیا بر اوله تر
دمسا یغمور ییره از آسمان / کور عجب یردور قتی مشکل نشان
ییل یاوز کلور نبات بتمیه دیر / قتلق اولادیر جهان ای دلپذیر
آپریلنك اونچیسنده بی بطون / آدم آتامز وفات ایتدوکی کون
اون برنجی کون بونك ای شهریار / هر نه ایشلرسنك موافقدور یرار
اون اوچنچیسنده ای صاحب سبوغ / کیچه اون بر ساعت اولور بی دروغ
اون اوچ اولور ساعتی هم کندوزنك / کمسه یه صورما چو بلدونك کندوزنك
بیلین دیرسنك مدام بوری کوزت / کر کنش استاریسنك نوری کوزت
هم اون آلتنجی کون ای صاحب خلاص / شرطین آدلو دوغر بر نجم خاص
دولنور اول کون کیرو نجم الغفر / حق میسر ایلسون فوربله فر
هم یکرمنجی کونیدور یوم نحس / قول موسیدور قبول ایت سوزی کس
یکرمی دوقزنجی کون دیرون سوزا / دك زبانا اول طلیشن یولدوزا
ای تواضعده حسن خلقده حسین / ینه بر بولدوز دوغر آدی بطین

شرطینه کربو آپریلداغی آی　　قونشور اولرسه خوشدور یازیای
خوش یغا یاغمور خوش بته نبات　　بیری جنتدور صوی آب حیات
ییل براکتلو کلادبر ای سخی　　اصیلو قزانچلو راحتلو دخی

❁ اوّلکی فصـــل کون دوتلدوغن بلدرور ❁ (آپریل)

کر بو آیده ظاهر اولورسه کسوف　　جمع اولا امراض اسقام هم ذروف
هم بر اولو پادشاه اولا هلاك　　هم اولور فتنه ولایت هم هلاك
بکاره قیغو اوکشدور بی‌صفا　　ازدحام ایلر ظلملر هم جفا
مصر ایلنده دیر بر بك لشکری　　عاقبت سلطان دوتا اول نحسلری
چوق قواعد چیقه ایروفسی دخی　　کمسه کورمدوك هم رسم ای اخی
دك کلور نسنه اوکش چیقه عجب　　وار آغاچلرده هلاکت بی سبب
درلو ملتدن بلوره قرك تات　　اولمك اوکوشدور خلایق بی نبات
هم قوپا بر اولو عالم با عمل　　غره قیلماسون سنی طول امل
کر قزیل اولا کنش ای شهریار　　چوق اولا بو ییل وبا قیلدور نمار
سقط اوکش اولا بوییل حملایه هم　　بی سبب اوغلان دوشه دیر دمبدم
غله وهر دتلو آزدور دیر حکیم　　آفت ایکینه ایره دیر ای زعیم
بر اولو بك هم اوله دیر آشکار　　طلغلق اولا یاوزدور روزکار
چوق اوله حرب جدال هم هر مکان　　ایلقران اولا فراوان اولا قان
قزلق اوله دیر قتی ارض العجم　　فتنه‌لر قینار اوکشدور غصه هم
مغرب اطرافنده اولسه ای امین　　قزلق اولا روم ایلی اندر کمین
هم‌اولا روم بکلربنك چوقی دیر　　ال صونا اعیانه هربر سوقی دیر
بربرینه دوشه خلق اندر کروب　　فترت اوکشدور چوق اولاهم دروب

❁ ایکنجی فصـــل آی دوتلدوغن بلدرور ❁

اوشبو آی ایچره اکر اولسه‌خسوف　　اوزوم آغاچی قروردیر فیلسوف

چوق

چوق اولا حرب وخصومت فتنه هم هر مواضعده فواكه اوله كم
خسته‌لق انواع اوكشدور بی نزاع درد چشمنك هدی يوق بويله صداع
كافر وجاهل هم اصحاب الشمال سوزلری بو ييل بوجه‌دور بی مجال
اوشبو ييل ايچره وبادور ديركتاب هم بلوره دير خواربج بی حساب
ماهين ايلنده سواش فتنه دليم قتل اوكش اولا قحط لقدور عظيم
هرزه هذيان اوليسر خلقنك اشی بويلا بللو عربدن بر كشی

❀ اوچنچی فصل كون اغللندوغنده دور ❀

كون اغللنسه بو آيده قيل رقوب درلودرلو ييل ايديسردور هبوب
تاجره بكلردن اوليسر زيان انجنيسردور ولايت ييل عيان
عاقبت سلطان ايديسردور ندم جمله دوشمان بو ييل اندر عدم
خسته‌لق انواع بوييل هم در اناس هم اوشاق اوغلان قريلور بی‌قياس
شام ايلنده برالو بك اوله دير اولدكی آدی جهانه دوله دير
ايگنه آفت ايرشور بی گمان بی وفا دنيا برامزدور جهان
چوق اولا فاجر فجور اهل فساد بس بونك كبی زمان‌كيم اولا شاد
هم عمارتلر بو ييل اولا خراب طوپراق آلتون اولا هم آلتون تراب
ساغشه كلمز ولايتلر نچا آكلا مشهور اولا حددن كچا
اوله بی حرمت نچه مرد نفيس ای نچه عزتلولر اولا خسيس

❀ دوردنچی فصل آی اغللندوغنده‌دور ❀

آی آغللنسه طشر جمله مياه قورور ايرمقلر اعين بی تباه
هم اولا بكلر بوييل اولا يوجا دولتی معمور اولا اوچدن اوچا
پادشاه عادل رعيت محترم ييل قرنچسزدور معيشت اوله كم
الا چوق اولا پچين دير هم علف اونكادير بی‌حد تخيللر هر طرف
پادشاه بكلر امينلك اوله اوش آچيلا يوللر اولا تجاره خوش

دانیال ایدور بوییل ای مرد کار　　چوق اولا اوغری حرامی آشکار
زلزله اوله بو ییل دیر ای ابی　　هم یمش اونکا حقیقت ای ابی

❀ بشنچی فصل یانکی آی حکمنده دور ❀

چلقیون کورنسه آی ای مرد　　حامله اولانه چوقدور رنج ودرد
دوغرانی زجر ومحنت عسر آه　　سقطه یوز دوته چوغی بی اشتباه
بر طرف یوقارو دوغسه ماهمز　　کیچی اوغلان قیرلور ای شاهمز
کیرچک نیسان ینکی آی دوغه کر　　ییل بلوتلودور اوکشدور هم مطر
اوت بچین ایکن اوکاد اولا قامو　　جنت اوچزلق درور قتلق دامو

❀ آلتنچی فصل قویروقلو یولدوز حکمنده دور ❀

جوزهیر حکمین اشت ای ذوالحکم　　دائما دونیاده وار اول اولمه کم
اولو بکرده بوییل چوق اوله خون　　هم تفکرده قلوب تشویشده جون
آنکسزین برشاه بولیسر انعدام　　دورلا دفتر قیلا بی انتظام
یاغلق وفترت اوکشدور درملوك　　اجتراب انواع بولور دابا هتوك
دهرشا عسکر دلیم دوکله قان　　بربرینه دوشه دیر مردمان
ماهین ایللری وروم اقلیمی تنك　　چوق اوله فتنه خصومت دخی جنك
هم قتی قزلق اوله دیر هم وبا　　شویله دارلق کیم جوخا اوله عبا
بابل اقلیمی قحطلقدور قتی　　نسنیه هیچ بنکزمز چوق آفتی
کی قتی دشوار اوکوشدور خسته لق　　انکسزین مرك مفاجاة بیل بیوق
هم عجم ملکی ایمینسز بی کران　　چوق اوله اوغری حرامی بی امان
اورکلك اوله وحصر اوله حصار　　هیچ امینلك یوق نه تطویل اختصار

❀ یدنچی فصل یولدوز دوشدوکنده دور ❀

دوکله یولدوز بوآی کراز فلك　　بر معظم پادشاه اوله هلاك
اوربا اورتاده هم ینکلش کلام　　تاجرا خسران اوکشدور ای امام

ظالم

ظلم ایدر عسکر بولاشور روزکار   ایل امین اولمز ولایت بی‌امان
غصلو اوله خلایق بیه غم   رستاییلر یاوزدور حالی هم

❀ سکزنچی فصل انکم سغمال حکمنده‌دور ❀ صلواة کوپرکی

دوغه کر شرقده انکم سغمالی   کی یاوز طلغه‌دور اهوان ایلی
فتنه باش قالدوره زحمت اورا لانی   زجر محنت چوق اوله هم اختلاف
حرب اوکش اوله دخی اول ایلده هم   قمغو قوما چوق اوله تفریق بم
قش قتی اوله بوییل ای نامدار   بابل ایلنده یاغه یغمور وقار
کر اوله قوس القزح نحو الجنوب   چوق اوله بابلده اسقام فی صغوب
قار اوکش اوله کورالر شدتی   اکثر آندن اوله رنجنك زحمتی
سوزده نه تطویل کرك بك اختصار   عامل وتجاره شاهدن قرقو وار
مغرب ایلنده قتیدور دیر جدال   ظلم اوکش اوله دیکر کون اوله حال
مغرب اطرافنده کر اولسه علم   مصر ایلی قزلق قحطلق هم الم
قلب صافی شام ایلنده دوته رنك   فتنه چوق اوله قتیدور آنده جنك
مغرب اطرافنده فترت بی‌کران   دائما چالش ورش دیر رایکان
کر اوله بورمز الی نصف النهار   چوق اوله یغمور بو ییل اوّل بهار
اویله‌دن صونکره اولورسه هم کیرو   حکمنی بیلوب ایلتکل ایلرو
چوق اوله بوییل اراجیف هم کروب   اختلاف بکلرده چوق ای روی خوب
هم اوله اوجاع امراض فی الانام   شویله کیده اول بییل اولنچه تمام
آنچق اول شهر ایچنه‌دور بو ترح   کیم کورندی آنده بو قوس قزح

❀ توقزنچی فصل سکشك حکمنده‌دور ❀

چونکه سکشك کورینه اطراف شرق   کیم آنك تازی دلنجه آدی برق
پارسنك ایلی وخراسان باشجب   قش قتی اوله بولورده درکلب
هم قتی قزلق قحطلق‌دور یقین   الّا اول ایکی ولایتدور همین

نیچەلر اوله هلاك آلدوره مال خالق الاشیاء خدادور بی ملال
مغرب اطرافنده اولورسه عیان حرب اوكش اوله دلیم دوكله قان
نیچەلر اول فتنەده بیتوره باش نیچەننك باشی كیده صعب اولەاش
پادشاهلر ظلم ایده در مملكت هم اوله خسران بوییل بی مرحمت
حیف اوكش اوله بلا جوروستم حددن آشا یاغه قار یغمورهم
سیما مغربده بی حد بو مقال فتنه واشرار اوكش هم قیل وقال

❀ اونونچی فصل كوك قزاردوغنده دور ❀

كوكده سرخ اولسه اشت حال ندور كور عجم ملكینك احوالی ندور
چوق اوله حرب جدال دیر هم فتن آخری بیلوك مفرح بی حزن
بییل صونكنده راحت واصلاح اوكش شاد وخرم دور ولایت بی جیوش
سوی مغرب اوله كر سرخ ای عمو مغرب ایلنده اوله بونلار قمو
قار اوكش یاغه دخی ضرب اوله قش هم طشه بوییل صولر بی حد بی بیش

❀ اون برنچی فصل كوكده كی عجب حكمنده دور ❀

كر هواده بر عجب كوررسه ناس یغمورنك چوقلیغنه بوقدور قیاس
یاین اوكش یاغیسر اندر دموس چوق اوله انهار واعین فی دموش
بول آری بولجی بوییل كی عاری دیر پادشاهلر انجده تجاری دیر
خوجه بازركان ملولدور اوشبو ییل بوز دوته خسر بولارا باللو بیل
بكلر ایچنده اوله هم اختلاف دیرشر بوییل عساكر بی خلاف
قتل اوكش اوله دخی هم ازدحام ظاهر اوله دیر خیانت ای همام
بوریا ایلده جفا اندوه غم ظلم حیف اوكش اورانسزدور ستم
هم دینكزلرده كیمەلر اوشبو سال غرق اوله ملاحه چوقدور اشتغال

❀ اون ایكنچی فصل كوكده بر شخص كورندوكنده در ❀

مثل حیوان اوله كر كوكده بو آی قتل وموت اوكش كور ایخسول وبای

چوق اوله فترت ای نازنین — اورکلك اوله ولایت بی امین
خوف اوكش فتن ایله شرا — الّا آرتق انجنه اهل القرا
غصه چوق اوله بو ییل هم بیم باك — هم بر اولو پادشاه اوله هلاك
قان اوكش دوكله دیرناس قیغلو — دور ایده بو ییل مفاجات ای اولو
چوق اوله آلام واسقام اوشبو ییل — موت اوكش اوله امین اولمیه ایل

اون اوچونجی فصل كوك كورلده دوكنده دور

اوشبو آیده كورلسه كوك ای امیر — بن دیاین سن اشت حكمن یابیر
اوّلی كون كورلسه خوش اوله حال — ییمش اوكاد اوله دیمش دانیال
پادشاهلرده اوله خیر اوشبو ییل — چوق اولیسر دور قمو دورلو تخیل
كورلسه كر ایكنجی كون ای ولی — دپرشه عسكر تمامت روم ایلی
مغربنك شاهی اوله دیر بی دوروغ — فترت اوكشدور خلایق بی سبوغ
كورلر یسه دوردی كون سویلر حكیم — روم ایلی قزلق اوله دیر الآكیم
باغ ایو اوله اوچزلقدور جهان — شولكه واقعدور دیدم فاش ونهان
بیشده آلتیده یدیده كر سما — كورلر یسه كورنه دور ای رهنما
چوق اوله ایكنلر هم یمش اوكاد — ذوق وعشرت چوق اوله اقوامه شاد
جوله تزویج تنكیح اوله دیر — شهر استنبول قحطلق دوله دیر
یدیدن اونه دكن ای خوش لقا — كورلر اولورسه یاوزدور مطلقا
خلقه قتال اشرار شر شام ایلی تمام — افترا نفرت اوكش ینكلش كلام
كیچی اوغلنلره هم چوقدور مرض — اولد اولور اولسه‌یك صاحب عرض
اون برنده كورلسه كر آسمان — اون بشینه داكن ای رستم نشان
موت اوكش اوله بكم اندر عراق — بابل ایلی رجفدور ای یوزی آق
لیكن اوشبو ییل ایا صاحب علوم — ینبوق اوكش اوله دیر اهل علوم
اون بشنچسنده ای خیر الشباب — تایكرمی دكن اندر حساب

کی قتی قزلق اوله دیر دانیال　　چون نبیدندور خبر یوق انتقال
بغدای آلوب اصی ایده چوق　　عالم الغیب اولدرر نسیان یوق
کورلر یسه کوك یكرمیدن اكر　　تایكرمی بشه دك ای پر هنر
کی قزلق اوله دیر ارض روم　　خستلق حمی قیلا رنكی سهوم
بر اولو اوله کسیله آدی دیر　　شویله بیقیله کیده بنیادی دیر
کر یكرمی بیشدن اوته تا اوتوز　　کورلر اولورسه کوراسن بورموز
بعض یمشلر فساددور ای امیر　　شهر قسطنطین اچی حرب کثیر
کی قتی اوله سواش دیر ازدحام　　الا اوچزلق اوله دیر هر مقام
خستلق اوجز اوله ای خوش لقب　　بیله بیورمشدور اول ابن عقب
کورلر یکن کر اسه بادی صبا　　ایگینه انکوره آفت اجتبا
یعنی اورم ایگن بوله خلل　　ایرشه آفت بولاره هم علل
بو علامت آی صونكنده اولسه ینوغ　　عام قابل اوله مذکور بی دوروغ
قزلق اوچزلق وبا هم خیر وشر　　فترت ایمینلك مرض بیم نصب وجر
یعنی کلدج بیل اولانکیم اوله　　چون نبی سویلر اننماز کیم اوله

❁ اون دوردنجی فصل یلدرم حکمنده دور ❁

یلدرم اولسه بو آیده ای حکیم　　دوکلی یرده سکل لکدور عظیم
چوق اوله علت قتی انجینه مرد　　بابل ایلنده قتیدور رنج ودرد
یلدرم اچره اوله کر باد سخت　　مشرقننك شاهی بو ییل ای نیکبخت
کندو قومندن بر اولو شاه دیر　　اولدره محزون ایده همراه دیر
سوی مشرب کر اوله اونکا یمش　　غله هم جمله ایگن اوله دیمش
ییل براکتلو قدملودور وری　　قیرلا بی حد بو ییلده دین اری
یعنی پرهیزکار زاهد صوفی هم　　عامل وعالم معلم محترم
چوق اوله نزله زکام هم سعال　　ییل اولت اوله کوره خلق انفعال

ییل

ییل صونکی کینک لق اوچرلق بی قیاس ایل امین اوله فرحدور جمله ناس
عدل اوکش اوله امین اوله جهان پادشاه عادل رعیت شادمان

❀ اون بشنچی فصل کوکدن دوشن اودحکمنده دور ❀

اود دوشارسه کر بو آی از آسمان طلغلق اوله ولایت بر زمان
غصلو اوله خلایق قیش یاز چوق اوله قیغو بلونمز دلنواز
فتنه چوق اوله وبسیار اوله حرب جنك اوکش اوله بو ییل هم حزن کرب
آفت ایریشه یمشلق آغاچه جمله معلول اوله‌دیر اوچدن اوچه
دورت آیقلوده اوکش اوله قران نه وسط واردور قرانده نه کران

❀ اون التنچی فصل قاتی یغمور یغدوغنده دور ❀

کر قتی یغسه مطر دولتلو ییل کی براکتلو قزنچلو قوتلو ییل
تا یاوز دوته خلق قیله نمان رحم ایده قوللارنه اول بی نیاز
اولمیه بو ییل خسارت هم ملال بول اوله نعمت معیشت بی محال
هم برنچه‌لر دیمش بونده خبر هیچ بلورمیه عوارضدن اثر
نه ملول اوله خلایق نه فرح الا قیغودن حق اوله‌دیر ترح
یاغه هم یغمور منافعلو مفید ییل ایو کله سعادتلو سعید
بول اوله بو ییل ایکن بی حد وعد هم بچین اوله اوکادیر بی عدد

❀ اون یدنچی فصل طملو یغدوغنده دور ❀

اوشبو آی اچره یغار اولسه برد یغمور اوکش یاغه ای صاحب خرد
ایکن اوکاد اوله جمله اوت بچین الاً یمش قت اوله‌دیر روم وچین
ییل اولوملو دور وبادر اشکار خستلق انواع اوله‌دیر هر دیار
پادشاه بابلنك شاذ بی عبوس جمله دوشمان هلاك اندر ختوس
بی کفارت چوق اوله درلو سقم خستلق یولق اوکوشدوردم بدم

اون سکزنچی فصل طوپراق یغدوغنده‌دور

یاغه طوپراق یاقزیل توزاوله چون
بس قلیسردور یلان سوزلر علون

اوت اوکش اولایمن قتدور بوییل
خلقونك احوالی یاوزدور بللو بیل

طلغلق اوله بولانه بییل تمام
غصه وقیغو اوکشدور هر مقام

چلقنه اقلیم ایمین اولمیه ایل
یغدغی اقلیمه‌دور بو قال وقیل

غله چوق اوله هراوده بی‌خوف
الّا ایکن اولمیه دیر فیلسوف

اون توقزنچی فصل قربغا یاسوغالچان یغدوغنده‌در

یغسه سوغالچان ضفدع یاذخی
قالدوره باشن مرضلر ای سخی

خستلق درلتمه سود استمه هم
اوشبو بییل چوقدور قرا آغری بهم

چوق اوله ولایت ایل قران
دورت ایقلوده‌فراندر بی کران

خوف اوکش اوله ولایت ترس وبیم
غصه چوق اوله خلایقده عظیم

بییل معیشت سز قرنجسن بی بدا
کی ملالت وار بو بییل ای مقتدا

یکرمنچی فصل قتی توزقوبدوغنده‌دور

کی قتی توزقوپسه ندور بونشان
یاوز آدملر قوپادیر بی امان

بکلرینه عاصی اوله‌لر بولار
چوق اوله حرب وجدال دم انفجار

پادشاها رو بر ودوره قمو
الّا نصرت پادشاهنکدور عمو

بك ایلی اوستون اوله ای باادب
جمله اعداسنه واقع دور شجب

عدل ایده بکلر رعیت ساونا
ایل امین اوله ولایت آونا

خاصه بییل صونکی ایودور روزکار
آزاوله قیغو فرحدور هر دیار

فترت اوکوشدور خراسان ایلی هم
چوق اوله حرب وجدال سیل ایده‌دم

یکرمی برنچی فصل بسارق حکمنده‌دور

کربسارق اولسه بو آیده یمش
اولمیه هم ایکن آفتلو دیمش

هم وبا واردور بوبییل یکلایه حق
طاپنکی خوش دوته حق قیلمایه سق

غصه

غصه اندیشه قیلا ضعیف — قیغلو اوله خلایق ای ظریف
بولق انجینه بو ییل بازرگنان — چوق زیان ایده بولوره راه زنان
قوینه واردور قران هم ای پشا — قیرله حیوان بو ییل حدن آشا
غله چوق اوله نعایم اوله بول — بر اولو هلاك اوله اندر ذبول

❀ یکرمی ایکنچی فصل قتی ییل ایسه‌دو گنده‌دور ❀

اوشبو آی اچره قتی اولورسه باد — یغمور اورانسز اوله ای خوش نهاد
چوریه بعضی یمش بتمز عنب — هم یمشلو آغاچه اوله تعب
خامکن دوکله یمش ازدرخت — جعفری صادق دیدی اینیك بخت
چوق اوله بو ییل یمش دیر دانیال — چون نبی دندورکیم ایدر قیل وقال
هم وبا واردور اورانسز اوشبو سال — قامودن چوق قیرله دیر قزعیال
درد بی درمان اوکش وارخستلق — ستمه وصفرا اوکش اوله بیق
کندو شهرندن چقرهم بر پادشاه — دوشره بکلری جمع ایلر سپاه
ییل سواشلودور بچه‌کز جنك اوله — شهر قسطنطین اچی دلتنك اوله
مشرق ایلندن چقه کوربزیغی — شهر قسطنطینه بصه آیغی
باقسین تنکری بیلور ای سرفراز — زیت اوکش اوله بو ییل هم چوق کراز
الا چوق اوله بو ییل دیر اوت پچین — نعمت اوچز اوله هم اونکا ایگن
بر عجب سوز سویلمش ایدرجیش — چیقه شاردن پادشاه دیر باجیش
کندو اتباعی واشیاعی قمو — آنگسز بن اقلیم آلادیر ای عمو
خستلق اچره برا قان اوله چوق — یعنی اوردیدور صرولق حدی یوق
قیز اوله نرخی طعامنك نه که وار — قتلق اوله دیر نعایم هر دیار
ستمه هم سودا اوکشدور بی کران — اولمك آز اوله سلامتدور جهان

❀ یکرمی اوچونچی فصل کوك کورلده‌دکنده‌دور ❀

کورلسه کوك چوق اوله‌دیر اغتمام — قتل اوکش اوله قتی بی انضمام

مش قتی اوزن اوله دوك دیبی قار — شوبله كیم ایلقی قریلورنه كه وار
اول یرنك شاهی یرندن كیده دیر — بعض قومی یا آنی قتل ایده دیر
قطع اوله بوللك بولك كله غمام — ییل ایوكلور اوچزلقدور تمام
یغمور اوكش یاغه ای صاحب جمال — كنلدزین اولورسه دوراوشبو حال
كركیچه اوله اوكشدور دیر فساد — قزلق اوله روم ایلی دیر اوستاد
هم عساكر دپرشا رومده عظیم — هم وبا واردور ولایتده دلیم
خاطری یولق ملولدور آدمنك — بعض قلعه سن اكردالر شمنك
هم بوییل اوله دیمش سلطان شام — كاتوره تزچك ینه بربك قیام
بعد فترت بولنه چون برخلف — عدل داد اوله نچه ییل بی صلف
غصه اولاله ملالت هم حزن — خلق آراسنده اوكش اوله فتن
خستلق انواع بوییل صعب اوله حال — هم ویره بوییل مفاجات انفعال
آز اوله معیشت اصی اوله كم — ییمشه آفت ایرشور زیه غم

❁ یكرمی دوردنجی فصل یركولدره دوكنده دور ❁

ییر كولدرسه اشت ای نیكبخت — یاین اوله بی كمان سرمای سخت
سوغلا ایرمق بكار هم بی قیاس — درب اوكش اوله بولانه جمله ناس
یاغلق ایلایه بكار آشكار — فتنه وجنك خصومتدور دیار
بر اولو شاه اكسلادیر ازمیان — چوق اولور فتنه خرابلقدور جهان
فترت اوكشدور ولایت بی امین — غصه وتشویش قیلا خلقی حزین
چوق اوله اوغری حرامی هم بوییل — ییل یاوز ییلدور تمام بی قال قیل
كورلدكی یرده دور الا بو ایش — آنده اوله دیر بوحكمی بعد وپیش

❁ یكرمی بشنجی فصل ییر دیبرندوكنده دور ❁

زلزله اولسه بو آی اچره اكر — بر اولو كشی كیده دیر معتبر
خوش اوچزلقدور تخیللر بایغی — هم بصر اقلیمه یادبك آیغی

ییل

بییل بلوتلو اوله یغمورلو دخی ... روم ایلی قزلق اوله دیر ای سخی
ربیع اوله حدسز قریلادیر غنم ... چوق اوله اولمك رجال اندر عدم
پادشاهلرده عجایب جنك اوله ... چوق اوله عدوان اوکش دلتنك اوله
هم اوله بو ییل مفاجاة رنج وغم ... سیما چوقدور بولر اندر عجم
کرکیچه دپرنه بیرای مردکار ... قیرلا انواع بهایم اشکار
بابل اقلیمی خراسان ایلی هم ... ایل خراب اوله بوزلانه دیم
اول ایکی یرده قریلور مردمان ... فتنه چوق اوله دلیم دوکله قان
روز تابستان اوله حر شدید ... طلغالق اوله وبادور هم مدید
خلق آراسنده اوکش اوله سواش ... فترت اوکشدور فتنه دور طاغ طاش
بر اولو سلطان بو ییل قتل اوله دیر ... ناله وافغان ولایت دوله دیر
دپر نوریکن اکر یغسه طلو ... فتنه دور ملکی عجم ناس قیغلو
قتل موت اوکش اوله دیر بر زمان ... قان اوکش دوکله چوقدور افتنان
مغربنك شاهی فردور کونکلی حال ... بابل اقلیمینه دور دولتلو سال
ایل اوله بونلر دخی ارتوره مال ... جمله دوشمانی قیلالر کنك ولال
هم اوچزلق اوله دیر سر حد شام ... هر نعایمدن اوچزلق بی انصرام
دپر نوریکن اوله کر بو نشان ... پادشاه بوله ظفر بر دوشمنان
رنج اوکش اوله قتی صعب اوله حال ... اوچز اوله دیر فواکه ماه سال
چوق اوله یغمور بو ییل آقه میاه ... بول اوله دیر اوت بیچین ارته کیاه
تاسع عشرین اوله کر بو نشان ... کی وبا غیرا مطر دیر آسمان
اوت بیچین ایو ای مردی خوش ... درلو امراضنك وجودی قیله جوش

❀ باب ثامن ایار احکامن بلدرور ❀ مای

چون شروع ایتدوم ایاری بشلدم ... سکری مشکی کلابه آشلدوم
اولکه هر شیونك بیلور بنیادنی ... بو آیونك مایس قومشدور آدنی

معنی بحرینه کیرو عزم ایده‌لوم … اوّل آخر حکمنی نظم ایده‌لوم
صونك یاز آییدور ایاسیفی الشباب … هم اوتوز بر کون اولور ای ماه‌تاب
چوغالور بو آیده صفرا بیل یقین … طورلو نسنه‌لر یمه‌زینهار سقین
زیره طورلولر بو آی ای باحیا … کی صفرادیر حقیقت بو الغیا
کی قتی طوق اولمغیل کورنه درم … کیم ایراق اوله وجودنکدن ورم
آز ییوب کازندرور صحت بولن … چوق ییوب یتاندرور نقریس اولن
منفعتلودور بو آی یاش قوز یمك … دوتنا خوشدور هله بندن دیمك
بی نزاع حمام ایودور هم بو ای … هم یمك اتلر خطر ای جان فزای
خاصه صغرایتی هم بریان دخی … بوایکی اتدن سقنغل ای سخی
آلتسی کونی یاوزدور هم ذلیل … دنیادن کتدی بوکون ایوب بیل
هم سکزنجی کون شریر یوم … هیچ بلونمزانده خیر الا که نوم
اون برنجی کون که خیر الحیندی … اول تکور کیم آدی قسطنطین ایدی
یولدوزه طاپوچیلردن قوپدی دیر … آلدی استنبولی کندو یپدی دیر
اون ایکنجی کون یولق معتبر … نه سعادتلو کون اولور باظفر
چهل ایدب سن بوکونی خوش سوره کور … کیم بو آی ایله کیداسن بی‌سبور
اون اوچنجی کون بنونك پروین دوغر … یعنی اولکردور آدی ای بختور
هم کیرو اکلیل دلینور اول کیچه … کی علمدور بو نجوم علمی خوجه
بس بونك اون دوردی کون ای عقل بول … کیچه اون ساعت قالور اندر شمول
یعنی اون دورد سعت اولور فی النهار … کوزنك آچ جان غفلتدن اویار
کر بوکون استر یسنك ای محترم … کونشنك جوزا دورر منزلی هم
اون توقزنجی کون ای صاحب معاش … بر صدا کوکرتلو حمام اوله فاش
چونکه آغوستوس اوله بللو بیان … بیلده بر دمقان اولور اول صوعیان
حادی والعشرون بونك ای فکور … شهر قسطنطینی یاپن تکور

دنیادن

دنیادن کتدی آدی قالدی اسوز ... قالدی استنبولده مشهور اوشبو سوز

سادس عشرین اوله کرنی دقیق ... نجم دبران دیر دوغر بیل حقیق

هم کیروا اول کون دلینور نجم قلب ... علمه مشغول اول درش عمرنکی هب

❁ اولکی فصل کون دوتلدوغن بلدرور ❁

کون دوتولورسه بو آی اچره اکر ... دنکله حکمن نته دور ای معتبر

اهل حرفت آرتورا هر صنعتین ... دوته‌لر آبرقس عجب آت آلتن

اولمیه بو یلده هم درلو یمش ... هم یمش آغاج علتلو دیمش

هم اوله ایللر خراب اندر عقوق ... فترت اوکشدور بو ییل دیر بافسوس

کر دوتلدوقده قزیل اورتسه یوزین ... دنکله ایمدی جعفری صادق سوزین

چوق اوله قتل وجدال اضطراب ... ییقله اقلیم بلاد اوله خراب

درب اوکش اوله بو ییل درجای شرق ... ای نچه اقوام اوله دیر سوده غرق

دانیال ایدور خطردور بیم باك ... هم بر اولو پادشاه اوله هلاك

فتنه چوق اوله دخی بین الملوك ... بربك الدن دورا قلب حلوك

اون بشندن صنکره دوتلسه تمام ... قزلق اوله دیر وبا ارض شام

هم اکردالر بر نچه قلعه‌سن ... تنکری خشمیدور نه دییم قیله‌سین

❁ ایکنجی فصل ای دوتلدوغن بلدرور ❁

آی دوتولورسه بو آی اوله قران ... بابل ایلنده قحطلق دور زمان

هم عجم ملکی قحطلقدور قتی ... کی خراب لقدور وبادور آفتی

هم یغیسردور بو ییل یغمور چوق ... قاز بالق اوریا دیر حدی یوق

هم بو ییل اونکا قمودورلو یمش ... چوق زیان ایده اناس آلتون کمش

ایل امین سزلك اوله خوف انتقال ... غصه چوق اوله ملال اندر ملال

رنج صفراوی اوکش بی سرسری ... هم یراقان اوله رنجونك اکثری

مغرب اطرافی قتیدور خستلق ... قان اوکش دوکله حب اوشبو طریق

هم اولد اوله قتی مغرب زمین   بو بله‌دور حکم عجم ملکی همین
مشرق اطرافنده مشکلدور سفر   زیت اوکش اوله یبردا خطر
خستلق وار یوکلو عورتلره بیل   هم دوشوررلر ولد بونلر بو ییل
کر دوتلدوقده دوته‌رنك سواد   چوق اوله موت نسادیر هم‌حداد
قیرله حیوان بهایم بی عذوب   فاسد اوله هم بو بیل بعض الحبوب

اوچونجی فصل کون اغللندوغنده‌دور

کون اغللنسه ایشت حکمن عیان   شر فتنه چوق اوله دیر بی‌گمان
نیچه بدعت قوپه ظاهردر فساد   کی‌خرابلق اوله‌دیر ای خوش نهاد
قاطع سارق قیلا افعال بد   کی قتی زحمت ویره بی حدوعد
بیل بلوتلودور دخی یغمور اوکش   الّا ییل صونکنده احوال اوله خوش
پادشاهلر ایریته عدل ایده چوق   هم محبت کوستره‌لر حدی یوق
ساونه هر دم رعیت شاذ اوله   عدل اوله چون قیغودن آزاد اوله
بیل مبارکدور ایگنلر بی سهوم   الّا اوله‌دیر بیوق سلطان روم

دوردنجی فصل ای اغللندوغنده‌دور

آی اغللنسه اوکوشدور فتنه‌دیر   قان اوکش دوکلیسردور جمله یر
بیل ایوکلمز ایگنلر کمدورور   ایل بولاشور شهر بی محکم دورور
آرپه‌بغدای چوق اولیسر درکتاب   هم قرو اوزم اونکادیر بی‌حساب
چوق اوله حرب‌وجدال اندر شرار   ایل امین اولمز زمان‌نیشه یرار
هم اولیسردور ملال اندر قلوب   غصه وقیغو تفکر فی‌لغوب
الّا فترت‌دن قحطلقدور قتی   کوره دیر بو بیل خلایق زحمتی
خستلق اوکش اوله چوق اوله رنج   بیمك ساغلق بیلن اکمیه کنج

بشنجی فصل ینکی آی حکمنده‌دور

چلقیون کورنسه کر بو ینکی آی   دنکله حکمین نیچه‌دور ای‌حسنه بای

رنج

رنج اوکش کوره شریف هم خسیس
هم اولد اوله ابا مردی نفیس
برطرف یوقارورق دوغسه هلال
جمله نعمتلر رخیص بی اعتدال
ییل بر اکتلو خیرلو کله هم
خلقونك احوالی یاوزدور دم بدم
کر اوتوزکونده کورینه ینکی آی
ییل صونکی یولق خطر ای دلر بای
زلزله یاریخ اکر چیقه دیر
یاقتی سیللر نجه ایل ییقه دیر
تاسع عشرین کورینه کر بوماه
کندو ایلندن چقه بر پادشاه
ایرق ایله عزم ایده لشکر بلا
لشکرندن بکلری خاین بولا
شاهنی قویب قچه لر بی کمان
بو سببدن چوق اوله شاهه زیان
کندو اقلیمنه کله عاقبت
انتقامینی چوق آلا عاقبت
کمسیه ظلم ایتمیه شاه بی غرض
اوشبو ییل یولق قتیدور هم مرض
هرمریض کیم وارسغلمیه بو ییل
کرسغالورسه عجبدور بللو بیل

❀ آلتنجی فصل قویرقلو یولدوز حکمنده دور ❀

ای دلی بلبل یوزی کل خلقی خوش
سچلو یولدوز دوغسه حکمن دنکله اوش
روم ایلی طلغا اوله دیر بی‌کمان
فتنه غالبدور بو ییل هم ایل قران
ایکن ایودور بو ییل اوجدن اوجه
الّا روم اقلیمی قزلق ای خوجا
هم وبا چوقدور کورورلر زحمتی
بابل ایلنده قحطلقدور قتی
هم یمن طایف اوچزلقدور جهان
ایل امینلك دور الم قیلمز عوان
ارض قسطنطین اچی دولا حروب
هم خراب اوله مداین فی حروب
کندو ایلندن چقه سلطان روم
چوق سواش ایده عجب ورم قدوم

❀ یدنجی فصل یولدوز دوشدوکنده دور ❀

کر خفوق اولسه بو ای ازآسمان
مغرب ایلنده فراوان اوله قان
بربر ایلنده کونکلار دوته ژنك
بو ایکی اقلیم دولودور حرب جنك
هم ولایتده قریلا چوق کشی
خودهلا کتدور جهاننك صونك اشی

چوقلن بولدوز بیوك اولسه دخی | براولو كشی یوغ اوله ای سخی
ایل خراب اوله ولایت ییقله | شویله کم دوشه خرابی هر ایله

❀ سکزنجی فصل انکم سغمال حکمنده‌دور ❀ صلواة کوپرک

سوی مشرق اوله کرقوس قزح | جمله ایکنلر ایودور بی ترح
اوت پچین اوکاد اوله نه بخت آنکا | ایلقی بولق قیرلادیرون سنکا
پادشاهلرده عداوت اوله چوق | فتنه هم بغض وحلاوت حدی یوق
کندو قومیدور اوت عاصی اولان | کی یقین دور عداوتلق قیلان
وار اولم قوبن صغرهم آتلده‌دیر | خستلق چوقدور بو ییل عورتده‌دیر
سیما بابل خراسان ایلی هم | بو ایکی اقلیمده چوقدور بو الم
هم یاز آیلاری نبات آزبته‌دیر | کر بته محکم دکل تز بیته دیز
بو علامت سوی مغرب ای حکیم | کر اوله فتنه بلادور خوف وبیم
خوش یغا یغمور مفیددور ایکنه | ظلم ایده بکلر رعیت مسکنه
بو ولایت شاهی کی ظلم ایده‌دیر | عدلی ترك ایده ایلی انجیده‌دیر
هم بر بچه‌لر دیمش برخوش خبر | پادشاه اعداسینه بوله ظفر
قهر اوله دوشمان سوینه‌دیر امیر | چوق اوله نعمت ایمینلك اوله‌بر
بر عجب قولیله هم ای باحیا | دانیال سویلر حکیم الانبیا
قزلق اوله‌دیر قتی ای نامدار | چوق اوله بولق خواریج آشکار
دهرشه بو ییل عظیم رومده چری | کی هزیمت‌دور ولیکن لشکری

❀ توقزنجی فصل سکشك حکمنده‌دور ❀

مشرق اطرافنده کورسنك سکشکی | چوق یغا یغمور اوکشدور خستکی
ستمه‌لر چوقدور بو ییلدیر دانیال | هم قوپا دورلو مرض صعب اوله حال
رنج صفر اوی اوکشدور رنج دم | غله چوق اوله بو ییل دیر درامم
اوت پچین اوکاد اوله‌دیر خبیر | ایکن اونکا دیه‌لر زرع کثیر

بو

بو ولایت شاهنه فتح اوله راه　　خورایده هر دوشمانی هم پادشا

قهر اوله دوشمان ایلی اوله خراب　　واقع اوله‌دیر بو ییل هم اضطراب

سوی مغرب اوله کر کورنه یمش　　ایگن اوکاد اوله دیر هم یمش

نعمت اوچراوله بو ییل هر مقام　　چوق اوله یغمور اوکش اوله غمام

❀ اونچی فصل کون قزاردوغنده‌دور ❀

سوی مشرق اوله کر بو نشان　　اوت پچین ایگن اونکا دیر بی‌کمان

یغمور اوکش اوله آرته دیر صولار　　خاصه مشرقدن ینکا اوله بولار

ییل صونکنده قوپه ای بدر الامم　　یول اروجی هم یاوز فتان آدم

چوق زیان ایده بولار ایللرده هم　　ایل خراب اوله خلایق بیه غم

سوی مغرب اوله کر اوشبو نشان　　مصرله مغرب ایلنده‌دور دینن

❀ اون برنچی فصل کوکده‌کی عجب حکمنده‌دور ❀

برعجب کورنه کر اندر سما　　کی قتی قزلق اوله رومدن شما

قیغلو اوله قمو اولو کیچی　　دالغا وفترت دوله دنیا اچی

پادشاهلر اوشبو ییل ای مردی پاك　　کندو خاص قوللارینی ایده هلاك

ایگن ایودور یتنچه مدتی　　الّا روم اقلیمی قزلق‌دور قتی

هم نواحی شرق ایلی ای مؤمن　　قیت اوله یولق تخیل‌دیر هم صمن

هم دیار مصر ایلی بکر ایلی هم　　چوق اولم اوله وبادور نه دیم

جور اوکش اوله جزایرنه که وار　　مکه اقلیم عوان‌لق دور دیار

حق یاری قیلا مصر سلطانینه　　غالب اوله‌دیر بو ییل دوشمانینه

ییل صونکنده اوله دیر دوشمان شام　　غیب حق‌بیلورنه بیلور خاص وعام

زیتون اوکش اوله بو ییل پنبوق اونکا　　باغ ایودور هم اوزم‌دیرون سنکا

❀ اون ایکنچی فصل کوکده بر شخص کورنه‌وکنده‌در ❀

کر جناور کبی کوکده کوره مرد　　خستلق چوقدور قتیدور رنج ودرد

زلزله اوله قران اوله عظیم   دوکلا یوللر آقان فتنه دائیم
سارق وقاطع کسه یوللری هب   تاجره خسران اوکشدور هم تعب
چوق اوله بو بییل خواریج شاه‌دیر   کتمیه کمسه رفیق سز راه دیر
پادشاه دوشمانلری قوت دوتا   کی قتی قرغون اوله‌دیر ای آتا
اولمك اولدورمك قرمق فی ملوك   اوشبو بییل هرکیمز کوزتمز ایکلوك

❀ اون اوچونچی فصـــل کوك کورولده کنده دور ❀

عشر اوّلدن اولورسه رعد اکر   چوق اوله بو بییل صولر دیر هم مطر
ارته هر امراض قتی قلب حزین   هم وبا واردور ای دری ثمین
هم براقان ویره زحمت جانه‌دیر   دار اوله بییل بی کمان انسانه‌دیر
خاصه بونلر چوق اوله ملکی عجم   بابل اقلیمی اوکشدور رنج وغم
چوق اوله ینکلش خبردیر هم مطر   آز اوله بو بییل مواضع هم ثمر
اختلاف ایده عرب بی اشتباه   روم ایلنده اوله بر پادشاه
قیرله بو بییل دوار اندر جهان   کی مجرب‌دور نه‌حاجت امتحان
جمله نعمتلر اوجزدور شهر وایل   هم ایکنلر اونکا بول اوله تخیل
بییل قتی تشویشلو بییلدورکی سقین   دانیالنکدور خبر حقدور یقین
اولوربسه تا یکرمی بو علم   قیرله بو بییلده آت هم رنج غم
شامه یادبك کیره ای خوش نهاد   چوق اوله بغداد ایلنده هم فساد
کر یکرمیدن یکرمی بیشدن   کورلسه کوك ای معانی ایشدن
چوق چقه یردن جناور بی امان   اوشه ایکننی بیه‌دیر بی کمان
هم اوکش اوله چکرکه بییل حقیق   کنجه چق اوغلانده چوقدور خستلق
آی صونکنده کورلسه کر آسمان   بییل اوچزلقدور خلایق شادمان
جمله ایکن چوق اوله هم اوت پچین   اوشبو آی اچره وبادور روم چین
چوق اوله آرپه بو بییل هم علیق   کلدچی بییلدا قتیدور خستلق

هم

هم اوکش اوله دیمش موت الشیوخ
چین صباح کورلر اولورسه بللوبیل
هم قران اوله قیونده بی امان
کرکیچه اوله رعود ای خوش لقا

ییل یاوز ییلدور طپنك بولسون رشو
چوق اوله یغمور اوکشدور هم تخیل
ایل ایمین اوله ولایت شادمان
هم قران اوله قیونه مطلقا

اون دوردنجی فصل یلدرم حکمنده دور

اشبو آی ایچنده اینارسه برق
جنك فترتدور خلایق پر جدال
خلق آراسنده یاوزلق هم فساد
اشکره اوله حرامی کوندوزین
خستلق انواع اوله بو ییلده هم

اولمك اولدورمك اوکش خلق قانه غرق
چوق یرامز ایش قوپه ای خوش خصال
نیچه بازرکان اوله دیر نا مراد
بایلا اوغری لغین کورسون یوزین
چوق اوله حمّی دخی اوجاع دم

اون بشنجی فصل کوکدن دوشن اود حکمنده دور

اوددوشه کر یره کوکدن کوندزین
ایل امین اولمز اوکش واردور حذر
ییل صونکی قزلق اوله اندر تلف
دوغلغی وحشی جناور آچ طوق
ثعلب وذئب خنزیر هم اسد
هم مرض آرتور سقم دیر هم الم
اوت ایکن آز اوله دور ایل شار
هم براولو آدی واربك با ادب

چوق اوله اوغری بلورداکندوزین
بول اری بو ییل قتی کورور خطر
جمله ییئور نسنه قتدور هم علف
آدمه حیوانه خسران ایده چوق
قیلالر بو ییل بولار خلقه رمد
غصلو ییلدور تفکر حزن غم
چوق اوله قورقو خطرلودور دیار
فوت اوله بو ییل حقیقتدر عرب

اون آلتنجی فصل قاتی یغمور یاغدوغنده دور

کر قتی یغمور اوله بو آی اشت
پادشاهلر ایریته قیلا کوچی
لشکر اهلندن ایا مردی کبیر

ظالم اوله دیر سلاطین ای یکیت
کندو قوللارین قرالارصونك اوچی
چوق مقربلار هلاك ایده امیر

شرق اطرافی حروب هم هزوم   هم عساکر دپرشا فی ارض روم
روم ایلنده بر اولوبك اوله دیر   آقن اونکاو اوکش شی اوله دیر
زنکبار اقلیمی قیتلق بی کران   دارلق اوله دیر قتی هندستان
آفت ایره ایگنه هم آزبته   هم اسا یللر قتیدور بو شتا
قیرله بو ییل کچی قیرله آت   هم ولایتلر وبادور واقعات
اوغل اوروق چقرمق قزمدام   چوق اوله لیکن بیه‌لر چوق حرام
یابله اوغری حرامیلر دلیم   الّا تزکاچه بو فترت ای علیم

❀ یکرمی اوچونچی فصـــل کوك کورولده کندور ❀

کر بو آیده کورلسه کوك ای امیر   ای کونش بوزلو پشا بکارده بیر
چوق اوله مرکی مفاجات حیش   حرب اوکش اوله تحرك ایده جیش
قتل اوکش اوله چوق دوکله قان   یغمور اوکش یاغه دیر از آسمان
خلق اچنده غصه وقیغو حزن   هم سکل‌لك چوق ایده خلقی وهن
کمسه اویقومی کوره دتلو سبات   هم اوله وجه معیشت بی ثبات
آز اوله کسب قرنج بی اعتبار   آفت ایرشه یمیشه نه کی وار
چوق اوله بو ییل اویوز هم چبان   ایگن اوکاد اولمیه دیر بو نشان
کیچیك چوق اوله هم صعب اوله حال   اولمیه بو ییل یمش دیر دانیال
هم بو ییل یولق اوکش اوله اولد   فی نواحی البادیة هم فی البلد
ارض بابل هم وبا ارض العراق   اول وبا اچره حروبدور اتفاق
جمله بغداد ایلی هم ای دلربا   خستلق یولق قتیدور هم وبا
کرکیچه اوله علامت ای همام   کی قتی قزلق اوله دیر ارض شام
بابل ایلنده قتیدور حرب وجنك   ارض قسطنطین سواشدور دوته زنك

❀ یکرمی دوردنجی فصـــل ییر کولدوره دوکنده دور ❀

ییر کولدورسه اشت ای شخص پاك   بر اولو شاه اولیسر تیزده هلاك

جنك

جنك اوكش اوله بو ييل آرته سواش | چوق اوله حرب جدال چوق كيده باش
دنیا فترت دور قتی قیل احتراز | طلغلق اوله امین سز قش یاز
فتنه‌لر چوق اوله ایل اوله خراب | غصه‌دن کورمه‌یسر دور کمسه خاب
اوت پچین آز اوله حدسز اوله غم | چوق اوله ینکاش خبرلار میوه هم
کی [illegible]بلق‌دور جهان ای معتبر | جعفری صادق سوزیدور قیل حذر

❀ یکرمی بشنچی فصل ییر دیبرندو کنده‌دور ❀

زلزله اولورسه بو آیده اکر | فترت اوکشدور اوکشدور هم خطر
فتنه غالب دور فتندور هر دیار | چوق اوله بو ییل فواکه بی‌شمار
پادشاهلرده اوکشدور اختلاف | چون بو اقلیمده دکلدور قیل معاف
مغرب ایلنده فتندور هم حروب | بابل اقلیمنده وار هم بو کروب
هم عجم ملکی مفاجاتلو اولم | هند اقلیمنه هم بودور حکم
یغموری حددن کچه‌دیر ای امیر | جنك وفتنه‌دور قتی یونان زمین
قتل اوکش اوله یقالر اوله چاك | بو ولایت شاهی هم اوله هلاك
بابل اقلیمی خراب اندر خراب | قارا کورینه بولارا آفتاب
چوق ایسا باین مخالف بادها | عورته بو ییل وبادور بی رها
کرکیچه دیرنه آفت بی کران | قوینه هم صغرا اوله قران
بابل اقلیمی خراسان ایلی هم | طلغلق اوله بولنمیه حکم
خوف اوکش اوله خلایق اوله شق | بر اولو شهری خراب ایلیه حق
پادشاهلرده بو ییل اوله تباب | هم مقرب‌لر قرالر بی حساب
هم بر اولو پادشاه فوت اوله‌دیر | کمسه اولدورمز اوزین موت اوله‌دیر
ای نچه حبلی اراغوت بی عدد | وقتی کلمدین بر اغردیر ولد
دیرنوریکن اکر اولسه تکرك | بر اولو شاهه ایرشور تزده مرك
فتنه چوق اوله سواشدور هم جهان | حرب آشوب وفراوان اوله قان

اوله دفعده اول قوس قزح | اونکا هر دورلو یمش آرته فرح
اوت پچین ایکن ایودور اوشبو ییل | هر نعایمدن اوچزدور باللو بیل
پادشاه قوتلنه چوق اوله مال | چوق آچه اقلیم ولایت بی ملال
اول ولایت شاهی شاذدور دونی کون | جمله دوشمانلارنی قیله زبون
خستلق چوقدور مرضدن وار خطر | چوق یاغه بو ییل منافعلو مطر
هم جیشوك بونده دور بر خوش سوزی | قیلمش استنباط کتابدن کندوزی
بو ایار ایچنده کی کورینن آی | کیم آنی کوروره‌و یخسول وبای
اوتوزنچی کون کورنسه آشکار | بس عجم ملکی جنکلدور بی شمار
جمع اوله لشکر قیلینه انضمام | حرب اوکش اوله خطر بی اهتمام
کر اوتوز برنچی کون اوله هلال | خوف وخشیتدور خطر هم دبر ملال
چوق اوله بو ییل مطر بر اجتماع | جور حیف اکثر بلونمز اختراع
قورقو چوق اوله خلایق غصه‌لو | لرزه اولدوغی ییرادور ای اولو
الاشول شرطیله کیم دپرانه ییر | جمله بو احکامی اوستاد آنده دیر
اولمیه کر بو نشان ای وردتر | بیل آی فصلنده ذکر اولن یتر
کر محرم آیی اوله ای همام | جمله ایکنلر ایودور انتظام
یمش آغاچلاری آفتلو دورور | یغمور اوکشدور بو ییل قوتلودورور
فتح باب اوله ولایت شاهینه | ایله دوتکیم یوز دوته الله‌نه
کندو شاذ اوله عدولر قیغلو | هم بر اولو شهر آله یولق اولو
پادشاه لیغی مقرر اوله دیر | هب عدولری مقهر قاله دیر

ایبون

❀ باب تاسع خزیران احکامن بلدرور ❀

دنکله سریانی دلنجه پرحیا | کیم خزیران دیندی توقزنجی آیا
اولکه علمله خیار ایتمش حبوس | اول دیمشدور بو آیه ای ونیوس
بس اوتوز کوندور تمامت اوشبو ماه | یاینك ایلك آییدور ای صاحب سپاه

رطب

رطب ویابس دور طبیعتده بو آی
پادشاملق عزل اولب محو اولدی قان
ستمه ودرلتمه صفراوی مرض
آز اولور هضم اشتها اولور ضعیف
اس صیرولق قتیدور هم اوکش
هر جنوار اوشبو آی اوله سموز
چون بو آی قان اکسیلر اولمز تمام
اکشیلر هم قوش ایتی هم سودی سن
یاش قبق ییمك منافع هم خیار
ییه‌لر آز ایده‌لر الّا جماع
طنکاچق بیر آز سوق سو ایچه‌لار
بس اونونچی کون نحس دور بی عدد
هقعه دوغر بو آینك توقزنچی کون
اون اوچونچی کون سعادت کونی دور
کر صواب اوله بوکونده یاکزاف
اون بشنچی کون آز اولور جمله صو
چون سو آز قالمق دلر دونن کونن
هم بوکون اچره کیرو ای شهریار
یعنی ساعت اون بش اولور کوندزین
کونش صورار یسنك کور قندادور
امتلاء الاکبر اولور ای اولو
بوکونه عزت قیلور یولق عجم
کی عزیز کوندور هم اول کون فی عرب

چوق اولور صفرا بیلور یخسول...
تحته صفرا بندی حکم ایتدی روان
چوق اولور بو فصل اچنده بی غرض
آز اولور قوة بو آیده ای ظریف
آز اچه عاقل شراب ای مردی خوش
کایکی بو آیده ییسنك باتمور
آنکا کوره قیل علاج ای مردی تام
بیر یسنك یولق مفید صحّ البدن
هم کوك اوتنك صوغندن بی شمار
طب دور تنتك مرضدور بی نزاع
آننك ایله بولدی صحت نیچه‌لار
هم بدنچی کون دخی شریر وبد
نجم شوله دولینور اندر بطون
هر نه دوترسنك ارادت کونی دور
آی تمام اولنچه اولدور بی خلاف
بیره سنکماکه دوتور بوزین قمو
بیل تحرك ایتمکه دوتار یونین
کیچه قصر اولور اوزر غایت نهار
کیچه توقز قالور ای مردی کوزین
برج سرطان قندسه اول آنداوور
بونی اصلنجه بیلان نه بختلو
انقلاب صیفی دور اندر رقم
شخص علم القریله مثل الجلب

هم

[illegible] یکرمسنده ای صاحب فنون — بو دور الیاس النبی دوغدغی کون
بس یکرمی ایکنجی کون هقعه دوغر — هم نعایم دولینور ای باظفر
خامس عشرین بولانور نیل دیر — مولدی یحیانک اول کون بیل دیر
اسی یل ایسه حرارت دو[illegible]ر — ایللی برکون جمله یر حر اوله دیر
اوشبو کونلرده اسر صام ای همام — هم طشر جیکوف حقیقتدور کلام
بس یکرمی آلتنجی کون مطلقا — دنیای داود قودی کیتدی حقه
تاسع عشرینده مصرنك اهلی هب — طنکلا بیره باقمغی ایلر دورب
چی اولورسه یرده کرچوق ای پشه — شادلق ایلر بولر باشدن باشه
سونشورلرکیم بو ییل نیل ارته دیر — هب اکاجك یرلری سو اورته دیر
هم سلیمان اوشبو کون ایتدی وفات — کیمسه اولمکدن بولورمی کر نجات
نه نبی قیلدی قرارنه اولیا — کوردی ظلمت ترك ایدوب بولدی ضیا

❀ اوّلکی فصل کون دوتلدوغن بلدرور ❀

کر بو آیده دوتله کون در جهان — فترت اوله طاغ یازی انس جان
بر اولو شاهه ایرشه دیر زوال — بی زوال اولدور آنکا یوق انتقال
کون دوکالی دوتله کر اوشبو ماه — کندو اقلیمن قویابر پادشاه
بردخی یرده واروب دوته مقام — اندا سلطان اوله اول مرد تام
مغربنك شاهی اوله دیر عاقبت — بیرنی دوشمان آله دیر عاقبت
ارمنی اقلیمی قمو اوچدن اوچه — قزلق اوله دیر تمامت ای خوجه
چوق اوله بکلر قاله چوق مال دیر — روم ایلینك صعب اوله احوالی دیر
یوریا فترت ملالت چوق اوله — قزلق احوالی دخی آرتوق اوله

❀ ایکنجی فصل آی دوتلدوغن بلدرور ❀

آی دوتلسه کر بو آی ای دلپذیر — اغری وحمی اوکش صفرا کثیر
اسی زخمندن ایکنلر اوله کم — بادی کرم اوکش ایریشه دم بدم

پادشاهلر ایریتك مالن دخی — آلیسرلاردور النبدن ای
کندو چارسنه اولشدوره دیر — اول سببدن ایل بولشدوره دیر
ظلم اوکش اوله فراغت اوله آز — عدلی کوتاه ایده‌لار جوری دراز
خلق اراسنده اوکش ینکلش خبر — اول خبرلاردن قوپه چوق فتنه‌لر
بابل اقلیمی دخی ارض العر — سیل اوله سولر چکرکا قوپه هم
ایتمیه بللو زیان خسر قلیل — الّا چوق آدم قریلور اوشبو ییل
مغرب ایلنده قتیدور هم فتن — قتل اوکشندن ملولدور جان وتن
چوق اوله بارانی دیر هم بابلنك — چوریه هر ایکنی شهرو ایلنك
ایده اوچ ییل یاغلق روم وعرب — اورقده آرته فتن دیر هم عرب
چون کچه اوچ ییل امینلك دور جهان — اوریه بو ییل بلیق اوله روان

❀ اوچونجی فصـــل کون اغللند وغنده‌دور ❀

کون اغللنسه اشت ای مردی شیر — قزلق اوله دیر قحط دور جمله ییر
شهر قسطنطین دخی ملکی عجم — کی قتی قزلق اوله دیر نه دیم
خلق ایشی مشکل کونکل آواره‌دیر — هم بوییل اوله زیان تجاره‌دیر
چوق اوله اربه بوییل هم یاغ وبال — غله چوق اوله قتی دفع الملال
قیت اوله خرمه سوسم اوله آز — غصه اوکش اوله قیغو قیش یاز
غرق اوله بو ییل دینکزلرده کمی — هم هلاك اوله کمیده آدمی
باری فی الجمله کونکلر اوله دار — زیره هر حبی بتورمز روزکار
ییل منافعسز کلیسر ای عزیز — غم دکل چون ساغ اوله‌وز سیز وبز

❀ دوردنجی فصـــل آی اغللند وغنده‌دور ❀

آی اغللنسه بو آی ای خیر ناس — اوت ابو اوله تخیللر بی قیاس
چوق اوله یغمور بلوتلودور جهان — بال یاغ اوکش اوله خرمه روان
خستلق سنکین مرضده وار کمال — الّا ییل ایودور ای صاحب جمال

[..]رده رعیتلاره چوق ایلك ایرشه وعدلنك حدی یوق
سو طولودور نهراعین فی الحیاض هم قیولار طوپطلو بی انقراض

❀ بشنچی ینکی آی حکمنده دور ❀

چلقیون کورنسه آی قیتدور مطر آزاوله ایرمق قویی هم چشمه‌لر
بر اوچی قالدور یرق کورنسه هم کی سکل لکان اولیسر نه دییم
کسب اوکش اوله معیشت بی‌کران ایل امین اوله ولایت با امان
اصلو بیلدور بیلومز هر دیار خرمه اوکش اوله‌دیر ای نامدار
برنچه‌لار هم دیمش‌دور اوشبو بیل چوق اوله اولمك وبادور شهر وایل

❀ آلتنچی فصل قویرقلو یولدوز حکمنده دور ❀

سچلو یولدوز کر دوغه مشرقدن ینکا کی قحطلقدور بکم نیدم سنکا
ایل امینسز اوله فترتدور جهان خوف اوکش اوله قاله ورسم نهان
هم قتی کوره سکل لك مردمان چوق اوله شرم خجالت بی‌امان
قنده اوچ یرده واریسه ایل‌شار جمله احوالی یاوزدور بیل ای یار
کر اوله سنکو کبی شویله اوزن ایل آیقده قاله هم اوله زبون
ظالم اوله پادشاه قیلماز صواب کندو اقلیمن قیله کندو خراب
هجم ایده رنج بلا محنت دلیم هم‌عرب ملکی وبادورکی عظیم
هم خرابلق‌دور ولایت سال وماه بس نچه اوله چوعدل ایتمیه شاه
سوی مغرب اوله کر دنکلایه بیر یاوز آدملر قویه خردو کبیر
الچق اصلو دخی هم مردی دون غالب اولب ایلیه خلقی زبون
غارت ایده‌لر مالن شارك ایلنك آقدالار کوز یاشنی یخسولك
ایلی طلغه ایده‌لار ای مردی کار چوق اوله اوغری حرامی آشکار
هم عجم ملکی قحطلقدور زمان چوق اوله فتنه دلیم دوکله قان
هم اوکش اوله خصومت ایل وشار چیقرا رحمت دماغلردن نچار

مشرق اطرافنده آرتوق اوله بیل … نعمت ادچز اوله او…
هر ایگن اوكاد اوله ایللرده دیر … اول اوچراق سویلنه دلارده دیر

❀ یدنجی فصل یولدوز دوشدوكنده دور ❀

یولدوز اوكش دوكلورسه ای عزیز … دار اوله یمشلر اوله قیز
اسی اكسكدور قزنجسدور جهان … قیرله انعام اوكش اوله قران
هم بو ییل اچره حقیقت بی‌كمان … تاجره اسی سولدور چوق زیان
لشكر اهلندن نچه بللو كشی … قیرله قومی بیه‌لار تشویش
عون حقدن شاه بوله‌دیر عافیت … دوشمانی مقهور اوله دیر عاقبت
براولو آدلو كشی یوق اوله‌دیر … آنكیچون زاریلق چوق اوله دیر
كر دوشن یولدوز بیوك اولسه پشا … دوشدوكی یرده بكم سندن حشا
قیرله هم اوشبو ییل چوق اركشی … خاص اوكش اوله دكلدور هركشی

❀ سكزنجی فصل انكم سغال حكمنده دور ❀

كورنورسه بو آی پر قزح … مشرق اطرافنده كر قوس قزح
بر اولو سلطان ایلین ایده خراب … ایلیه زیر وزبر ای ماه تاب
كی عوان اوله قتی بیداد اوله … خلق اوله رنجور بلاده مبتلا
جمله دوشمانلارنی هم قهر ایده … نیچه شهری كوی كوی شهر ایده
نیچه تاجر هم غنی یخسول اوله … نیچه مولالر بو ییلده قول اوله
هر ایگن چوق اوله‌دیر هم اوت بچین … الّا قیرله دوار ای مرد دین
هم برنچه‌لار دیمش ای مردی پاك … دیرلا بكلر شاهی قیله هلاك
اوشبو ییل اچره كیده بر بیك كبیر … الّا اوچزلق اوله خیر كثیر
ای نچه قلعه اوله شامده هلاك … هم دیاری بكر ایلی كی خشمناك
چوق اوله بو ییل مرض وار طب اوقی … شهر قسطنطین اچنده‌دور چوقی
سنكا نه محتاج طب استمك … بن خوذ بیلورم بویسه كر دیمك

[illegible] طرافنده اولورسه بونشان — اوغرشه لشکر اوکش دوکله قان
قتل اوکش اوله قرانك حدی یوق — چوق اوله حرب وجدال اندر دوموق
شرق ایلی یولق قحطلقدر زمین — مغرب اقلیمنده کورالر زحمتین
نیچه شهر اوله ویران بی حساب — بیقله کویلار شهر اوله خراب
مصره سلطان کیمسه دیر دانیال — پادشاهی روم ایله ایده جدال
چوق ایده هم اختلافی شاملوعرب — ایل امین اولمیه هرکیز بیل خراب
هم اوله سلطان روم چوق اوله یاس — چون اوله محمود ملول اوله ایاس

❁ توقزنچی فصــــل سکشك حکمنده دور ❁

کر بو آیده ای عزیز برق اوله دیر — مغرب اطرافی دکل شرق اوله دیر
مشرق اطرافنده چوق اوله اولد — حرب اوکش اوله ملالت فی البلد
نیچه موضعده مفاجات اوله ایل — اوت ایو ایگن ایو هم بللو بیل
غصه شرق اطرافینك شاهنه یوق — ینکی ایل آچا ولایت آله چوق
سوی مغرب اوله کر اوشبو علم — طاپونکا یولقمسون هر کیز الم
بر کشی شاهنه عاصی اوله دیر — چوق فساد ایده ولایت دوله دیر
ایل ایکی بولك اوله دیر بر زمان — حرب اوکش اوله دلیم دوکله قان
قیرلور یولق چری بولمز مدد — هم هلاك اولور خلایق بی عدد
شاه ایلی اوستون اوله یوق انتقال — انتقام آله عدودن زی مجال
ایل امین اوله ولایت شاذمان — بر زمان شویله کیده دیر بی کمان
شرق ایلی سکللك دور قتی — قیرله حیوان کورالار زحمتی
سبزوات اوکش اوله دیر بول چوق — هر نباتات اونکا حدی عدی یوق
چی اوکش اوله بوبیل دیر آشکار — پمبوق اوکاد اوله هم اونکا خیار

❁ اونونچی فصــــل کوك قزاردوغنده دور ❁

حکمنی دنکلا قزرسه آسمان — اول طرفی فترتدورور طلغا جهان

مشرق اطرافنده ای خیر الاناس جنك اوكش اوله خصومت
فتنه چوق اوله جدالنك حدی یوق شر اوكش اوله ملالنك عدی یوق
اول طرف هم كی قحطلقدور قتی ایل قران اوله كوره‌لر شدتی
فترت اوكش اوله بیل ضرب اوله قش قار اوكش اوله دوكازی مشكل اش
سیما مشرقده مشكل قش اوله تاتفحص قاله نه تفتیش اوله
سوی مغرب اوله بو حمرا اكر مغرب ایلنده اوله بو نسنه‌لر

❀ اون برنجی فصل كوكده كی عجب حكمنده‌دور ❀

كر هواده بر عجب كوروسه ناس دورت آیقلولار قریلور بی قیاس
قزلق اوله هم قحطلق اوله بیل چوق اوله طلغا ولایت بللو بیل
قتلق اوله كیمسه شاد اولمیه‌دیر ظالم آرته عدل وداد اولمیه دیر
آلیجی صاتیجیه صعب اوله حال تاجره اوله خسارت هم ملال
ایل امین اولمز معیشت اوله‌كم خاصه بیلنك اوّلی ای محترم
مشرق اطرافنده لشكر جمع اوله كوتوره محشر یرندن قمع اوله
ارمنی هم غرب ایلی ای بوالعلا چوق الم اوله قتیدور هم غلا
قتلق اوله دیر تخیل یولق فساد چوق اوله لیكن غزا آرتر جهاد
شام ایلی جمع اوله لشكر بی شمار هم كیمه‌لر غرق اوله اندر بحار
قزلق اوله هم اوله امراض دم قوجه‌لر قیرله بو ییل زیبی غم
آز اوله دتلو بو ییلده‌كی قتی خستلق اوله اولومدور آفتی
چوق اوله اولمك بو ییل ای نسل‌حور اس ضرب اوله قتی اوله حرور

❀ اون ایكنجی فصل كوكده بر شخص كورندوكنده‌در ❀

اوشبو آی اچره هواده كر نشان بر جانوار كبی كورنسه عیان
ایكی سلطان جنك ایدوب اوغرشه‌دیر بر بریله آت قان دوغراشه دیر
چوق اوله جنك خصومت ارتجال بر اولو سلطان دوشه‌دیر در جدال

[illegible] اوله اوکشدور انتقال — هم کوره بخسول بای عام انفعال
عجم ایده خسران پریشان اوله هم — رنج ومحنت چوق اوله چوق اوله غم
بسط اوله ینکلش کلام هم ای اولو — غصه اوکشدور خلایق قیغلو

❀ اون اوچونچی فصل کوك کورلده دوکنده دور ❀

کر بو آیده کوراسه کوك ای امیر — اوّلی کوندن یکرمیه دکین
جور اوکش اوله وطاعون اوله دیر — فتنه چوق اوله وطلغه دوله دیر
بکلر اولومی اوکشدور بیل یقین — خاین کذاب اوکشدورکی سقین
هم اولوبکارده بیل ای نامدار — ظاهر اوله دیر خیانت آشکار
چوق اوله فترت امینلك کیده دیر — مطر بوز بو بیل چوق اسی ایده دیر
ایل اوچزلقدور قتی ای سرفراز — هم یمن اقلیمی هم ارض الحجاز
غرق اوله هردم دینکزلرده کمی — تنکری حکمندن نه بلسون آدمی
کر قتی کورلاسه کوکلر عن سنه — شویله کم خلایق قورقه اوشنه
خلق آراسنده عداوت اوله دیر — بغض وحقدو خشم وکینه دوله دیر
آنچه یاوزلق اوله کیم بو جهان — دوندوره یوزین صو کبی آقه قان
حرب وجنك آرته وحدن کاچه دیر — یوردنی قویب نچه لر قاچه دیر
کی پراکنده اوله دیر مملکت — قاره راکونکل کیده دیر مرحمت
شره مشغول اوله آدم سال وماه — خشم ایده بللو بولاره پادشاه
فترن نفرت وجع رنج وفات — توبه دن یکرك دخی وارمی نجات
بیل یرامزدور حذر قیل ورمه لاف — دانیال سویله لر دکلدور سوز کذاف
عشر آخرده اوله کر بونشان — یاغلق ایلیه بکار بر زمان
کورلیوب کر دولو یغدورسه سما — خلقنك احوالی ایو ای رهنما
کی سعادتلو بیل اوله بیلومز — کینکلك اوچزلق اوله دیر ایلموز
جعفری صادق دیمش بر سوز دخی — بر بقرسنك کوره سین هم یوزدخی

بیله

بیله ذکر اتمش بونی شیخ زمان
آی صونکنده کورلسه کر
خیر وشردن هرنه کیم بن سویله‌دم
اوّل اخر طاپونکا عرض ایلدوم
حرب اوکش اوله بلونمیه پناه
فترت اوکشدور اوله دیر قطع راه
اوشبو بییل اولمز بولور آنده فروغ
کلدچی بیلده اوله دیر بی دوروغ

❀ اون دوردنچی فصـــل یلدرم حکمنده دور ❀

یلدرم اولسه بو آی بیل مطلقا
قیت اوله یغمور بو بییل ای خوش لقا
هب صولر انهار اعین هم حیاض
صوغلا جمله قاله دیر انقراض
اوت ایگن آز قمو دورلو طعام
قیت اوله بولق اشتکل ای امام
خلق آراسنده سواش هم فتنه وار
منفعتسزدور بیلومز نه که وار
چوق اوله دیر اورتدا ینکلش کلام
فترت اوکشدور ایاسیف الانام
طلغلق اوله امین اولمیه ایل
جنك اوکش اوله ولی صالح قلیل

❀ اون بشنجی فصـــل کوکدن دوشن اود حکمنده دور ❀

کر یره دوشسه هوادن مثل نار
چوق اوله قیغو تفکر غصه وار
ظاهر اوله فتنه هم قزلق دخی
ایل امین سزلك اوله دیر ای سخی
پادشاهلرده شداید جنك اوله
قتل اوکش اوله عساکر تنك اوله
یاغلق چوق اوله هم بکلرده دیر
طلغلق اوله ولایت جمله دیر
هم اوله بغض وعداوت بی قیاس
بییل یرامزدور قتی انجینه ناس
منفعتسزدور زمان ای دلر بای
بییل ایوکلمز یرامزدور دوغر آی

❀ اون آلتنجی فصـــل قاتی یغمور یغدوغنده دور ❀

اوشبو آیده کر قتی یاغسه مطر
دنکله حکمن ای عزیزی معتبر
چوق اوله امراض قتیدور خستلق
بییل صونکی چوق اوله علت بییل بیق
حامله حبلی ملولدور هم زحیر
چوق اوغلانن دوشورور درزفیر
رنج وزحمت کاتوره خلقه ملال
منفعتسزدور قزنجسز اوله سال

وجه معیشت آشکار ‖ قیتلغو دارلق اوله دیر روز کار

❀ اون یدنچی فصل طلو یغلدوغنده دور ❀

اوشبو آیده یاغاریسه کر دلو ‖ قزلق اوله هم قحط ای بختلو
هم اوله فتنه دلیم دوکله قان ‖ طلغلق اوله امینسزدور زمان
غصه وتشویش کونکلدا دوته پاس ‖ حرب اوکش اوله خصومت بی قیاس
هم هوا رحمی ایره انسانه چوق ‖ خسته ورنجور اوکشدور حدی یوق

❀ اون سکزنچی فصل طوپراق یغلدوغنده دور ❀

کر بو آی یاغارسه طوپراق یاغبار ‖ عقلنکی جمع ایت کوزنك آچ کورنه وار
آزاوله یغمور بوییل ای مردی خاص ‖ خستلق انواع مرضلر بی خلاص
آرپه وبغدای قمو دورلو تخیل ‖ غله چوق اوله حبوبات اونکا بیل
پادشاهلر ایریتا عدل ایده دیر ‖ ایل امینلك اوله فترت کیده دیر
منفعتلودور قزنجلو اوله سال ‖ بسط اوله شاذی خلایق بی ملال

❀ اون توقزنچی فصل قربغایاسوغاچان یغلدوغنده در ❀

قربغا یغسه سوغاچان کر بو آی ‖ قاله دارلقده قمو یخسول وبای
هم قحطلق اوله قزلق بی قیاس ‖ قیغویه دوشه ملول اوله اوناس
آفت ایرشور ایگینه بللو بیل ‖ منفعت سزدور قزنجسز اوله ایل

❀ یکرمنچی فصل قاتی توزقویه یغلدوغنده دور ❀

کرقتی توز قویه حکمین کورنچه ‖ اسیلرصرب اوله یاین ای خوجه
آزاولور ایگن اوکش اولمز کیاه ‖ یایله اوغری دلیم قطع اوله راه
آزاوله یغمورصوقیتدور بییل قراق ‖ هم یلان ینکلش خبرلار اتفاق
پادشاهلرده عداوت هم سواش ‖ ایل امین اولمز کسیلر نیچه باش
طلغلق اوله ولایت بر زمان ‖ قان اوکش اوله بوییل دیر بونشان

❀ یکرمی برنجی فصل بسارق حکمنده دور ❀

بو سرق اولسه یاخود اولسه طمان   تاجره خسران اوکشدور بی کمان
غصه وساغنجله ناس قیغلو   اوله چوق ینکلش خبرلار ای اولو
پادشاهلرده اوله هم حرب جنك   چوق اوله فترت کونکلار دوته زنك
هم صنا لشکر دلیم اوغراشه جیش   یمشه آفت ایرشه دیر جیش
دورت آیقلو قیرلوراونکمز تخیل   غله قیمت اوله بو ییل هرشی قلیل

❀ یکرمی ایکنجی فصل ییل ایسد وکنده دور ❀

اوشبو آی اچره کر هبت ایده ریح   انکبار ایلنده قزلقدور قبیح
هندو اقلیمی قحطلقدور قتی   قزلغو فترت کاچنچه مدتی
بونی کی بیلن صولار قیتدور دیمش   اوت بچین آز اوله دیر هم هر یمش
الّا قوز اوکاد اوله دیر دانیال   چوق اوله خاین خیانت قیل وقال
آز اوله پنبوق آرپه بتمیه دیر   بیل خیر سزدور اولم کتمیه دیر
چوق اوله دیر اختلافی بین العرب   فترت اوله روم ایلی بولاق طرب
یل ایساریکن اکر یغمور یاغه   قار اوکش دوشه قتی صولاصغا
قش کی زحمتلودور دیر بو یلونك   هم چکرکا چوق اوله دیر کی بیلونك
غله قیتدور حبوبات اولمیه   کیم دیه بو ییل برودت اولمیه
غرق اوله بو ییل دینکزلرده کمی   غصلو ییلدور ملولدور آدمی

❀ یکرمی اوچونچی فصل کوك کورلده دوکنده دور ❀

اوشبو آیده کورلسه کر آسمان   بی کران مرکی مفاجات بیل عیان
غصه چوق اوله دفی انبوه بیم   یاین اسیلر قتیدور دیر حکیم
ییل ایوکلمز قرنجسز قیش یاز   هم یاغه یغمور اوکش ای دلنواز
آز اوله الّا آقن دورن میاه   هم هلاك اوله دیمش بر پادشاه
پادشاهلر لشکری جمع ایده چوق   شول قدر دوکله قانکیم حدی یوق

...دله نفرت شکایت دیدیلار | فترت اوکشدور ولایت دیدیلار
یمش آغاچلارینه ایره زوال | هم قتیدور خستلق صعب اوله حال
اورته کوز صونك کوز قراقلقدور وقتی | بیل یاوز بیلدور کوره‌لار زحمتی
قصد ایده اعدا مصر سلطانینه | جور وزحمت چوق ایده‌لار جاننه
قزلق اوله هم وبا ارض حجاز | کوره ابرار واکابر امتیاز
یدی بیل قیتلق اوله اقلیمی شام | اشنه حاکم‌دور اول رب الانام

یکرمی دوردنچی فصل ییرکورلده کنده دور

اوشبو آی کورلر اولورسه زمین | قیت اوله دیراوت داخی جمله ایکن
غصه ورنج بلا اندوه غم | ازدحام ایده اراجیف ایلده هم
پادشاهلرده سواش وار ای سخی | اورتدا بر پادشاه دوشه دخی
یمشه ایرمشیکن اوله زیان | چوق اوله اولمك دلیم دوکله قان
چوق اوله قیغو خلایق اوشنه | کمسه بقمیه چریده دوشنه
دوك اوله سرما یاوزدور یاغه قار | هم قیر یله دیر بوییل حیوان دوار
قش قتیسندین اوله‌دیر بونفوق | یوزدوته فترت اوکش اوله عقوق

یکرمی بشنچی فصل ییر دیبرندو کنده دور

اوشبو آی کرکوندوزین دیبرنه ییر | جعفری صادق یمش چوق اوله‌دیر
هم بو بیل یاین مخالف یل اسا | بیل صونکنده چوق اوله موت نسا
بابل اقلیمنده آرتق اوله موت | هم خراسان اقلیمی چوق اوله فوت
چوق اوله یغمور زمان شریررك | هم براولو شخص اوله‌دیر تیزرك

باب عاشر تموز احکامن بلدرور ایبول

آی قتنده ذکر اولان دورلو رموز | بو اوننچی آیه ایدورلار تموز
یاینك اورته آییدور بس اوشبو آی | هم اوتوزبرکون صیار یخسول بای
هم بو آینك آدین ای خیر النفوس | روم حکیملری دیمش ایولیوس

چوق اولور يمش بو آيكى بيل يقين   بس بو آى اچره يمشلردن
بيريسنك يمه دوينچه هر يمش   قول افلاطون بودور شوبله ديمش
كربولورسنك سوق سوابچه كور   منفعتميدور ضررمى نيچه كور
بى سمز اوغلاق حكيم مشتاقدور   كر اوله دراج بو آى ترياقدور
بارى فى الجمله طعام اوله حسن   قنغسى تيز هظم اوله اندن يى سن
بس يكرمنجى كونى اندر شياع   كى ياوز كوندور حقيقت بى نزاع
هم يكرمى دوردى كون اى معتمد   اسيلر آرته اوكش اوله رمد
قشيچون قاون كشور ايكن كش   هرنه ايكرسه بوكون اوله اشى
يكرمى بشنجى كون اى صنعى رب   بادها انواع ايسه دير باتعب
هم دينكزلرده خطر وار نه ديم   غرق اوله اوكش قريله دير آدم

❀ اوّلكى فصل كون دوتلدوغن بلدرور ❀

كون دوتيلورسه قيت اوله جمله سو   اوت بچين آز اوله دير قمو
جعفرى صادق چوق اوله دير سولر   بس بو حكم اچره خلاف ايتدى بولور
عقله بوالفضلنك سوزندندور ثبات   زيره يغمورسز آز اولور هر نبات
جعفرنك حقدور سوزى بى بطول   تنكريدور رزق ويرن يغمور دكل
بكلرى رومنك فرنك ايللارى هم   چوق اوله حرب خصومت بينه غم
جمع اوله لشكر قريله دير سپاه   قتل اوكش اوله حقيقت قطع راه
هم بو بيل ايكن چوق اوله دير وبا   هم دينكزلرده خطر واردور تبا
پارس ايلنك پادشاهينه دخى   تنكرى ايل اقليم ويره اى سخى
جمله اول اطراف ملوكى اتفاق   هر برى اوله مطيع اولميه عاق
شام ايلنده آريه قيت اى روى ماه   هم اوله مشرق ايلنده بر پادشاه
اختلاف اوله قتى بين العرب   چوق اولور بو بيل چيكر كانه طرب

...وله نفـ ❀ ایکنجی فصـــل آی دوتلدوغن بلدرور ❀

آی دوتیلورسه بو آیده بیل حقیق
آز اوله هر یرده انواع طیور
حنطه بولق چوق اوله آرپه دلیم
هم اوله سودن زیان ای کامکار
آرته چوق سوز اوشبو بیل قوت دوتا
هم قتی اسی اوله دیر کوز کونی

آز اولیسر دور بو بیل سوده بلیق
کر حیاض اچره اوله کر در بحور
چوق اوله یغمور صولر طاشه عظیم
نیچه شهر اوله خراب دیر اشکار
خستلق کوز فصلی چوقدور هم شتا
کور نچه دوزر بو صانع دوز کونی

❀ اوچونچی فصـــل کون اغللندوغنده دور ❀

کون اغللنسه بو آیده ای سعید
چوق اوله بو بیل اولم شهلاره دیر
وار خلایقده شدايد هم حزن
خستلق چوقدور تشارین آی دیر
اوغربدن رنج کوره تاجر بیچاره
هم اوله بو بیل یمن سلطانی دیر

طاغلق اوله قریب بوهم بعید
قیغویا دوشه نچه مه پاره دیر
رنج وخوف اوکش اوله دیر اهل فن
کی ضعیف ایده فقیری بای دیر
آز اوله بو بیل صولار دیر نه چاره
تن نچه دورسون کیده چون جانی دیر

❀ دوردنجی فصـــل آی اغللندوغنده دور ❀

آی اغللنسه بلوتلو اوله بیل
کی اراجیف قوی اوله کبر وکین
هم اوله فتنه خصومت کی عظیم
یرتجی چوق اوله هم ای معتبر
یمش اولمیه خلایق بی سرور

چوق اولیسر دور هم مطر بللو بیل
چوق اوله بو بیل نباتات هم ایکن
داغداغی حیوان مرضلودیر حکیم
اوریادیر هم بو بیل وحشی بقر
هم بو بیل بولق قتیلدور دیر حرور

❀ بشنجی فصـــل ینکی آی حکمنده دور ❀

چلقیون کورنسه بو آی بللو بیل
بر اوچی قالدوریرق کورنسه هلال

چوق اوله یغمور بلوتلو اوله بیل
بیل اوچرلق اوله کی خوش اوله حال

الّا حرمتلو کشیلر چوق اوله — نیچه اعیاننك همین آدی
کر ایکی اوچی یوقاروا اوله آی — قزلق اوله بوکله یخسول وبای
کر کیرو بونلر برابر اوله دیر — بیل مبارکدور فرحدور جمله بیر
غله چوق اوله ایکن اونکا عظیم — بیل سخی بیلدور نعیم اندر نعیم

❀ آلتنجی فصل قویرقلو یولدوز حکمنده‌دور ❀

اوشبو آی قویرقلو یولدوز کر دوغه — بیل یرامز برامزدور هوا
اغریو ستمه قیله دیر زحمتی — هم سکللکلر اولیسردور قتی
چوق اوله علت حقیقت مطلقا — هم وبا واردور بو بیل ای خوش لقا
کر بو آی اچره کورنسه بو نشان — اولدم اون کلسه عجب از آسمان
بو ولایت خلقی جمله آزه دیر — چوق کناه ایلیه بی اندازه دیر
حق تعالی خشم ایده بونلاره هم — بیریدور نیلرسه آزغونلاره هم
قیرله حیوان ای اصلی پاك — هم بر اولو پادشاه اوله هلاك
ایرتیه یاقین دوغان آق یولدوزنك — بنکزی تغییر اولسه دوغرسی سوزنك
اول اراده کیم کورندی بو نشان — بیقله اوله خراب ایل بی کمان
طلغلق اوله ولایت بولشه — شوره کویلر کویلره شهر اولشه

❀ یدنجی فصل یولدوز دوشدوکنده‌دور ❀

کر خفوق اولسه بو آی ای قوت روح — شولقدر جنك اوله قان مثل فسوح
پادشاهلرده خصومت اوله دیر — حرب اوکش نیچه‌لر قیرله دیر
چوق اوله فتنه بلاهم روزکار — رنج اوکش اوله مرضلودور دیار
آز اوله هر نسنه قزلق بی رخیص — هم اوله قرغون ایکن اولمه حریص
کر دوشن یولدوز بیوك اولسه اولو — بر اولو سلطان کیدر خلق قیغلو
دوشدوکی اقلیمدور بس بوغرا — سوزی تعیین اتمامکدور ناسزا

وله ❀ سکزنجی فصـــل انکم سنبال حکمنده دور ❀

سوی مشرق اوله کر قوس قزح | اوت پچپین ایکن ایودور ایل فرح
مغربنك شاهی مصر سلطانی هم | چوق ایده عدوان صداقت اوله کم
بر ایکی دفعه قتی دوریشلار | حرب اوکش اوله دلیم اوریشلار
مغرب اطرافنده فتنه‌دور قتی | چوق اوله قورقو کوره‌لار زحمتی
ایل امین اولمز ولایت بولنور | افترا طلغه جهانی دولنور
انتشار ایده بو ییل ای نسلی جم | شدت فتنه فساد اندر عجم
نقص اوله دیر دانیال اکثر یمش | هم خواریج قوپه مشکل اوله اش
چوق ایده بونلر فساد جیف دراز | قزلق اوله دیر بو ییل ارض حجاز
سوی مغرب اوله دیر اوشبو کمان | فاسد اوله دیر فواکه بی کمان
اسی صرب اوله بو ییل ای ذوالحکم | قیرله بو ییل کشیش رهبان هم
شاه مصریله فلسطین شاهی دیر | یاغی اوله‌لار کسه‌لار راهی دیر
مغرب ایلنده ولایت بیقرار | فترت ونفرت معین آشکار
دورت آیاقلولار وبادور بی‌کران | ارتغی قیون قریلور کوز قران

❀ توقزنجی فصـــل سکشك حکمنده دور ❀

چونکه سکشك اوله مشرقدن ینکا | دنکله تقریر ایداین حکمن سنکا
اول ولایتده اوله دیر پادشاه | یا ایلندن چیقه مخذول بی سپاه
الّا هر مخلوق دیکه دیر راحتا | یمش ایودور بو ییل هم ای آتا
مغرب ایلنده کورر سنك سکشکی | دنکله ایمدی حکمن ای بکلر بکی
پادشاهلرده چالشمق هم سواش | قان اوکش دوکله هم چوق کیده باش
هم کوره بو ییل خلایق رنج وغم | چوق کشی بو ییل زیان ایلیه هم
صلح واصلاح اوله صونکنده یلونك | حال خوش اوله کیر و شهر وایلنك
بول اوله نعمت اوچرلقدور دلیم | ایل امین اولب صفا سوره دلیم

اونونچی فصل کون قزاردوغنده‌دور

کر قزل اولسه بو آی مشرقده کوک
دوته یوز جنك خصومت هم فتن
آمرو حاکم قیله محکومه چوق
بس رعیت مسکینه اوله ملال
کر قزرملق قزل اولسه قتی
سویلنه ایلده مفاجات ای امام
جمله ایکنی چیکرکا بییه هم
مغرب ایلنده قزرسه آسمان
چالشه‌لار اورشه‌لار بیش وبس
فتنه چوق اوله قتی مشکل خطر
چون عنایت اوله اهل اسلام دیننه

چوق اوله حرب وقتال دورد ملوك
ظلم اوکش اوله قتی ای جانمن
خوف ظالمنك جورحیفنك حدی یوق
لشکر اهلندن اوشانور زی مجال
قزلغو دارلق دفی خسر آفتی
هم طبورستان ایلی اوچ ییل تمام
آنی کورماین کشی نه دییه هم
اهل اسلام وفرنك اندر زمان
قان اوکش دوکله‌دیر ای خوش نفس
اهل اسلامنکدور آخر بس ظفر
خوش قره‌لار کافری دونه دونه

اون برنچی فصل کوکله‌کی عجب حکمنده‌دور

بر عجب اولورسه کوکده کر پدید
پادشاهلر ایریتی انجیده چوق
هم نیچه خاص قوللارین قیله هلاك
سبزه چوق اوله بی حد دور بچین
چوق اوله یغموربو ییل صودوته یوز
شاه بغدادنك اوله دیر عاقبت
ایل وبالودور دوته‌نم کوزلاری
بر حصار اوغرلیه‌لار سنیدن
تندرست اوله خلایق خاص وعام
بر اولو کشی اوله مغربده‌دیر

قیرله اعیان خصومتدور شدید
ظلم جوراولار زیاننك حدی یوق
ییل قزنجسزدور خلایق بیه باك
هر نباتات اونکا خوش اوله ایکن
یاین اسیلر قتیدور بو تموز
اقلیمه فتنه دوله دیر عاقبت
دیرشه بو ییل عظیم رومده چیری
شمدیکی انسان یاوزدور جنیلدن
الّا اوچزلق اوله‌دیر ارض شام
سویلنه ماتم قیوده دیپده دیر

...ون ایکنجی فصل کوکده بر شخص کورندوکنده دور

مثلی حیوان کوره کر کوکده اناس | طلغاق اوله قراندور جمله ناس
خلق آراسنده سواش جنك ازدحام | غصه وقیغو اوکشدور هر مقام
هم بو ییل بکلر رعیتلره چوق | اول قدر ایده زیانکیم حدی یوق
هم بر اولو پادشاه اوله هلاك | کورنن بر شاهی دیر ای اصل پاك
ییل یرامزدور فتندور هر دیار | ایل امین اولمز خرابدور روزکار

اون اوچنجی فصل کوك کورلده دیکنده دور

ای حقایق منبعی صاحب رموز | اوننه دك کورلسه کوك ازتموز
اوشبو ییل ساحل ایلی هم ارض شام | یاغلیق ایده بولار بر ییل تمام
کی عوارض وار مصر سلطاننه | چوق اوله زحمت مشقت جاننه
لیك بابل شرق ایلی هم حجاز | کی مبارك کاله دیر ییل قیش یاز
هم بر اولو شاه اوله دیر بو نشان | ایکنه آفت ایرشور بی کمان
ایل اسوز قالا وعدل کوتریله دیر | جور اوکش اوله عوانلق دوله دیر
اول قدر ظلم اوله کیم قان ایچه لر | چوق اوله اولمك قیریله نیچه لار
خلق اوزارنده بلادور بی قیاس | قیرله ایلقی ملول اوله اناس
هم اولد اوله بو ییل ای نامدار | ییل یرامزدور یاوزدور روزکار
اونکمیه بو ییل خراب اوله ایکن | کی قتی قزلق اوله ای پاك دین
کورلسه اوندن الی عشرین دیر | بابل اقلیمی قتی غمکین دیر
زبره چوق اوله قتالدیر هم حروب | اود زیانی چوق اوله اوله صعوب
هم شمال اقلیمی خوشدور بی کران | یمش اونکمزدیر ملولدور باغبان
عشر آخردن الی سلخ اوله کر | پنبوق اوکشدور بو ییلدیرون خبر
قزلق اوله دیر بو ییل یولق قتی | کتمیه بر ییل دمشقنك فترتی
هم اوله بو ییل عربدن برکشی | اورکالیك اوله بیه لار تشویشی

هم

هم دیار بکر ایلی اندر عتاب — خارجیلاری قره دیر بی
واقعات اکثر قتی انجینه ایل — نیچه دوبه افترا رنجینه ایل
کورلاریکن کر دولو یغسه قتی — قش اوله بولق ویره دوك رحمتی
بوزاوله اکثرسوق هم دوشه قار — یل اسه سوکون دوغان نه ددی وار
آی صونکی اوله اکر اوشبو نشان — کلدچی ییل اوله بونلر بیل عیان
الا هر نعمت فراوان اوله دیر — هر نعایمدن ولایت دوله دیر

❀ اون دوردنجی فصل یلدرم حکمنده‌دور ❀

کر بو آی اچره اوله پیدا بروق — بابل ایلنده اوکشدوردیر دموق
هم براولو پادشاه تیزده یقین — فوت اوله بایق اوکاد اولمز ایکن
اوت اوکش اولمیه آزبته نبات — اوت ایکن اوله چون نه ثبات
بیل صونکی یولق قحطلق هر دیار — آز اولیسر هم قشن یغمور قار
چوق اوله یغمور بوییل‌دیر دانیال — وقتیله یاغه کر خوش اوله حال
چوق اوله اوغری حرامی بی امان — قیرله بوییل کچی دوتمه کمان

❀ اون بشنجی فصل کوکدن دوشن اود حکمنده‌دور ❀

کر هوادن بیره اود دوشسه عجب — چوق سکللکلر اولیسر بی سبب
درد اوکش اوله ولی درمانی آز — کی قتیدور خستلق ای دلنواز
خلق آراسنده فتن‌دور رایکان — ایل امین اولمز دلیم دوکله قان
ذوف اچنده قاله بو جمله رجال — هم وبا اوله قتی صعب اوله حال
غصه وساغنج ایده بو خلقی کم — کی قتی قزلق اوله دیر نه دیم
هم بوییل اچره اوکش قوپه جراد — تاجره اوله زیان اولمیه شاد

❀ اون آلتنجی فصل قاتی یغمور یغدوغنده‌دور ❀

کر قتی یغمور یغارسه نه دیمش — اولمشیکن فاسد اوله هر یمش
آز اوله غله بوییل هم اوت بچین — اکثری اوله هلاك ای بوت‌چین

[illegible] راوان ونکمز بو بیل قیتدور زروع
بو یله ذکر ایلر اصول وهم فروع

دورلو دورلو ستمه‌لر وار هر زمین
چوق اوله سرسم بو بیل کیمدور امین

بر تپیلردن دخی اوله زیان
داورا قورقو وار دیر سو بلیان

هم دینکزلارده بو بیل نیچه کمی
غرق اوله ظاهر قیر یله آدمی

❀ اون یدنچی فصـــل طلو یغلد وغنده‌دور ❀

کر دلو یاغسه فراوان اوله قان
قزلق اوله دیر بکم اوشبو جهان

پادشاهی مشرقنك اوله هلاك
اقلیمی طلغا درور هم بیم باك

حرب اوکش اوله قریله کیشی دیر
دار اوله یولق بو خلقنك عیشی دیر

پادشاهلرده قتی فتنه بیق
هم قتی اولمکلو اوله خستلق

خاین وکذاب اوکش اوله کلام
آفت اوکشدور بو بیل ای مرد تام

❀ اون سکزنچی فصـــل دو پراق یغلد وغنده‌دور ❀

یغسه طو پراق یاقزل توزکلسه‌دیر
ایلقی چوق قیرلیسر دور جمله بیر

پادشاهی مشرقنك اوله هلاك
اقلیمی طلغه دورور هم بیم باك

هم چریسن قیره‌لار یولق قتی
چوق کوره آندن خلایق زحمتی

لشکر اهلندن ولایت اوشنه
دورلار عدلی جفالار دوشنه

چوق اوله بو بیل زیان انسانه دیر
خاصه کوی اهلینه وحیوانه دیر

❀ اون توقزنچی فصـــل قر بغا یاسو غلچان یغلد وغنده‌در ❀

قر بغا یاغسه هوادن ای پشا
یاسغول جان یابر ابرق قورت دوشا

انجنه هر یرده‌کی کیچی اولو
دارلق اوله‌دیر جهان ناس قیغلو

قیتدور جمله ایکن بلکه هلاك
قزلق اوله آز ویره دیر نبت خاك

باغ اوکاد اولمیه اوله قطع راه
ایر یته چوق ظلم ایده دیر پادشاه

غصه هم قیغو حزندور فکر بیم
چوق عمارتلر یقیلور دیر حکیم

تاجره یولق اوکش اوله زیان
آلیجی صاتیجی مغبون بی کمان

چوق

چوق اوله اوغری حرامی آشکار
فترت اوکشدور ملاس

❀ یکرمنچی فصــــل قاتی توزقوپدوغنده دور ❀

اوشبو آی اچره قتی قوپسه غبار
خلق آراسنده سواش هم فتنه وار

ناسه هم غصه دن تشویش وبیم
ایل بولاشقدور ولایت نا سلیم

منفعت سزدور قزنجسز اوله ایل
هم ایکن اولمز بو ییل دیر بللو بیل

قیرله بو ییل چهارپا دیر بو نشان
قتل اوکش اوله دلیم دوکله قان

قاتی جنك اوله ولایت هم دریق
آز اوله کسب معیشت بیل حقیق

هم بو ییل اچره دینکزلارده کمی
غرق اوله یولق نه بیلسون آدمی

❀ یکرمی برنچی فصــــل بسارق حکمنده دور ❀

کر بوسارق اولسه بو آی ای آتا
چوق اولم اوله دخی موت الفتا

هم یکیت اوله وهم اوغلان اوله
دنیانك ایچی فغان زاری دوله

اول بسارق اولدوغی یرده عیان
پادشاهینه زیاندور بی کمان

عاصی اوله لشکری جمله آنکا
مملکتلر بیقله نیدم سنکا

ایل خراب اوله دیرم چون بی غرض
درد بی درمان اوکشدور هم مرض

نیچه لار اوله هلاك اول یرده هم
نه یاوز بیلدور اولم چوق شاذ کم

❀ یکرمی ایکنچی فصــــل قاتی ییل ایسدوکنده دور ❀

کر قتی ایسه ریاح ای یوزی ماه
ایسدوکی یرده بر اولو پادشاه

انکسزین اوله هلاك ای نامدار
ایل قتی طلغا امینسزدور دیار

اول ایلونك ایرمقلری بیکارلاری
قیت اوله وهب دوکنه صولاری

پادشاهدن ایریتا ظلم اوله چوق
شولقدر فترتدور اقلیم حدی یوق

عدل داددن هجم ایدوب ظلم ارتادیر
غصه ساغنچ چوق اوله فکر ارته دیر

یغمور اوکش یاغه دیر کوز آیلری
قش قتی اوله کوره سن قیلری

خستلق چوق اوله هم ای ذو الحکم
قیت اولور ارپا بلونمز غله کم

[illegible] یمن دخی هم ارض روم
قزلق اولوبن وبا قیله هجوم

[illegible] بوییلده بی‌کمان نیل آرته‌دیر
هب ایگنلر یرلربن سواورته دیر

شام ایلنده قویه بر عادل وزیر
عدل ایده اوچ ییل تمامت بی‌نظیر

چون کچه اوچ ییل بوله دیر آفتی
بو دورور دنیانڭ آخر صنعتی

کیمه آغو ایچرور کیمه شکر
دولدورور جامی کیمه کیمدن دوکر

❀ یکرمی اوچونجی فصـــل کوك کورلده‌دو کنده‌دور ❀

اوشبو آیده کوك کولدورەسه قتی
مغرب ایلنده قحطلق زحمتی

کی قتی قزلق اوله‌دیر بی‌کمان
نیچه کز جنك خصومت نیچه قان

حرب وفترت دخی چوق اوله‌دیر
هم براولو پادشاه یوق اوله‌دیر

کی قتی دیشوار اوله‌دیر اوشبو سال
قیرله ایلقی قتی صعب اوله حال

شام ایلی اولە بلادور ای اولو
خستلق قیشن اوکش ایده غلو

قیز اوله پنبوق دخی قیت اوله ات
باغ اوکاد اولبزولی هرزرع اوکت

بر اولو کشی اول اقلیمده اوله
تنکریدن اوله عنایت هر قوله

هم جزایرده وقایع چوق اوله
بیل دیاری بکر ایلی آرتق اوله

کرکیچه اولسه مطر آز اوله هم
خارجیلر دوله‌دیر ملکی عجم

روم ایلینونك یوریا کمراهی دیر
هم اوله بوییل بولارنك شاهی دیر

❀ یکرمی دوردنجی فصـــل ییر کولدره‌دو کنده‌دور ❀

ییر کولدورسه بو آیده ای سخی
پادشاهلرده سواش فتنه دخی

دوکله یرلره دیر قان ای خوجا
قزلق اوله بو جهان اوجدن اوجا

ایل امینسزلك اوله فترت دلیم
غصه هم قیغو اوکشدور دیر حکیم

چوق اوله اوغری حرامی آشکار
تاجره یولق زبان ایده بولار

❀ یکرمی بشنجی فصـــل ییر دیبرندوکنده‌دور ❀

زلزله اولسه قتی صعب اوله حال
اولمك اولدورمك دخی چوق انتقال

هم

هم وبا واردور خلایق نامراد — نیچه بیلش یاد اوله…
قورقلو اوله خلایق بیه باك — اورکلیك اوله یقالار اوله پ…
دپرنه هم کورلیه کر بو زمین — براولو سلطان اوله دیر ای امین
ای نیچه شهر بیقله اوله خراب — محنت ورنج وبلادور بی حساب
هم خواریج چقه دیر فی ارض شام — چوق ایده اوغری حرامی ازدحام
اوشبو بیل یولق طشه‌دیر نهر نیل — خوش ایگنلر ایکاور هر شهر وایل
دون اچنده دپرنه کر اوشبو خاك — پادشاهی مصر اوله تیز ده هلاك
بابل ایلنده خراسانیله هم — حرب وفتنه چوق اوله اجرای دم
نیچه لار اوله خراب نیچه یه حیف — چوق اوله بونسنه‌لار ایام صیف
الّا تیز اوله وتیزکاچه کیرو — رحمتی بابن چلب آچه کیرو

❀ باب حادی عشر آب احکامن بلدرور ❀ آغوست

اون برنجی آی آدی سریانچه — آب دمشلر حکمنی صور یانچه
بس اوتوزبرکوندور اندر حساب — صونك یای آییدور اياخيرالشباب
هم اول رومی حکیم نامدار — بونکا آغوستوس دیمشدور آشکار
غایت اسیدور بو آی اچره هوا — هم سوق نسنه بوآی ییرسنك روا
سود یوغرد دیمه زنهار اوری کور — هم صوقلردن تنی دولدری کور
نه قدر یمش یریسنك بی بجید — کیم اوله صحت قریبده بعید
بیمکل شول بوزلغا نه کیم بتر — رنج اولور بربیل تمام آرتور بتر
هم کیچه فوریاس یلی ایلر اثر — آتونکی چولیله دوتکی قیل حذر
کی‌سقین بوآی جماع آزایده کور — اولولر کیتدوکی بوچله کیده کور
اوّل کون طاشه بشلایه نیل — صوصوماغه دوته یاوز بللو بیل
بس اوچونجی کونکی نعمتلو کون — طلعتی خوب ساعتی دولتلو کون
هم کیرو دوردی یرامز نحس وشوم — شیله‌دور سوز بی خلافی اندر نجوم

...ن دورت کونی طرفه دوغر — آدی مشهوردور مطول معتبر
...غیر وسعد السعود اول کون دوشر — هم بودور محذور موسی یوم شر
اون بشنجی کون ایرشدی حضرته — مریم آنا مز حقیقت ای آتا
روز شانزده کی آچق دوت کوزلرنك — اون اوچ اولور ساعتی کوندوزلرنك
اون بر اولور ساعتی لیلنك تمام — اتفاق اتمش بوسوزده خاص وعام
هم کیرو اول کون ایا اصلو کشی — سنبله برجنده ایسته کونشی
اون سکزنجی کونی آیدن صیونك — تایکرمی بیشنه دك بو آینك
بوبله قیلمش قواعد فی الانام — بر کونی بر آیه حکم ایلر تمام
اورته کوزدن بشلیوب ایلر بیان — تاچقنچه مایس آیی بیل عیان
هم یکرمی ایکنجی کون ای محض نور — ساکین اولور اسی حرایلر فتور
مثله سلوی یغرفی ارض شام — ظاهر اولور انده دیر ظل الغمام
یکرمی سکزنجی کون ارتا رزکام — دپرشر بلغام هم اخلاط ازدحام
یکرمی توقزنجی کون هم ای سعید — اول نبی یحیا حقیق اولدی شهید
هم آغاچلاره دوشر کازنکبین — دتلو نسنه دور هم اولور انکبین

❀ اوّلکی فصل کون دوتلدوغن بلدرور ❀

کون دوتیلرسه بو آی ای اصلی پاك — بر اولو شاه اولیسر تیزده هلاك
طلغلق اوله ولایت بی امان — فترت اوکشدور امینسزدور جهان
اوغری چوق اوله بو ییل قطع اوله راه — هم حرامیلار اوکشدور دیل سیاه
کوترله داد شاه اوله بی مرحمت — غصه وقیغو دوله دیر مملکت
خلق آراسنده یاوزدور کبرکین — اونکمیه بو ییل اوت هم ایکن
آرته دیر اسعار کچین چه مدتی — نه اوچن اوله نه قزلق قتی
الّا بو الفضل ایکن اوکاد اوله دیر — لیك نرخ اورته اوله دیر جمله بییر
آز اوله یغمور دخی طاشمیه نیل — خستلق بابلده چوقدور اشبو ییل

اول

اول ولایتلر سواشدور هم قتی ‖ کل عرب ایلنده کورسر...

ایکنچی فصـــل آی دوتلدوغن بلدرور

کرخسوف اولسه بوآی بیل مطلقا ‖ بابل ایلنه اولو دوشمان چقا
پادشاهه یاغی اوله‌لار بولار ‖ خسر اوکش ایلیه‌لار ای مردکار
بابل اقلیمین قیله بونلار خراب ‖ ای نچه شخص زعیم اوله خراب
قیرله لشکر فراوان اوله قان ‖ ایله صنکیم دعوت اولمشدور جهان
براولو جنك اوله کیم اولمز قیاس ‖ عاقبت سلطانه حق ای خیری ناس
ویره عون ونصرت وفتح وطرب ‖ جمله دوشمانلارنی قهر ایده هب
انتقامن آلا بونلردن تمام ‖ چوق سپاهیلر قیریلور ای همام
هم ولایت قزلق اوله دیر قاتی ‖ فترتند ندور قحطلق آفتی
شام ایلنه ینه بر دوشمان چقا ‖ نیچه بکلاربن دوتوب آتدن یقا
کاسیله باشلار قلیچدن کیده پاس ‖ جندی‌لار حدسز قریلر بی‌قیاس
عاقبت نصرت بوله دیر اهل شام ‖ قیرلار هب دوشمانی ای مرد تام
اوله سلطان صونکره تیز کورنه دیرم ‖ تختنه اوغلی بنه دیر زی کرم
آزاوله بغدای هم اول اقلیمده دیر ‖ فی بلاد الشام دکل بیل جمله ییر
رنج ومحنت چوق اوله صحت قلیل ‖ منفعت دوته اطبادن علیل
قش قتی اوله ویاوز کون اوله ‖ قار اوکش یغا دلیم سرکون اوله
دوك اوله چیسه یاقراغو هم مطر ‖ روم ایلی سغلق سلامتلق هم ظفر
بیرغا نسوان قرنندن هم ولد ‖ فترت اوکشدور عجمده بی عدد

اوچونچی فصــــل کون اغللندوغنده‌دور

کون اغللنسه بوآیده بللو بیل ‖ دوکلی دنیا تمامت بیل بیل
فتنه اولاشه بولاشه ایل وشار ‖ فترت اوکشدور قتی حدن آشار
دالغلق اوله براکتسز جهان ‖ قیرله حدسز چارپا بیل عیان

[illegible]واه بو ییل رعیتده تعب   چوق اولیسردور هم تعب بی سبب
[illegible]رنجی ایلنده قوپه بر ینکی شاه   جیش جمع ایده عرض ایلیه سپاه
اینه شام اقلیمینه هم اول امیر   بر اولو بك دوته اول هم بر وزیر
اختلاف اوکش اوله بین العرب   اولمك اولدرمك قتیدور هم تعب
آز اوله کسب معیشت دیرلك آز   کاذب اوکش دپرشه قوج غماز
لیکن اوچزلق اوله دیر روزکار   کوترله سوکو محبت کیده عار

❀ دوردنجی فصـــل آی اغلملندوغنده دور ❀

آی اغلملنسه بو ییل ای مرد دین   ایکن ایکن چوق اوله هم اوت پچین
تندورستلق اوله یوقدور خستلق   آز اوله صو قوشلاری دیر هم بلیق
جعفر صادق ای عالم شاهی هم   چوق اوله صوقوشلری دیر ماهی هم
اوریا جمله دوار آرته قیون   یازا قوتلو چقر چون نه اویون
هم بهایمدن کیك چوق اوله دیر   اوشبو ییل بونلاری قرغون بولادیر
وحش مشکلدور بو ییل شهر حسن   ایل امین اوله ولایت ساغ اسن
لیك چوق اوله دیمش امراض دم   ییل قوراقلق دور قتی رنج وسقم
آز اوله یغمور بو ییل دیر دانیال   هم حبوب اونکا حکیمدور ذوالجلال

❀ بشنچی فصـــل ینکی آی حکمنده دور ❀

اوشبو آغوستوس اچنده ینکی آی   چلقیون کورنسه ای حسنه بای
یمش اوکاد اوله بو ییل بی خلاف   اتفاقیدور بوسوز یوق اختلاف
بر اوچی قالدورق کورنسه آی   یمش آغاچی ایودور جمله بییر
کوکی محکم اوله ای کوهر شناس   هم فواکه چوق اوله دیر بی قیاس
ایکن اوکاد اوله کوتریله تخیل   ساونه جومرد ملول اوله بخیل
ایکی اوچی کر دکرمی دوغه آی   آغزین آز آچق آچا ای دلبر بای
قزلق اوله دیر تمامت بو جهان   کی قحطلقدور حقیقت بی کمان

ایرکشیلر قیرله‌دیر بو کتاب / هم چهارپایه وبا وار ...
براوچی یوقارو اولسه دیك اورو / طاپونکا سیلرون ایشت ...
بیل اوچرلقدور ایودور هر تخیل / هم نکیم آنکدونك بتر دیر اوشبو بیل
جمله ایکنلار ایودور هم عنب / خالق الارزاق خدادور فرد ورب

❀ آلتنچی فصل قویرقلو یولدوز حکمنده‌دور ❀

کردوغه قویرقلو یولدوز ای اولو / غصه چوق اوله ملال ایده غلو
چون قونه قیغو فرح کوج ایده‌دیر / بر اولو سلطان جهاندن کیده‌دیر
جمع اوله لشکر بکم اندر عراق / هم ایکی سلطان چکیسر اتفاق
شولقدر جنك اوله‌کیم قان اوله‌سو / کوتره کودایی قان ای بختلو
لیك اقلیم پادشاهی بیننگه دیر / طشرغی شاهنك آوازی دیکه دیر
بس عراق اقلیمی هم ارض حجاز / چوق اوله قیغو قحطلق شاذی آز
یوریه اوغری حرامی آشکار / چوق اوله بو بیل غزاقی ارض شام
هم اوله دورلو فساد اندر جبال / هر سفر دوشوار اوله‌دیر دانیال
کر اوله مغرب دیه بو جوزهیر / بن دیاین حکمی نه‌دور دنکله بییر
پارس ایلی کرمان ایلی بیل ای آیق / اوچ بیله داکن قحطلقدور بیق
بو ایکی اقلیم قتی قزلق اوله / خلقه دورلو محنت رنج وبلا
جوزهیر دوغدوقده کر دولو یغا / حکمنی دنکله ای دولتلو آغا
اوش طپونکا شرح ایدرون بی عرض / اوشبو بیل چوق اوله‌دیر دورلو مرض
دما دترتمه سودا خوفی غول / قنغی برین شرح ایدم ای پر اصول
بیل صونکی یولق اوچرلقدور قتی / بس کلا ایلك کیداره زحمتی

❀ یدنچی فصل یولدوز دوشدوکنده‌دور ❀

کربو آی اچره کوراسن یولدوزی / دوکله کور نیچه‌دور حکمی سوزی
خلق آراسنده سواش ای مرد پاك / هم بر اولو پادشاه اولیسر دور هلاك

[illegible] برده فتنه دوله دیر … سارق قاطع بو بیل چوق اوله دیر

[illegible] اوکاد اوله دیر هر ایکن … هر حبوب اونکا ایودور اوت پچین

لیك دوکلدوکی برده دور همان … بو ولایتده کچر حکمی روان

❀ سکزنچی فصل انکم سغمال حکمنده دور ❀

(صلواة کوپروکی)

انکم سغمال کورنسه کر بو آی … دنکله مشرقدن ینکا ای جان فزای

مشرق اطرافنده قزلقدور قتی … ماهین ایلنده قحطلق آفتی

اکسوك اوله برده بترسه نکیم … خستلق بو بیل چوق اوله دیر حکیم

دورادم اسی حقیقت یازو یای … کوره دیر رنجی قمو یخسول وبای

لرزه چوق اوله بو بیل ستمه دخی … سیما فارس یا بابل ای سخی

سوی مغرب اولسه ای صاحب سپاه … مغرب ایلنده بر اولو پادشاه

قتل ایده لر کندو بکلارین عمو … دنیا کوپریدور کلن کیدر قمو

هم قتی قزلق اوله دیر شرق ایلی … خستلق انواع یاوز خلقنك حالی

هم بر اولو شاه کیدا اول ایلده دیر … شویله کیم دوله دوکالی دلده دیر

آلنه قاغه اوکش از ملك روم … حصر اوله یعنی ملوك اندر سهوم

فتنه لر چوق اوله دیر در ارض شام … افترا نفرت قیله دیر ازد حام

بو ایکی اقلیم خصومت دوله دیر … غصلو بیلدور خلایق غم بیه دیر

❀ توقزنچی فصل سکشك حکمنده دور ❀

(برق)

سکشکی کورسنك بو آیده آشکار … حرب اوکش اندر هم فتنه وار

جنك اوکش اوله خصومت شر وشور … انداکم بودور صفت نستر سرور

مغرب اطرافنده اولسه ای آتا … بر تجیلر دوبدوز اقلیمی دوته

یعنی ذئب وشیر هم خر روباه … انجده بونلر بو خلقی کاه بی کاه

داوراکی زحم اورا بونلر بو بیل … چوق زیان اوله بولردن بللو بیل

بس عجم ملکی خراسان ایلی هم … اوچ یلا دکین ایشت ای محترم

مملکت اوغری ایلندن انجنه | ال اورا ظالم بولار...
یر تجیلردن دخی خوف اوله چوق | آز اوله راحت ملالنك حدی یر...
ایل امین اولمز ولایت بولشور | دپر شر فترت خصومت اولشور
هم اوله امراض واسقام ای عزیز | رنج ومحنت چوق اوله چون رستخیز
خلق آراسنده سواش هم فتنه وار | دوکلی دنیاده واردور بو خبر

❀ اونونچی فصل کوك قزاردوغنده‌دور ❀

کوك قزاررسه کوررسنك ای یکت | مشرق اطرافنده کورحکمین ایشت
قاربوز اوکش اوله‌دیر قش قتی | خلق اچنده وار قتی دوك زحمتی
مغرب اطرافنده اولورسه نشان | مغرب ایلنده سواش هم افتنان
کی بهادورلر دوقوشب اورا لانی | پادشاهلر بیله‌دور صنما کزانی
الّا مغرب شاهینكدور بو کرت | قایره دوشمانی بکینه ورالت
انتقامن آله دوشماندن قمو | آچا اقلیم وولایت ای عمو
چوق اوله بوییل ایگن هم هرطعام | هم الا بکلر عدودن انتقام

❀ اون برنچی فصل کوکدکی عجب حکمنده‌دور ❀

کر عجایب اوله ظاهر درّ هوا | حکمنی شرح ایلمك یولق روا
کی قتیدور خستلق ای دلربا | چوق اوله اولمك بوییلدیر هم وبا
ایل امین اولمز سواشدور دمبدم | فتنه ونفرین ملالت قورقو هم
قیغلو اوله بو ییل جمله اناس | اوت پچین ایگن ایودور بی قیاس
دوکلی دورلو تخیل چوق اوله دیر | هم اوچزلق اولیسردور جمله ییر
کی قتی قزلق اوله ارض عراق | چوق خشیت هم اوله دیر اتفاق
بابله راه زن دخی ارض الحجاز | بو ایکی اقلیم همین بی امتیاز
فاسد اشلر چوق اوله درّ جبال | مشکل اوله سفر دیر از دانیال

...ن ایکنجی فصل کوکده بر شخص کورندوکنده در

[هر] جنوار کبی کوکده آشکار ... کوره‌لر حکمین ایشت ای مرد کار
چوق اوله قیغو حزن دیر در امم ... سویلنه ینکلش خبرلار دلده هم
بر اولو شاه اولیسر تیزده هلاك ... بیغله اقلیم ولایت بیه باك
رنج اوکش اوله مرضدورکی قتی ... لشکر اهلندن کوره‌لر زحمتی
آخری بیلنك امینلك اوله دیر ... ایلوك اوچزلق ولایت دوله دیر

اون اوچونجی فصل کوك کورلده‌دوکنده دور

اوشبو آی اچره اولورسه کر رعود ... دنکله حکمین بنیچه دور اندر رصود
اوشبو بیل ایکن اوکاد اوله دیمش ... اوت ایوبتا اوکشدور هم یمش
چوق اوله رنجور ای کل یوزلو پشا ... حمیات انواع اولور سندن حشا
کی قحطلقدور ایسه یل باتعب ... باغ اوکاد اوله اوکشدور هم عنب
فی بلاد الشرق هم ارض الشمال ... بیل مبارکدور دیمش‌دور دانیال
سویلنه ینکلش خبرلار با غرض ... اورته کوزصونك کوز آبیدر دیر مرض
هم ایده فسق وفساد آرته زنا ... حامله عورتلره‌دور بو عنا
کیمسی اوغلان براغر کیمی قیز ... کیمسی خسته نه بلسون سیزوبز

اون دوردنجی فصل یلدرم حکمنده دور

یلدرم اولسه بو آی ای محترم ... غصه چوق اوله تفکر دوله هم
یبس اوکش اوله بو بیل ای نیکبخت ... هم اوله یای کونلاری سرمای سخت
بر اولو شاه کیده دیر هم دنیادن ... دوشمان ایلندن کیدر لیکن کیدن
اورتده ینکلش اراجیف کازه دیر ... دالغلق اوله خلایق آزه دیر

اون بشنجی فصل کوکدن دوشن اود حکمنده دور

کوکدن اوددوشسه ایشت نه‌دور خبر ... دوشدوکی یرده خیرلار وار معتبر
فتنه چوق اوله چالشق هم سواش ... قان اوکش دوکله کوزدن آقه یاش

قش قتی اوله بو ییل چوق یاغه قار   صرب اوله طملو بسارق د...
پادشاهلرده اوکش دور هم جدال   اشلری بغض وخصومت کل ...
چوق اوله قورقو امینسزلك اوله   دنیا فترتدور قتی قزلق اوله
اوله هم تجاره بو ییلده زیان   شاذ اوله اوغری حرامی قلتبان

❀ اون آلتنجی فصل قاتی یغمور یغلوغندهدور ❀

کر قتی یغمور یاغه بو آی ایشت   حکمنی دنکلا وآننکله اش ایت
بیل قحطلقدور جهانه دوله دیر   بی کفارت اوغری هم چوق اوله دیر
سیل اوله بو ییل سولار آرته طشا   چوریا جمله ایکن دیر ای پشا
آز اوله بو ییلده هم دورلو یمش   هم بو ییل ایرکشی علتلو یمش
خستلق چوقدور مرضلر بی کران   ایلقی قیریلا دوارده وار قران

❀ اون یدنجی فصل طلو یغلوغندهدور ❀

کر دلو یاغسه بو آی بیل بی لجاج   واقع اوله دیر مرضلر بی علاج
بیل یرامزدور اوکش قان اوله دیر   خستلق ایچره مفاجات اوله دیر
قزلق اوله دنیای دوته قحط   ایل اوله غوغه امینسز بی غلط
اوشبو ییل چوقدور سواش هم سکب دم   شاذ اوله مذموم عزیزلار کوره ذم
پادشاهلردن رعیت لاره کوچ   متصل ظلم وحقارت بی ثلوج
خلقنك احوالی بو ییل دشواردور   بودیدوکلارم یقین اوش واردور
بیل صونکی بوله شداید انقراض   قورتله انسان اوله بی اغتیاظ

❀ اون سکزنجی فصل طوپراق یغلوغندهدور ❀

کر قزیل توز کاسه یاباغسه تراب   ای نچه اقلیم بو ییل اوله خراب
مصر ایلی هم اوشبو ییل شهری فرنك   الّا فترت اوله کم قوم اولادنك
خوف اوکش اوله امینسزلك قتی   قزلق اوکش دور قحطلق آفتی
قاطع وسارق دوله هر بر طرف   خسر ایده تجاره مال اوله تلف

...زدندن خلایق انجنه ‖ کمسه هیچ ساونمیه قارنجنه

اون توقزنچی فصل قربغا یاسوغاچان یغلوغنده در

یغسه سوغالچان یاخود یاغسه برزع ‖ پادشاهلرده اوکشدور دیر نزع
دپرشه فتنه قتی اوله جدال ‖ اوغرشه لشکر هزیمت قیل وقال
هم قتیدر خستلق اول یرده دیر ‖ جمله ایگنلاره آفت ایره دیر
هر ایگن اوله خراب وارلق دخی ‖ قزلق اوله دیر دخی دارلق دخی
باغ اوکاد اولمیه دیر بو یلده هم ‖ غصه اوکشدور چوق اوله رنج وغم
ییل صونکی آرتق دخی قزلق اوله ‖ قالمیه چوقلق جهان آزلیق اوله
هم بر نچه لار دیمش ای مرد کار ‖ اوّلی ییلونک قحطلق روز کار

یکرمنچی فصل قاتی توزقوپدوغنده دور

اوشبو آی اچره قتی قوپسه غبار ‖ آز اوله یغمور سغوله هم سولار
جمله اوت آز اوله هم قیتدور تخیل ‖ کی منافعسز قرنجسز اوله ییل
هم بو ییل تجاره چوق اوله زیان ‖ ایل امینسزلك قتی دالغا زمان
زلزله چوق اوله بو ییل هم حریق ‖ اودایده خسران نچه یرده حقیق
ای نچه معمور ویران اوله دیر ‖ خاطری خلقنك پریشان اوله دیر
ییل قوراق اوله بو ییلنم افتراق ‖ بریاور ییلدورکه طاق اوله طاق

یکرمی برنچی فصل بسارق حکمنده دور

بوسرق اولسه بو ییل اوله وبا ‖ هم قتیدور خسته لق بودور بنا
قزلق اوله دیر تمامت بو جهان ‖ شویله اوله کیده الدن عنان
فتنه چوق اوله سواشنك حدی یوق ‖ غصه اوکشدور تفکر اولاچوق
ارتلو اخبار اوله دیر دم بدم ‖ پادشاهلرده خصومت نه دیم
اوغرشا بونلار قیوبن تاج وتخت ‖ کی جدال ایده بولار ای نیکبخت

❀ یکرمی ایکنجی فصل قاتی ییل ایسدوکنده دور

اوشبو آی اچره چقه کر ریح سخت / مغرب ایلنه طشینه رخت و[ر]
زیره قحطلق دور قحطلق بی قیاس / شویله قزلق دورکه آچ قیرله ناس
قیرله ایلقی بو ییل قنداکه وار / کی قتی یغمور اوله دیر هر دیار
چوق زیان ایلر بو ییل دیر اول مطر / اوشبو ییل مغربده واردور بو خطر
باغا دلولیك اکبر دانه هم / ایکنه کی زحم اوره حیوانه هم
ایکنی باغی اوتی اوره دلو / الّا ییل ایسدوکی یرده ای اولو
یوبله ایکن دکلدور سر سری / هم قتی قزلق اوله دیر بربری
چوق زیان ایده بو ییل بویرده اود / حکمنی سوررور تمام اولمز خمود
یول اوروجی هم خواریج دوله دیر / اوچ ییله داکن قحطلق اوله دیر
قالدورا باشن بو ییل هر بی تمیز / قان اوکش دوکلیسردور ای عزیز
قش اوزاق اوله بو ییل بی قیل و قال / دانیال سویلرکیم ایدر ارتحال
قیرغو اکثر قشن چوق اوله بوز / قش مقدمدور همین نصف اوله کوز

❀ یکرمی اوچنجی فصل کوك کورلده دوکنده دور ❀

اوشبو آی کورلر اولورسه آسمان / قیغلو اوله خلایق بی کمان
قش قتی صرب اوله قارطملو کبی / چوق مرض وار لیکن اولملو کبی
بر اولو آدلو ادانوربك کشی / اوشبو ییل اوله هلاك بته اشی
یایله اوغری حرامی بی امان / چوق اوله قورقو آز اوله شادمان
تهلوکا فترت اوکشدور ییل تمام / قونمغه یورت بولمیه دیر خاص و عام
کوندوزین اولسه اکردیر دانیال / اول نبوت معدنی تاج الرجال
حرب اوکش اوله قتی بین العرب / فترت اوکشدور قحطلق بی تعب
بکلرینه مکر ایده بونلار عیان / کندو قومندن اوله دیر بو بیان
کاتب اعیان ملولدور هم وزیر / صیقه لر بونلاریکم چیقه بز یر

[illegible] اچره تخیل دتلو اوله — چوق اوله دیرلیك قیمتلو اوله

[illegible]بچه اولسه نشان ای معتبر — سویلنه دلده یلان ینکلش خبر

هم دیاربکر ایلنده ای اولو — اوله دنیادن کیده ای بختلو

مصر ایلی بولق خواریج ازدحام — بر ایکی ییل دوته‌لار آنده مقام

صلح ایده اوچ ییل عرب جنك قوپا — شری ترك ایده بولور خیره اویا

❀ یکرمی دوردنچی فصـــل ییر کولدره‌دوکنده‌دور ❀

اوشبو ای اچره ای عالم رونقی — ییر کولدرسه بودور سوزنك حقی

زلزله چوق اوله چوق دپرانه ییر — سوزیان ایده بوییل هر یرده‌دیر

پادشاهه بکار یغیلق ایده دیر — ایل خراب اوله امینلك کیده‌دیر

چوق اوله سلطانه هم درلوزیان — نصرت آخر پادشاهنکدور عیان

شاه ایلی اوستون اوله ای اصل پاك — جمله دوشمانلارنی قیله هلاك

❀ یکرمی بشنجی فصـــل ییر دیبرندوکنده‌دور ❀

زلزله اولسه بو آی دپرنسه ییر — غصلو ییلدور قریلور شیخ وپیر

کی قتیدور خسته‌لق ای نوجوان — فترت اوکشدور قتی ظلغا جهان

قش ایلارو کاله وقتندن بو ییل — چوق ایکنلر چوریادیر بللو بیل

شام اوی اچنده قطاع الطریق — هم خواریج هجم ایده مثل الشهیق

دپرنرکن کورلسه کوك ای امیر — قش قتی صرب اوله طملو جمله ییر

بابل اقلیمی وماهن ایلی هم — فتنه چوق اوله اوکش دوکله دم

دون اچنده دپرنه کر بوزمین — هر تخیل اوچز اوله‌دیر ای امین

بول اوله دیر هم بوییل درلو یمش — نعمت اوچزدور دین شویله دیمش

بونشان اولدغی برنك ای ظریف — بکاری خاین اوله کندو ضعیف

قیرله بولق چری چوق آقه قان — بیل خراب اوله عظیم بی امتحان

شاهیله نقش اوینیا دیر روز کار — عاقبت نصرت شهادور آشکار

باب ثانی عشر ایلول احکامن بلدرور

هر آینڭ آنلارکه قیدین بیدیلار
اول حکیملرکیم بیلورسوزده دقیق
الك کون آییدور بکم قلمه جد
خوش اولور بونده هواهم روز کار
باری دویا بس طبیعت دور خریف
چوق اولور بو فصل اچنده اتفاق
اوت اچوب حلوا یمکدور اصلو
خوش ققولو نسنه‌لر بیلایسن
یمه صغرا ایتنی دوندور یوزنك
یمیه بریان بو آی حکمت بیلن
الك کونی ایکنچی کون هم ای الو
زی مبارکدور دوردی کون ای دلربای
هم بشنچی کون ای مرد شفیق
بس سکزنچی کونی دوغدغی هم
بو آینك توقزنچی کون صرفا دوغر
مریم آناننك آناس اتاس
ایکسی برکونده بولدیلار وفات
اون ایکنچی کون بنونك بیل بی غرور
هم اون آلتی کون ای مرد کار
اون ایکیدور یعنی سعت فی النهار
برج میزانی ایدرسنك کرنبوغ
یکرمنچی کونی بوداقلردن رجوع

اون ایکنچی آیه ایلول دی
بونکا سبتورس دیمشلر بل حقیق
هم اوتوزکوندور تمام اندرعدد
قلعا سودا نکدرور ای کامکار
آنده سودای مرضلر ای ظریف
آز اولور اویکن بیوك اولور طلاق
دتلولار یمك ایودور ای اولو
هم ترالاردن حذر ایلیاسن
آیرق ایتلردن سقنمه کندورزنك
آز واره حمامه هم عقلی اولان
نه یاون کوندور خلایق قیغلو
هرنه اشکیم دوته سن اوله قولای
دنیایه کلدی زکریا بل حقیق
مریم آنامز جهانه کلدی هم
دولنور فرع المقدم بل ای یار
بوکون اولدیلار ای نورا باتس
نه‌عرات قورتیلور آنده نه‌خفات
نیل قرارینه وارور الچق درور
دونله کوندوز برابر آشکار
بربودور برکز دخی اوّل بوار
کونشی آنده بولاسن بی دروغ
ایلیوب سواوزدکا ایلر نزوع

...ك بوداغنه كوكنه   بس نچون انمك دلر سوكنه
...طوپراقدور قمونك اصلی دير   اصلنه اولور قمونك نسلی دير
ثانی والعشرون عوا دوغر نشان   دولنور فرع الموءخر بيل عيان
هم يكرمی اوچ كون اندر عدد   خزنيه دوشدی زكريادن ولد
يعنی يحيا دنيايه كلسه كرك   كندو كيدرسه آدی قالسه كرك

❀ اوّلكی فصـــل كون دوتلدوغن بلدرور ❀

كر خسوف اولسه ندوركور معنی سن   نه علامتدور بلاسن يعنی سن
بر اولو آدلو كشی اوله ديمش   اول سببدن نچه اش اوله ديمش
چوق خرابلقلر ايدر ای مرد پاك   ای نچه محكم يقالار اوله چاك
دوته يوز ظلم وجفا جوروستم   ايل فساد اوله خيانت دوله هم
چوق اكابر دوتلوب آلينه مال   آزاوله يغمور ديمش دور دانيال
ارض فارس هم حجاز ای نيكبخت   درب اوكش اوله دخی رنج وسخت
مشرق ايلنده چريلر دير لا   يادايله كيره ولی چوق قيرله
ليكن اول ايلده بی امتحان   چوق چری قيره عظيم چوق ايده قان
عاقبت صينه قچا دير اول چری   يادايله كرمك دكلدور سرسری
كر دوتلدقده يوزی سرخ اوله دير   فتنه وفترت جدال ايل دوله دير
درب آشوب بلادور در جهان   بولشه اقليم اوكش دوكله قان

❀ ايكنچی فصـــل آی دوتلدوغن بلدرور ❀

آی دوتيلرسه بكم دنكلا خبر   سوغله جمله سوهم قيندور مطر
قيش قتی اوله بوييل هم ای سعيد   برداوكش اوله دوته دير صوجميد
پادشاهلرده بوييل واردور صلاح   اشلری خير وسعادت پر فلاح
خسته لق هم چوق اوله اندر صبی   بوبله بيورمش حقيقت اول نبی
ايكن اوكاد يمشلر بی قياس   ياوز آدملر قوپه شربر ناس

چوق

چوق فساد ایده بولاراندر جهان   بولنه اقلیم ولایت
عاقبت سلطان بولاری قیره دیر   فعلنه کوره جزاسن ویره
هم‌چکرکا چوق اوله‌دیر اوشبو ییل   هم زیان ایتمز دیمشلر بللو بیل
مغرب ایلنده بو ییل فتنه بی امان   جنك قتل اوله عوارض بی‌کران
حرب اوکش اوله دخی ارض العجم   روم ایلنده ییقلور برقلعه هم
هم دینکز قیرا کیدوراول شهر اولو   شاء الله استنبول اوله ای بختلو

❁ اوچونچی فصـــل کون اغللندوغنده‌دور ❁

کون اغللنسه بر اولو پادشاه   دوشه لشکرده اوله ای یوزی ماه
الّا بکلر شولقدر اوغراشه دیر   آت آیاغندن قزل قان آشه دیر
چوق اوله اوغری کُره بولك بولك   دالغلق اوله هم اوله اورکالك
کی‌قتی قزلق اوله ای خوش خصال   ییل‌صونکی بولق فرحناك اوله سال
خسته‌لق آز اوله مفلسدور طبیب   ایل امینلك‌لار اوله کیده وجیب
یاغه یغمور آقه سیللر سو طاشا   لیك وقتندن مقدمدور پشا
هم براولو پادشاه‌کیم طاپه‌لار   قلعیه دوشه قپوسن یاپه‌لار
حصر اوله اول بیچرا دیر برزمان   چوق خلایق قتل اولاهم برزمان
هم آنی اولدوره‌لار آخر کیده   باقی کیم قالورسن ایت دنیاده

❁ دوردنچی فصـــل آی اغللندوغنده‌دور ❁

آی اغللنسه سغوله جمله آب   ایکن اولمیه جهان اوله خراب
اوت اوکاد اولمیه دیر هم ای امین   اولمیه بوییل فواکه هر زمین
غرق اوله یولق کمیلر دربحار   آزاوله هر غله هم ای نامدار
هم‌چکرکا یوریا قیله هجوم   الّا هیچ زحمت ویرمزدیر نجوم
غصه چوق اوله بوییلده فی الانام   کوره‌دیر زحمت سفردن خاص وعام

❀ بشنجی فصل ینکی آی حکمنده دور ❀

... کورنسه کر بو آیده ماه | برعجب معنی درور دنکله ای شاه
بسط ایدراین هر ندور ایو یاوز | چوق اوله بو ییل چبان دیر هم ایوز
باش برت اوکش جراحتلر دخی | چوق بلوره کیده راحتلر دخی
براوجی قالدور یرق کورنسه بل | تندورست اوله ولایت شهر وایل
ییل براکتلو قزنجلو باسرور | ایل امینلك دور فرحدور بی غرور
پادشاهلر ایریته عدل ایده دیر | چوق اوله ایلوك جفالر کیده دیر
بربرینه کر یقین اوله اوجی | شادلقدور اورته ده قیغو نجی
ییل مبارکدور منافعلو قتی | کی اوچرلقدور کیدر قحط آفتی

❀ آلتنجی فصل قویرقلو یولدوز حکمنده دور ❀

مشرق اطرافنده کر ای معتبر | سچلو یولدز دوغسه کورنه دور خبر
قیت اوله یغمور ایکن آرده سواش | ایل خراب اوله دلیم اوینیه باش
هم عجم ملکی سواشدور فتنه چوق | قان اوکش دوکله هیچ حدی یوق
یتلو دوشمان چیقه مغرب شاهنه | طرنق ایلدوره ولایت ماهنه
صنکره شاهنکدور بکم عون وظفر | جمله دوشمانن قره ای وردنر

❀ یدنجی فصل یولدوز دوشدوکنده دور ❀

اوشبو آی اچره اولورسه کر افول | ایلقی اوکش قیرلر اندر ذبول
خوف اچنده دور بو ییل صوداکمی | غرق اوله بیحد دینکزده آدمی
بر اولو پادشاه ای روح شاد | دوشدوکی یرده اوله اوله حداد
فتنه چوق اوله امین اولمز جهان | فترت اوکشدور شدایدبی امان
ایل قزان اوله بولانا روز کار | سیما دوشدکی یرده اوستوار

❀ سکزنجی فصل انکم سغمال حکمنده دور ❀

انکم سغمال علمدور برعجب | مشرق اطرافنده کر ای صنع رب

پارس ايلى يولق سواشدور مطلقا　　قان اوكش دوكله‌دير
مشرقنك شاهى ايا صاحب فنون　　كافريله اوغرشه قيله
كافرى يولق قره بونلر عمو　　كى اوچرلق اوله دير دنيا قمو
اولكن اوله بو ييل اونك كاله قش　　اوّلى ييلنك ايودور اونكا اش
حرب اوكش بو ييل هم درعجم　　اختلاف اوله كتاب‌لرده هم
بابلنك سلطانى اهوان شاهى هم　　جنك ايدوب اوغراشه بونلر دمبدم
مغرب اطرافينه كورنه ديمش　　چوق اوله خرمه بو ييل دير هم يمش
خسته‌لق چوقدور بو ييل‌دير هم وبا　　دردبارى بكر ايلى‌دير هم سبا
مصر ايلى يولق وبادور هم سقم　　قومى قيغلو اوله اندر عدم
بول اوله جمله ايكن هم حبوب　　اوت ايو نعمت ايو دلو قلوب
مغرب ايلنده حرامى قوپه چوق　　دانيال سويلر سقين‌سن ديمه يوق
غالب اوله چون بولور چوق دوكه قان　　كى خراب اوله ولايت بر زمان
ال كتوره‌ار بولار اى نرّه شير　　اى نچه قتل ايده‌لر هر برده دير

توقزنچى فصل سكشك حكمنده‌دور

اوشبو آى اچره كوررسنك سكشكى　　مشرق اطرافنده اى بكلر بكى
خلق آراسنده سواشدور هم فتن　　قيرله نيچه كشى صاحب وطن
اولمك اولدورمك قتيدور اى اولو　　آنده ييله اولمين نه بختلو
مغرب اطرافنده كورنسه اكر　　اوشبو ييل چوقدور منافعلو مطر
يغدغى يرده خلايق شاذمان　　سغلق امينلك اوكش اوله بنيان
ييل براكتلو اوله ايلنك اوكش　　خلقنك احوالى ايودور كونكلى خوش

اونونچى فصل كوك قزاردوغنده‌دور

كوك قزاررسه بو آى بل اى امين　　كى قتى قزلق اوله‌دير هر زمين
قان اوكش دوكله چوق اوله جدال　　بل ايوكلمز بكم صعب اوله حال

[illegible] زافنده کورسنك بواشی — دنکله بو حکمی ای دولتلو کشی
[illegible] چمش سوزلری کیم سویلدم — برلو برنچه سنکا عرض ایلدوم
مغرب ایلنده اوله بونلر قمو — یل صونکی ایلوك اوله‌دیر ای عمو
ایل امین اوله ولایتلر مقیم — تندرست اوله خلایق بی سقیم
پادشاه هم عدل ایده زیر دستنه — توز دوشرمیه رعیت اوستنه

❀ اون برنچی فصـــل کوکده‌کی عجب حکمنده‌دور ❀

بر عجب کوررسه‌کر کوکده کشی — ایشت ایمدی نچه‌دور دنیا اشی
اول کورندوکی ولایتده بکم — بر اولوبك اوله‌دیر مفقود کم
پادشاهلردن رعیتلره هم — رنج ومحنت‌دور بلادور دم بدم
اوشبو ییل هم چوق هلاك اوله اناس — تاجره اوله زیان ای خیر ناس
هم بو ییل یولق اوچرلق اوله دیر — صنکره اوچ ییل کیر وقزلق اوله‌دیر
قش مقدمدور قتیدور بوز قار — قیرله بو ییل کچی دیر هم بقر
روم ایلنده چوق چری قیله خروج — سن تفرج قیل بولری بی عروج
شهر قسطنطین دخی هم ارض شام — تهلوکا فترت خواریج ازدحام
مغرب اقلیمی بو ییل هم بحر وبر — فترت اوکشدور سواشدور هم شورشر
هم بو ییل شام لشکری حصر اوله‌دیر — زحمت اوکشدور فرح قصر اوله‌دیر

❀ اون ایکنجی فصـــل کوکده بر شخص کورندوکنده‌دور ❀

کر هواده کورنه حیوان کبی — یا سبع جنبنده یا انسان کبی
جمع اوله لشکر چکشدور بی قیاس — نیچه‌لر اوله هلاك ای خیر ناس
شاهنه یوز دونده هر برکیدای — غصلو اوله قمو یجسول وبای
پادشاهلردن رعیت اوشنه — اولقدر جنك اوله میت دوشنه
لشکر اهلی ایریشی چوق انجده — هم رعیت مسکین اوله رنجیده
اول ارالقده یته ای صنعی رب — بر اولو سلطان نکاهین نه عجب

اون اوچنجی فصل کوك کورلده دو کنده...

کورلسه کوك اوشبو آی ای دلنواز
اونکمیه ایکن تخیل بوقدور بـ...

اولمدوق چوق نسنه بویل دوریا
بر عجب‌دور کیم سچیلر چوریا

کیم اچرسه انکلیه رنج اوله دیر
خیره یا مجروح اولوبن قاله دیر

الّا اول سچی کیم ایشتدی آواز
اولدرور علت دوتن ای سرفراز

اوننادن کورلر اولورسه ایشت
سانکا سویلرون ایا اصلو یکیت

اوشبو ییل آهونمر طوشان ذیب
ثعلب آرسلان چغال ای دلفریب

قیرله بونلر بو ییل‌دیر بو کتاب
ستمه هم آغری اوکشدور بی‌حساب

خسته‌لق واردور بو ییل دوغرسی
هم بو ییل چوق اوله‌دیر کوز آغرسی

چوق اوله رنج ویرا قان هم‌عرق
هم اوله درلو حرارتدن فرق

یدسندن کورلسه ای نوجوان
ییل بلوتلو اوله یغمورلو جهان

اوشبو ییل اقلیم ولایت دوله‌دیر
ایلقی قیرله آزی قرتیله دیر

کی سوق اوله بو ییل هم‌قش قتی
قار اوکش یاغه ویره دوك زحمتی

بوز اوکش اوله دوکا آب زلال
آز اوله یغمور دیمشدور دانیال

کورلریکن اونی کونده عدد
حامله عورت براغر دیر ولد

رنج آرته حال کی یتلو اوله
یمش آغاچلاری کی آفتلو اوله

چوق اوله ایکن اوچزلق اوله‌دیر
دانیال بو ییل فواکه اونکه دیر

پنبوق آز اوله شعیر وهم عدس
آز اوله زیت بو ییل ای خوش‌نفس

تا یکرمیه‌دن اولسه ای عزیز
چوق یکیت قیرله هم چوق اوله قیز

هم اوله بو ییل وباکی خشمناك
اولمشیکن هم ایکن اوله هلاك

وار آز اوله ابرشه‌دیر تعب
آفت ایره غلّیه قیتدور عنب

بس یکرمنچی کون اولسه یل صلاح
ایل امینلك‌دور مفرحدور ریاح

آز اوله یوقش دخی بی پر بال
یغمور اوکش یاغه‌دیر هم اوشبو سال

[illegible] كورلسه كر آسمان ‌‌ — يمش اوكاتدور كشى وبرمز نشان
[illegible] ودور بو بيل بى خسته‌لق ‌‌ — چوق اوليسردور بو بيل قاز هم بالق
صوقوشى هدسز اوله دير اى كشى ‌‌ — اهل حكمتدن خبردور يا كشى
بيل براكتلو الّا هم شاره دير ‌‌ — اصى غايت چوق اوله تجاره دير
صاح ايده بكلر امين اوله بلد ‌‌ — بيلمز يولق ايو بى حد وعد
ايل امين اوله سلامت اوله يول ‌‌ — كسب اوكش اوله فوائد اوله بول
غله چوق اوله وزيتون اونكا چوق ‌‌ — اوزم ايودور بو يلده ديمه يوق
نعمت اوچزدور مطر هم بى كروب ‌‌ — صاح ايده لشكر هيچ اولميه حروب

❀ اون دوردنجى فصل يلدرم حكمنده دور ❀

كورنور اولورسه اوشبو آيده برق ‌‌ — اى نچه لشكر اوليسر قانه غرق
جنك فترتدور چدالونك حدى يوق ‌‌ — هم اراجيف يوريه دللرده چوق
غصو وقيغو تفكر هم حزن ‌‌ — چوق اوله يغمور اوكش اوله فتن
اونكب ايگنلر حبوب اوله ايو ‌‌ — هر نعايم چوق اوچزدور نه قيو
بيل براكتلو كله دير بى كمان ‌‌ — قيله اوچزلق جهانى شادمان

❀ اون بشنجى فصل كوكدن دوشن اود حكمنده دور ❀

اود دوشه كر بيره كوكدن اى اولو ‌‌ — اوت بچين ايگن ايودور بيلكلو
يوچه‌دور امراض كورورلار زحمتى ‌‌ — بلغام وصفرا استمه‌دور قتى
آز اوله يغمور سغولا هم مياه ‌‌ — قيرله بوبيل قيون اى سرسپاه
پادشاهلردن رعيتلر دليم ‌‌ — ظلم ومحنت كوره دير جور عظيم
منفعت سزدور بو بيل اولمز قزنج ‌‌ — الّا قيغودور ملالت درد ورنج
ايل امين اولمز ولايت بى امان ‌‌ — بيل صونكى يولق خرابلقدور جهان

❀ اون آلتنجى فصل قاتى يغمور يغدوغنده دور ❀

كر قتى يغمور ياغه بيل اوشبو آى ‌‌ — يل اوچزلقدور قتى اى جان فزاى

بیل قزانچلودور خیرلودور زمان
ایگن ابو اوله بوبیل زرع ابو
کر قتی یاغه بکم حددن آشه
غصه چوق اوله اوکشدور بیم وباك
لشکر اهلندن اوشنه خاص وعام
بر بغی ایلدن چری ایرشه دیر
تیزچقه ایلدن کیرو بودور رموز

چوق اوله وجهی معیشت
غله اوکش اوله دیر بس
یاغدغی برده ای دولتلو پشا
بکلرنك ظلمندن اورکاییرده خاك
بو اقالیم اهلنه‌دور بو کلام
بیقه اقلیمی قتی دوریشه دیر
الّا هر درلو طعام اوله اوچوز

❀ اون یدنچی فصـــل طلو یغد وغنده دور ❀

کر قتی یغسه بو آی اچره برد
درلو رنج آرته خلایق زار اوله
بیل قرنجسزدور دخی بی منفعت
یعنی برشاه کیده هم اونکا ایگن

خسته‌لق چوق اوله ای صاحب خرد
دیرلمه ستمه قتی دیشوار اوله
براولو بکلدن بوش اوله مملکت
چوق یغا یغمور اوکشدور اوت پچین

❀ اون سکزنچی فصـــل دو پراق یغد وغنده دور ❀

کر قزل توز کلسه یایاغسه تراب
آز اوله یغمور سهل بته نبات
آز اوله یا اونگمیه هر کیز ایگن
پادشاهلر ایریته ظلم ایده دیر

بیل قوراق اوله سغولا جمله آب
قیرله حیوان آزی بوله نجات
قیغلو اوله خلایق هر زمین
طلغلق اوله امینلك کیده دیر

❀ اون توقزنچی فصـــل قر بغا یاسوغلچان یغد وغنده در ❀

قر بغا یغسه یا سوغالجان ایشت
بی‌کفارت چوق اوله دیر رنج ودرد
علت آرتقدور اوکش اوله سقم
پادشاهلرده یغیللق هم سواش
منفعتسزدور بو یل کسب اوله آز

حکمنی دنکله ای عقل اسی یکیت
چوق اوله بو یل مفاجات کیده مرك
حزن اوکش اوله خلایق بیه غم
فتنه چوق اوله بولورده سرفاش
دورت آیاقلولر قربلور قیش و یاز

...ره هم اوله زیان   ییل صونکی ایلنك امینلك دور جهان

یکرمنچی فصل قاتی توز قوپدوغنده دور

کر توز قوپسه قتی بو آی ای پشا   شولقدر صرپدور نه حدایدم قشا
خلق آراسنده اوکشدور هم فتن   هم اوله جنك وخصومت بافتن
هر تخیل اوکاد اوله دیر هم علف   نعمت اوچزدور اوکشدور بی تلف
غله یولق چوق اوله دیر سال وماه   هر حبوبات اونکا هم اونکا کیاه
ییل صونکنده ایره راحت ناسه دیر   طوق لعنت دایم الخناسه دیر
ایلونك ایمینلك اوله اقلیم اچی   شادلق ایده قمو اولو کیچی

یکرمی برنچی فصل بسارق حکمنده دور

اوشبو آی اچره اکر اوله طمان   رنج ومحنتده خلایق بی کمان
یایله ینکلش خبرلر غصه چوق   ایل امینسزلك اولورکیم دییه یوق
قیغلو اوله قمو اولو کیچی   خوف فترتدور بو دنیانك اچی
منفعت سزدور بو ییل ای شاهزاد   آلیچی صاتیچی اولا نامراد
پادشاهلرده یغیلق وار کیبی   دپرشر لشکر براقلن ایرکش
تاجره یولق زیان وار ای اولو   نیچه لر بو ییل اولیسر قیغلو

یکرمی ایکنچی فصل قاتی ییل اسدوکنده دور

اوشبو آی اچره قتی ایسرسه ریح   چوق اولو بکار کیده دیر بی قبیح
یمش آغاچلاری قوتلو اوله   یمش اوکشدور دخی دتلو اوله
نعمت اوچزدور قتی بو یلده هم   آرپه هم بغدای اوکشدور یمه غم
هم بو ییل چوقدور اکابر ذلتی   قیغلو ییلدور بو ییل یولق قتی
قورقلو ارباح بو ییل چوق اسه دیر   خوجه لار زنبلینی بوش آسه دیر
ای نچه خواجه جهاندن کیده دیر   جمله داتلولار چوق اصی ایده دیر
چوق اوله زیتون بو ییل چوق اونکا باغ   ییل ایو کله بته اوت طاش وداغ

یاد

یاد چیری کیرور ایله ایلر ظلام || باقیسن تنکری بیلور بسر

✿ یکرمی اوچونچی فصــــل کوك کورلده دوکنده دور

کوك کولدورسه بو آی دترر بدن || بر اولو بك کیدیسر دیر دنیه دن
آرق اوله خسته‌لق‌دن هر سمیز || ستمه صفر اسودا چوقدور ای عزیز
جمع اولب اوغری کسه یوللری دیر || انجده بکلر قتی ایلاری دیر
تاجره یولق زیاندورکی عظیم || چوق اوله ینکلش کلام هم ندیم
قیغلودور اوشبو ییل جمله اناس || غصه وساغنجله انجینه ناس
بو ولایت حالی یولق دار اوله || پادشاه حالی قتی دوشوار اوله
چوق ایدر شرقده خواریج هم غلو || بر بك اولدره عربدن بیلکاو
کر کیچه اوله ایکن حد سز بتا || قش مقدمدور سوقدور بوشتا
قیزموق چوق اوله اویوز هم چبان || هم چیچك حصبه کلیسردر جهان
قیرله حیوان هلاك اوله صغیر || نه قیون قورتیلور نه آت نه بعیر
اوشبو ییل اچره بیورمش دانیال || شهر قسطنطین اچنده دور زوال
قبله اطرافندن ایشت مطلقا || شهر قسطنطینه بر دشمان چقا
شویله انجیده بولاری اول چری || بر اولو تکفور دوشر ای عشق ایری

✿ یکرمی دوردنچی فصــــل ییر کولدوره دوکنده دور ✿

ییر کولدرسه ایشت ای شهر یار || دالغلق اوله بولانه هر دیار
غله چوق اوله علف بول اوله بس || هر حبوب اونکا بو ییل ای خوش نفس
اوت ایکن اونکا هم ای خوش خصال || بکلر اورتاسنده هم اوله جدال
چوق اوله جنك وخصومت اورتده || قان اوکش دوکله جان دوته صدا
قیغلو اوله خلایقلر دیمش || فاسد اوله‌دیر بو ییل درلو یمش
فتنه وایلدن خلایق اوشنه || بغلنه واقع اراجیق بوشنه

❀ [illegible] رافق [illegible] کو [illegible] یگرمی بشنجی فصل ییر دیبرند و کنده دور ❀

[illegible]ورسه کر بو آی اچره زمین ‖ قزلق اوله دیر ولایت ای امین
قیتلغو دارلق اوله دیر ای دده ‖ کی قحطلقدور دوکالی دنیه‌ده
خسته‌لق چوقدور بو ییل دیر دانیال ‖ هم بر اولو بلك کیده آرته ملال
اوشبو آی اچنده‌کی کورینن آی ‖ کر اوتوز اولسه تمام ای حسنه بای
تندورست خلایق جمله خوش ‖ درلو نعمتلر دلودور غصه بوش
کی اوچزلق اوله ای خلقی حسن ‖ اوریه قیون چوق ایت بریانی سن
کر سغیش یکرمی توقزده ایسه ‖ کوجلو قوتلو اوکش بیللر ایسه
دوکلی نسنه اوچزدور دیمه قیز ‖ چوق اوله آلام واسقام ای عزیز
دون اچنده دپرنه کر بو زمین ‖ یغمور اوکش یاغه‌دیر ای نازنین
شولقدر سوطاشه‌کیم اولمز قیاس ‖ اوت ایکن چوق اوله ای خیر ناس
قولده اوقرنقده هم اوله اجاق ‖ عاصی اوله‌دیر چوقی ای یوزی آق
دورمیه هرکیز قچان قول وارنه کیم ‖ بویله بیورمش ابو الفضل الحکیم
شهر کوهستان ولایت زنکبار ‖ بو ایکی اقلیم کی مرضدور ای یار
هم وبا واردور بولرداکی عظیم ‖ غایبه کیم حکم ایدر الا علیم

❀ بناب سریانیلر حسابنجه هر آی قچان کردوکن بلدرور ❀

چونکه بلدنك اون ایکی آی حالنی ‖ اوچ یوز آلتمش آلتی کون احوالنی
جمله احکامی ایا پاك اعتقاد ‖ شویله بلدنك کیم کرکمز اوستاد
الا بر معنی دخی واردور شریف ‖ کی کرکلودور بیلورسن ای ظریف
چون قتی محتاج اولورسن سن آنکا ‖ واجب اولدیکیم دیم آنی سنکا
بیله سن هر آی نه کون کیردوکنی ‖ قیله سن حکمی خبر ویردوکنی
بویسه فکرنك کیدر سودای سن ‖ چون دوغا روشن کوراسن آیی سن
کوراسن نه دیر حکیمی دانیال ‖ منفعت خسران اقامت انتقال

ایله

آیله ویرمز خبر اوشبو حساب
آدم آتادن بیرواى روى مه
کون حسابنچه دور بو دیدوکم
چون جهانی بی الم اول فرد رب
بیری حکمتدن بساط ایتدی بتون
قودی چوق انجم منازل هم بروج
هم ملائك قودی حدسز حاضرین
چون یدنچی آسمان بولدی محل
اون ایکی برجی کزر دورمز یورور
بس اوتوز یلده تمامت یوره نور
اوشبو رسمه دور ایدوب بنك یل تمام
دیکدی نوبت مشتری کورکیم نیدر
اون اوچ آی هر برج اچن قیلور مقام
سیر ایدر کیرو مقامینه کلور
هم بشنچی کوکده مریخ پادشاه
ایللی کون هر برجده دورر کیدر
دروت بنك یل چون تمام اندر حساب
چرخ چارومده چون اولدر پادشاه
بر یل اچنده بروجی سیر ایدر
چونکه عزل اولدنکون ایلادی سر
چونکه هر برجه میسر بولدی یول
اون ایکی برجی اون آی اچره تمام
اولده عزل اولدی جمالن بوردی

روزی ساعتدور د...
آلتی بنك یلدور توقز یور...
حل ایدوب مشکل امکر بیدوب
آلتی کون اچره یارتدی بی تعب
کوکی قدرتدن دروردی بی ستون
نیچه سیاران حضیض هم خروج
بیره‌دی دنیا کوکن للناظرین
آنده بر بولدور قودی آدی زحل
اوتوز کون هر برجنك اچنده دورور
بو دورور مقصودینه بر کورنور
حکمنی سوردی زحل والسلام
شاه اولوب آلتنچی کوکده حکم ایدر
اون ایکی بروج اون اوچ یلده تمام
اولدخی بك ییل تمام سلطان اولور
اولوبن سوردی زمانن سال وماه
اون سکز آیده تمام دور اول ایدر
آلور احکامن الندن آفتاب
ایلدی هر برجی بر آی جایکاه
سلطنت حکمی تمام بنك یل کیدر
زهره حکم ایتدی جهانه سرتسر
دوردی هر برجك یکرمی بش کون اول
دور ایدوب حکم ایتدی بنك یل والسلام
بس ایکنچیدن عطارد یوردی

[illegible] ی حکومت تحت ید
یقمغو بیمق نقایض قدوسد

[illegible] ن بش چوبر برجه کیرور
آلتی آی اچره تمام بورچن کورور

[illegible] یردی بنك یل حکمنی تاج وکمر
ترك ایدوب عزل اولدی بس کلدی قمر

دنیا کوکنده سلاطین تختنه
شاد اولوب بندی سوینّدی بختنه

پادشاه اولدی جهانه مثل نوم
منزلی هر برج ایکی کون نصف یوم

بس اوتوز کونده تمام سیران ایدر
ای نچه عقل ایسلربن حیران ایدر

بودخی بنك یل تمام ایتسه کرك
عاقبت معزول اولوب کیتسه کرك

چون یدی بولدوز ایا صدر الانام
حکمنی سوردی یدی کوکده تمام

قالمدی کوك دوته نجم آنده قرار
بس معیندور جهان اوله بوار

هر برادلمش قمو بوله صعق
وعده قیلدوغی کونی کوستره دق

اوله کم کیرو زحل شاه اوله بس
جمله بو انجوم دخی ای خوش نفس

هر بری بنك یل ینه دوْر ایده دیر
عمر اوزون اوله زمان موْر ایده دیر

آخر الامر اوله چون دوْری قمر
ظاهر اوله دیر قمو خوف وحذر

پادشاه اولدور خلل یوق ایشنه
آننك ایشنده کشی ننك اشی نه

چونکه سیارات بنکّر یل هر بری
آلتسی حکم ایتدی ای دین سروری

آلتی بنك یل کچدی چون شرح ایلدوم
عهد معدودن بربن طرح ایلدوم

بس توقز یوز قالدی هم اون آلتی یل
دنکله هم بونده معانی فهم قیل

چونکه هجرتدور بزه بللو علم
اولدرور تاریخ نکم یازسه قلم

روز کار آندن بولور عقل آدمی
ضبط آنوکله ایدرلار عالمی

اولمز آنسوز دفتر وقرآن یزان
آنی ذکر ایلر حساب اچره کزن

چون رسول الله بازار بر یوز آنی
بس نچه کوزلامیه هر کون آنی

هر یوز اچنده کله دیر بر عزیز
بر آدی بللو وجود اهل تمیز

هم اوله یوز یلده ظاهر بر نشان
کیم قمو انسان بیله آنی عیان

هر یوزنك ایللسی هم خوشلوغله
چون سکز یوز کچدی اندن روبرو
اون بری اچره تمام اولدی کتاب
بر دفی بو کیم اچنده‌وز تمام
اصل اولوب قالدی یوز اون آلتی همین
قیل نظر اندر بیوت عدی کوزت
بویله چون بلدونك ای شاه روز کار
اصلی جیوانك چو دورت اولدی حقیق
یوم اسبوعنك یدیدور بی خلاف
دوردی یدبیه اوررسنك ای عزیز
هم منازل کیم کزر در آسمان
عدی یکرمی سکزدور بی خلاف
مطلع اولدوم بولارنك حالنه
بونلرنك عد نچه بنیاد ایلدوم
هر اوه بر یل ضیف ایتدوم تمام
باشلانه بردن آنکا داکن چقه
چون تمام اوله بو ییکرمی سکز
چونکه اختورس طلوع ایتدی بودم
بودور اول اولر چو بر بر کیدین
بر یدی اون سکیز اون ایکی هم
ایکی اون اوچ اون توقز بیست وچهار
اوچ اون دورت یکرمی بش سکیز
هم توقز اون بش یکرمی آلتی دیر

کاچه صونك ایللسی
بس سکز یوزین براق دیر هم
قالدی یوز اون آلتی بیل سن حساب
اولوکیچی یای یجسول خاص وعام
نه قدر آرترسه بوندن ای امین
نیچه‌دور زاید تمام حدی کوزت
دنکلاغل ایمدی دلیل الانحصار
کیمی تنهادور کمی بولدی رفیق
دورت فصول اچره هم اولور اختلاف
اوله دورت کز یدی یکرمی سکز
کیم قمر سیر ایلر انده بی‌کمان
معتبرلردور قمو صنمه کزانی
چوق نظر قیلدوم نجوم احوالنه
شکل ایدوب رسم قواعد سویلدوم
بولاسن مقصودی آنده ای امام
انده ختم اوله بس آنی کم یقه
بس کیرو بردن دوته‌سن ای عزیز
باشلادوم بردن یلی اوّل قدم
یدی بیتیله سنکا شرح ایدین
چون بلاسن آرته عقل اولمیه کم
بو یله‌دور جدول اوقی لیل ونهار
کورنچه آسان اولوبدور ای عزیز
بس یکرمی اولدی بو دور دنجی بیر

[illegible] اوچنجی بیست وهفت
دوردی دور داولدی ایجاز اولدی رفت

[illegible] یکرمی ایکی اون بردخی
هم اون آلتی رابع آنکاه ای سخی

[illegible]لتی ویکرمی اوچ اون یدی بس
بیست هشت اولدی صنکی ای خوش نفس

هم کیرو بلمك كركسن ای ولی
اون ایکی آی ننك بچه دور جد ولی

کیم معین بیلنه کیده کمان
دولتنك پاینده عمرونك دراماں

ماه اختوبرس بودور ای خوش نهاد
کیم بونکا تشرین اوّل دیندی آد

ایکی اوچ دورت بش آلتی یدی بر
بویله وضع اولدی مجدول ای دبیر

دنکله نوبورس سوزین ای مرد کار
کیم بودور تشرین آخر آشکار

بیش آلتی یدی بر ایکی هم اوچ
بس چهار اولدی یدنچی بی خروج

هم ذکورسده حکیم نه دور دیمش
کیم بودور کانون اول ای یکیت

یدی وبر ایکی اوچ دورت پنج وشش
بویله یازلمش دور ای ماه وش

کورنیارنك حکمنی کورمه کزاف
کیم بودور کانون آخر بی خلاف

اوچ دورت بیش آلتی یدی برهم
ایکیدور یدنچی او ای محترم

بو فیلواریسه چون دیرلر شباط
آدی صونك قش آییدور بی انبساط

آلتی یدی بر ایکی اوچ چار پنج
کیم بونی خوش بویله کونکل دوله کنج

چونکه بو مرتنك قیوسن بیاسن
آدی آذر دور دخی نه دییاسن

آلتی یدی بر ایکی اوچ دورت بیش
عقلونکی جمع ایله نقلیله بلیش

آپر یل آیندن صورسنك اوش کلام
بس بودور نیسان ایا بدری تمام

ایکی اوچ دورت بیش آلتی یدی بر
هر برین براوده یاز ای دلپذیر

مایسه دیرلار حقیقت هم آیار
طاپونکا بلدورین وصفین ای یار

دورت بیش آلتی یدی بر ایکی اوچ
کی تفحص قیلکه صونك اولمیه کوچ

کر بو توقزنچی خزبران اوله دیر
بس ایوینوس جهانه دوله دیر

یدی وبر وایکیدور بی کمان
اوچ دورت بیش آلتیدور همان

چون

چون کیرو ایولیوسدن اوله سوز
ایکیدور اوچدور هم اوچنچی چهار
چونکه آوغوستوس بلدنك ای شباب
بش آلتی یدیدور بردو دخی
اوشبو سبتورس آینك ای اولو
بر ایکی اوچ دورت بش التی یدی
هر آینك التنده بر حرفی کیرو
عدنی حرفنك بلاسن مطلقا
ایکسین ضم ایلیوب کورنیده سن
چون الف اختورسنکدور اشکار
واوله ذیکورس اولدی چون قرین
دال چون اولدی فیلوار کندویه
بس الف آپریل آین قیلدی مقام
واوه چون اولدی قرین ایونیوس
چونکه آوغوستوسه دال اولدی رفیق
ای اشکالی مشکلدن سچن
معنیلده خبط اولمدی هرکیز خشا

آدی سریانی دله...
بش آلتی یدی بر ا...
کیم حکیم قومش بوننك آدین
اوچ دورت اولدی یدنچی ای سخی
آدنی ایلول قومشلر بلکلو
معتبر حکمین دین شویله دیدی
ثبت ایدوب حکمین ایلتدوم ایلرو
هم بیلومز نیچه‌دور ای خوش لقا
قاچ اولوریسه آیه حکم ایده‌سن
دال نویورس دوتر ای کامکار
بی یناریله مصاحب آفرین
هی بس مرتس دلامز کیم قویه
مایسه جیم اولدی یولداش ای همام
هم الفدن اوردی دم ایولیوس
زییه سبتورس ایا مردی شفیق
بو دررور شکلی یزارسنك هرچان
کورکل ایمدی شکلی‌سن ای پشا

بحساب شمسیه اساس بیست وهشت اینست

بر	ایکی	اوچ	توقز	اون	بش	آلتی
یدی	اوچ اون	دورت اون	بش اون	بر یکرمی	ایکی یکرمی	اوچ یکرمی
سکز اون	توقز اون	بش یکرمی	التی یکرمی	یدی یکرمی	بر اون	یدی اون
ایکی اون	دورت یکرمی	سکز	یکرمی	دورت	التی اون	سکز یکرمی

[illegible]	[illegible]ن	تشرين اوّل	اثنين	ثلث	اربعا	خمس	ست	سبعه	واحد
[illegible]	[illegible]ويورس	تشرين آخر	خمس	سته	سبعه	واحد	اثنين	ثلث	اربعا
و	ذيكورس	كانون اوّل	سبعه	واحد	اثنين	ثلث	اربعا	خمس	سته
ب	ينارس	كانون ثانى	ثلث	اربعا	خمس	سته	سبعه	واحد	اثنين
د	فلوارس	شباط	سته	سبعه	واحد	اثنين	ثلث	اربعا	خمس
ه	مارتس	آذر	سته	سبعه	واحد	اثنين	ثلث	اربعا	خمس
ا	آپرليس	نيسان	اثنين	ثلث	اربعا	خمس	سته	سبعه	واحد
ج	مايس	ايار	اربعا	خمس	سته	سبعه	واحد	اثنين	ثلث
و	ايونيوس	خزيران	سبعه	واحد	اثنين	ثلث	اربعا	خمس	سته
ا	ايوليوس	تموز	اثنين	ثلث	اربعا	خمس	سته	سبعه	واحد
د	اوغستوس	آب	خمس	سته	سبعه	واحد	اثنين	ثلث	اربعا
ز	ستپورس	ايلول	واحد	اثنين	ثلث	اربعا	خمس	سته	سبعه

بو دورور شمسيه كيم بن سويله‌دوم — طول عرضين طاپونكا شرح ايلدوم
جمله ايامى تمام قيلدوم فروغ — نفعين وضرن تمامت بى دروغ
هر آيننك قاچ كونى واربلدونك تمام — هر كوننك حكمى نه دورور اى همام
غره نه كوندن اولور رومى شمار — سلخ نه كوندور نچه دورور روزكار
قنغى آى قاچ ساعت اولور درحساب — قنغى برجه داخل اولور آفتاب
الّا هم برشى‌دخى قالمش دورور — بن بلورم كونكلونكا كلمش دورور
كيم نيچون ذكر اولمدى حكمى قمر — كيم آننك آدى محرم ياصفر

زیره هجرتدن تواریخدن عدد
اروج وبیرام وحج وهم زکات
ذکر اولان قرآن اچنده هم هلال
روزکار اوش شمدی دوری قمر
طلعتی مرغوب آدی خوب یوزی نور
بن دیاین کیم نچون سویلمدوم
زیره آنلار سیر ایدر لیل ونهار
یاین اولورکه محرم که قشین
اوچ یوز ایللی دورت اولور بر یل تمام
اون ایکی اولور برنچه بیل دخی
فصلونك اوقاتی معین اولماز
هم بلنمز بیرننك احوالی ندور
جمره نه کون دوشر آنی سویله مز
اربعین خمسین نه دور بللو دکل
قنغی آی ایکن ایگلور بیچلور
ایله اولسه حکمتار جمع اولوب
بو حسابی اختیار ایتمش بولار
زیره بومذکور اولان ای نامدار
بن دخی دیدمکه بررسم ایدیم
شاید اوله کیم یوریم آزمیام
بو سببدن ای عزیزی معتبر

بونلارونکله بیلنور
فطره عاشوره وفرض
هم احادیث حکمی بودبی اثه
صورتی کامل معزز معتبر
بس نچون ذکر اولمییدی بوشهور
بونی طرح وآنی شرح ایلمدوم
که کوزین اولور صفرگه نو بهار
حکمتی یزدان دورور قونشویشین
نقص اولور یلده هم اون بر کون تمام
جمله مذکوردور کتابنکده اوچ
کون نه برجه کیردی کیمسه بولماز
قش نه کون کیرور یزونك حالی ندور
هر آیننك حکمی ندور ذکر ایلمز
یاقچان نوروز اوله یابیته کول
هر فواکه کیم بیلور ایچلور
بیری کوکی ضبط ایدوب علمین بلوب
جمع اولوبن بو یوله کتمش بولار
بو قواعددن بلینور نه که وار
اولولار کیتدوکی یولچه کیدیم
بو اوزاق یولده ینگیلوب یازمیام
نه هلال آنکلادی بونده نه قمر

❀ باب عربی آیلارننك ایام نحساتن بلدرور ❀

بونده بر معنی دخی وار ای اولو
خاص وعام اچره معزز سوكلو

[illegible] کونی یتلو دورور
[illegible]رمق یا اولنمك کشی
[illegible] فی الجمله ای صاحب فنون
سعد اولوریسه شروع ایله ایشا
بن ترحمدن سنکا یاد ایلدوم
سندخی ایله رعایت بیمه غم
کی قتی سقله سلامت بولاسین
آیونك اوّل کونی کی دولتلو دورور
آدمی بوکونده یاراتدی خدا
پادشاهلر قاتینه وارمق کرك
هرنه ایش دوتاریسنك اوله قولای
خسته اولرسه کشی خوش اوله تیز
الّا کی سقله بوکون آلدورمه قان
هم ایکنجی کونی ایو اولسه روا
آلماغو صتمق نکاح ایتمك قمو
کراوغل دوغسه یاشی اوزون اوله
بس اوچنجی کوندورور شریر یوم
هم بوکون اچره تجارت شوم اولور
امری دنیاوی بوکون ایتمیه لر
کر سفر قیله اوزانه روز کار
آننك اوچون روزنحس اولدی بودم
هم آیونك دوردنجی کون ای یرا
هم بنا یاپمق ایودور هم سفر
قنغسی روزلیو دولتلو دورور
یاسفر یا غیر هر دنیا اشی
هر آیونك سعدی ونحس قنغی کون
نحس اولوریسه صبر قیل ای پشا
جعفری صادق دلندن سویله‌دوم
کیم وجودنکدن تکسرْ اوله کم
اولمسون صنکره ندامت بولاسین
هر نه ایش دوتسن قوتلو دورور
آلماغو صتمق ایودور کتخدا
حاجتی چون حقه یلوارمق کرك
منفعتلو کوندور ای جان فزای
هرنسی یوتسه بولینه ای عزیز
اون یدی کونه دکن ای روح ثان
زبره بوکونده یرادلدی حوا
هم سفر قیلمق ایودور ای عمو
طالغی خوش دولتی موزون اوله
آنده پرهیز ایلسه خوش اوله قوم
بکاره ورامق قتی میشوم اولور
حاجت استایوب سوز ایشتمیه لر
صیرو اولورسه خطردور یاد کار
چقدی اوچمقدن حوا ایله آدم
خوشدور اولنمك دخی بیع وشرا
کر دوغه اوغلان اوله صاحب ظفر

رزقی کینك اوله وبختی خوش اوله
کور بشنجی کونی نحس دور ور نه‌دن
هابلی هم بوکون اولدوردی علون
کر بوکون اوغلان دوغه ای عقلی بول
چوق اوله اوغلی قرزی آرته صیی
روز سادس کورنه کوندور ای اولو
کر صاتو بازار ایده نرخ ایده چوق
هر نه اشکیم دوته‌سن عاقبت
بویدنجی کون ایودور یوق خلاف
خسته خوش اوله سفر قیلان کشی
هم سکزنجی کون ای معنی فروش
اوغل اولسه قدمی قتلو اولا
هم دوقزنجی کون ایودور ای ابی
هرکه بو کونده دوغا ای دلنواز
هم اونونجی کون ایودور اتفاق
اوغلی دوغسه عاقل وزیراك اوله
اون برنجی کون ایودور ای صفا
کر بوکون اولا ولد ای خیر ناس
معناسی کامل سوزی داتلو اولا
اون ایکنجی کون ایودور ای پاشا
کر نکاح ایتسه بغایت خوبدرور
اون اوچونجی کون برامردور ردن
ایکن ایگرسنك دیکرسه با درخت

طاشی پاك ایچی عر
زیره بوکون دوغدی قاب
هیچ ایشه برار دکلدور اونمبور
قابلنك خلقین خوین خولانه اول
نفسنه اویان یاوز اوله خویی
بو کون اولاغن کشی بختلو
حاجت استاین کشی بولمیه یوق
اوینایوب آنمن امنسن عاقبت
هر نه ایشلرسنك ایودور بی خلاف
ساغ ایسن که مبارکدور ایشی
نه ایشه اقدام ایدرسنك اوله خوش
نعمتی چوق دخی دولتلو اوله
دنیایه کلدی بوکون نوح النبی
دولتی چوق اوله هم عمری دراز
هر نه اشلانورسه دوتلمیه طاق
نه دیلرسه دیلکی تیزرك اوله
دنیایه کلدی محمد مصطفا
عالم وعاقل قویه دیر بی قیاس
طالعی مسعود یوزی قوتلو اوله
هر نه اشکیم دوته‌سن وارابشا
اوغلی دوغسه خودینه مرغوبدرور
کی حذر قیلمق کرکدور ای سخی
یاعمارت باشلسنك ای نیك بخت

[illegible] کشروع ایتمه سقین
[illegible] رمه‌قسترسنك اوله‌سن قیغلو
[illegible] اولورسه ولد اود سزیوزی
هم اون دوردنجی کون ای نیك‌حال
اوشبوکون اوغلان دوغه کر ای اخی
الّا بوکونده مریض اولان یاوز
اون بشنجی کون مبارك بی ملال
کرعیال دوغسه‌اکن دولتلودورور
هم اون آلتنجی یاوزدور سرتسر
بس نه دوترسنك یرامز کاله دیر
اون یدنجی کون زساعت زیه کون
خاصه قان آلمق ایودور بی خلاف
خوش مبارك کون اوله ثامن‌عشر
بوکون‌اش‌ایدندورور فرصت بولان
اون توقزنجی کون ایودور ابتدا
کر بوکون اوله ولد عمری مزید
چوق اوله اوغلی قزی دوته قرار
هم یکرمنچس کون اوله ایو
کر سفر قیلسه مبارك اوله هم
بس یکرمی برکونی ای معتبر
دنیا ایشلارینه میل ایتمای کور
صحبت‌ایدوب اوتوروب‌قیلما سقین
صو قتنده اویما چقما طغا

هم سفر دشوار اولادیر بیل یقین
کی‌سقین‌ایتمه مزاح ای‌خوش‌خولو
طالعی بدبخت دولتسز اوزی
کون مبارکدور مبارك کاله سال
عالم اولا دیر غنی وهم سخی
کی مرضلودور حقیقت بالرموز
دوکلی ایشه یرار بی انتقال
طالعی هم قدمی کی قتلو درور
نه اوت ایچه‌لر بوکونده نه سفر
یا زبان اوله یا ابتر قالا دیر
دوکلی ایشـه یارار ای رهنمون
تا آخرینه دکن یوق اختلاف
خیراوکش اولا بوکون آز اولا شر
تیزکیر و دوست‌اولا‌هم‌دوشمان‌اولان
دنیایه اسحاقی کاتوردی خدا
روزی قوت‌لو اوله بختی سعید
هم قاله صنکره جهانده پایدار
کر ایشنك اوله ایداسن نه‌قیو
ینکی دون کیمسه دخی یکدور بهم
کی حذر قیلمق کرك سن‌کی حذر
هم سفرمشکل دورور کتمای‌کور
بس امانت کیمسه‌دن آلمه سقین
آولمه آو منهیدور هم ای آغا

یادهم بیلش ایله اچمه شراب
چون هلالنك ثانی وعشرین اوله
هرنیه آرزو ایداسن بولنه
چون یکرمی اوچ اوله ای بوالحسن
ابن یامین دوغدی بو کون آنه‌دن
کر بوکون اوله ولد خوش حال دیر
نسنه‌سی یتسه بولوبن اوله شاد
چون یکرمی دورت اوله بلمك کرك
دنیایه کلدی حقیقت ای امین
منفعت سز کوندور ای ماه رو
کی تکبر قوپه هم جبار صفت
حجت ایداچی دلی تیز سوزی هم
کر حجامت ایداسن رنج ایلدورور
اوق آتوب آت قوشمغونك اصسی یوق
الّا بو کونده سقم بولان کشی
خامس وعشرین قتی نحس اوله دیر
جمله ایشدن بس حذر قیلمق کرك
کر اوله یکرمی آلتنچی کونی
ساعتی یواق لطیف ای نسلی جم
هر نه حاجتکم دیلرسن تنکریدن
سابع وعشرین مبارکدور نه‌دن
کر دوغه اوغلان ایودور حالی دیر
چون ایاثامن دخی عشرین اوله

کیرلوسوز واریـ...
کور نچه قوتلو مبارك ...
صانکه ایرشدی دعا مـ...
کون مبارکدور حقه شکر ایله‌سن
اوقدوم کوردم دیکل پروانه‌دن
آیاغی قوتلو سبیلو آل دیر
آخری خوش اوله‌دیر ای خوش نهاد
کی یاوز کوندور حذر قیلمق کرك
اوشبو کون اچره نمرود اللعین
کر ولد کله جهانه روبرو
اونکو خوبی یاوز بی منفعت
آخر اولومی قلیچدن اوله هم
صیر وصورمق هم قتی مشکل دورور
وارمغیل حمامه خسر ایلیه چوق
تیز بوله صحت کیده‌دیر تشویشی
هر نه اشکیم دوته‌سن نحس اوله‌دیر
فارغ اولوب اوتورب دورمق کرك
کی مبارك کوندورورسن بل آنی
موسی پیغمبر دینکزی کچدی هم
جمله‌سی مقبول اوله ای جانمن
دوغدی یعقوب النبی بس آنه‌دن
طالعی میمون مبارك فالی دیر
کی ایو قوتلو مبارك کون اوله

[illegible] يخشى دورور
[illegible] توقرى قوتلو يمش
[illegible] وزنچى كونى اى خوش لقا
حاجت ايستمك ايودور بللو بيل
بوكون اولنمك ايودور حدى يوق
كر ولد كاسه نصيب القيش اوله
نيتى خيره اوله دير روز وشب
كر يوقولنسه بوكون بر قوماش
كورنه‌لر كلدى جهانه اى اولو
كيمسى كوردى سنادى عاقبت
قيدنى محكم يديلر بى كمان
كيم بولارى دائما ياد ايدوز
چون كيداوز بز قاله بو روز كار
بس بونكا قيلان نظردين سرورى
خيرله آنكا برى ايرلك ايده
كندو لطفندن دعا ايليه هم
يا اله العالمين آمروز كار
وقتى كينك ايت دوشرمه دارلغا

كر دوغه اوغلان حقونك لطفى دورور
ساعتى خوب كونى دولتلو يمش
كى مبارك كوندورور بيل مطلقا
هم بوكون دوغدى آنادن اسمعيل
آليچى صانيچى اص ايده چوق
دوغرى سيلايچى خيراندیش اوله
بر دخى معنى ايشت بوالعجب
تيز كيرو بولينه دير اولميه فاش
حكمت وعقل ومعانيدن دلو
كيمنه كلدى منادى عاقبت
بس يزوب بيزه قوديلر بى كمان
خيرله جان ملكن آباد ايدوز
قالميه بزدن جهانده ياد كار
عالم وعاقل محقق عشق ايرى
بقميه عيبنه سرورلك ايده
رحم ايدوب القيشله سويليه هم
آنلارننك كبى مسلمان نه كه وار
حاجتن ايله روا وبارلغه

❀ باب هفته كونلرينينك خواصنى بلدرور ❀

چون يلى آيى كونيله اى عمو
جمله سين بلدنك چون اى صاحب هنر
نيچه كيم ديلارم سوزى قصر ايدم
جمع اولور عقلم كونكل ال بير ايدر

شرح واحكام قواعد مو بمو
بر دخى قالدى همان اى شيرنر
ديدوكم ديم قالانن حصر ايدم
بر لطيف معنى بولور تحرير ايدر

...اوله عاشق کشیدن سوز اوزون
نه قدر اولسه ه...

دنکله بس ... یام اسبو عدن خبر
کیم حدیثی دور رسول...

باب سبت کون خواصنی بلدرور

...وردیلر پیغمبره یاکیم رسول
شنبه‌دن ویر کل خبر نه کوندور اول

...یدی مکر وهم خدیعت کونیدور
قومی موسا کونی هم مسنوندور

...یره مکر اولندی اول کون ای ابی
انبیالردن تمام آلتی نبی

...ری یوسف بری صالح بری نوح
عیسا وموسی محمد پاك روح

...عض عالملرنه بیوردی ایشت
سوزلرین کوندوز نکا دایم اش ایت

معنسی سبتونك عظیمدور بی جهود
یعنی کی اولو دورور عند الیهود

بعضیلر دیمش دورور هم ای کشی
استراحت معنسیدور معنسی

بو دورور معنی اَصَحْ بی دق عق
زیره اویقودن سباتا دیدی حق

...کر بوکونده دیرله خرمه دیمش
ویرمیه کلدج یل اول آغاج یمش

...نکارنك اصحاب سبتی نولدیلار
دوندی صورتلری میمون اولدیلار

...چه درلو کچه بوروز سبت
کلدج اول کونه دکن اول اوله ثبت

...بو کونیدور هم بوکون خوش ایدسن
کر حلال اوله یاسن خوش ایدسن

اوشبو کونده دیرنق کسه‌نونك حالی بو
بارمغی مجروح اوله احوالی بو

یا اویز اوله قورلوغن آننك
یا قبرچق اوله یاچبان آننك

دیدی موسی قومنه بختی یار
جمعه‌دن بر کون ایلنك اختیار

بوکونی بونلر سوب قیلدی رصود
آندن اوترو اولدی اوش عند الیهود

بر یهودیدن بو کونی صوردیلار
نیشه دوترسز معزز دیدیلار

ایدور آلتی کونده یارتدی جلب
جمله دنیایی تمام اوردی لقب

شنبه کون شاد اولدی کتدی تشویش
زیره آلتی کونده بیتردی ایشی

بس بزه واجب دورور شاد اولاوز
امر دنیاویدن آزاد اوله‌وز

...ی جان دوتلدی عرق ... | آیت ایندوردی شولوقت ...

ولقد خلقنا السموات والارض وما
بينهما في ستة ايام وما مسنا من لغوب

یعنی بر ایشدن ملول اوله کشی | کیم اول ایشدن آغرمش اوله بشی
آلتی اعضایله ایشلایه هم | چوق تفحص ایلیوب باشلایه هم
کن دیدوم بر کز یرادلدی جهان | روح حیوان وملائك وانس وجان
عرش وکرسی ییر وکوك لوح وقلم | ایکیه اولمادی محتاج بی الم
چون بو آیت کلدی سید اوتورور | اول یهودی دورور ایمان کترور
جاهلیتده بو کونه بی خبار | سبت بلمزلاردی دیرلردی شیار

باب یوم الاحد خواصنی بلدرور

سوردیلر یوم الاحدن احمدا | کور جوابندن نچه کلدی ندا
دیدی اول کوندور عمارت بشلنق | باغچه‌لر دیکوب هم آغاج اشلنق
زیره بوکونده حقیق ای خوش لقا | عالمه بنیاد اورلدی ...
اول کون اولدی وبر ابحر ارض وسما | جمله ایام نجوم ای [illegible]
دنیانك اوّل کونیدور بی خلاف | عید نصرانی هم اولدور بی گزاف
الك آدی اوّل دورور هم نه عجب | جاهلیتده بونی دیرلاردی هب
کیم بنا بیسا یاباغ ای کتخدا | بوکون ایشلرسه تمام ایدر خدا
کر کشی دیر نق کسه کور کیم نه دیر | جمله مالندن ترابد کیده دیر
منفعت کیده دوارندن آننك | نیچه یوق بنك اوله وارندن آننك

باب اثنین کون خواصنی بلدرور

چون دوشنبه کوندن آچلدی خبر | هم تجارت کونیدور دیر هم سفر
زیره بوکونده سفر قیلدی شعیب | اصی چوق ایتدی تجارت بس نه عیب
اوشبو کون ایندی نبییه جبرائیل | وحی دوشنبه کون ایتدی اول جلیل